

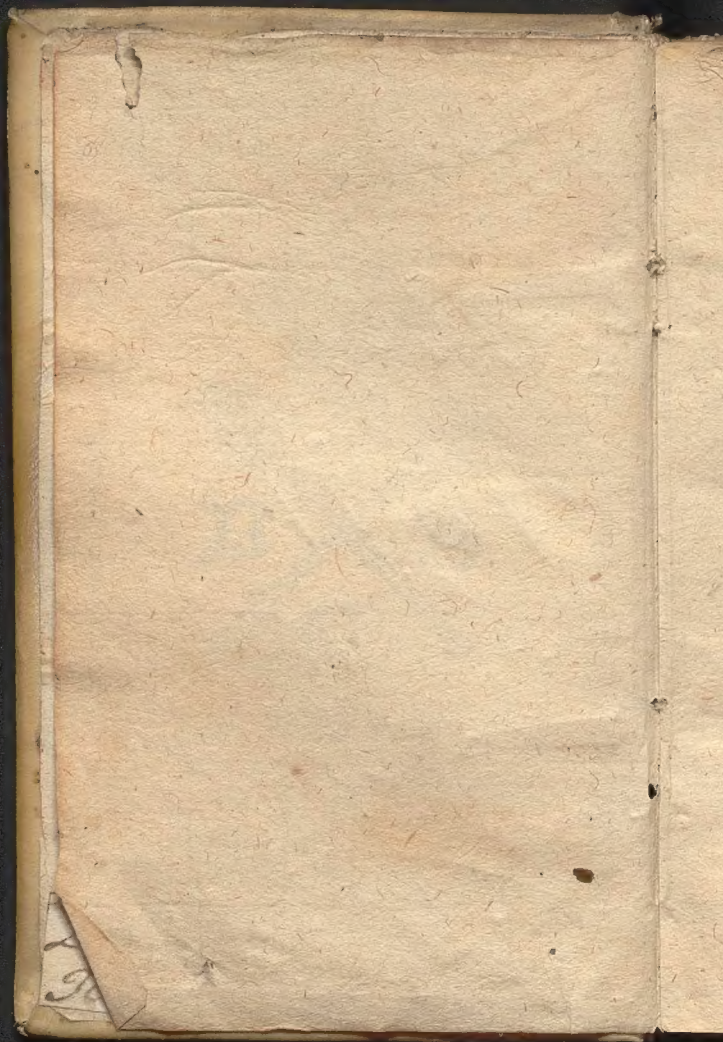
4571 I
THEOLOGIA

211
30

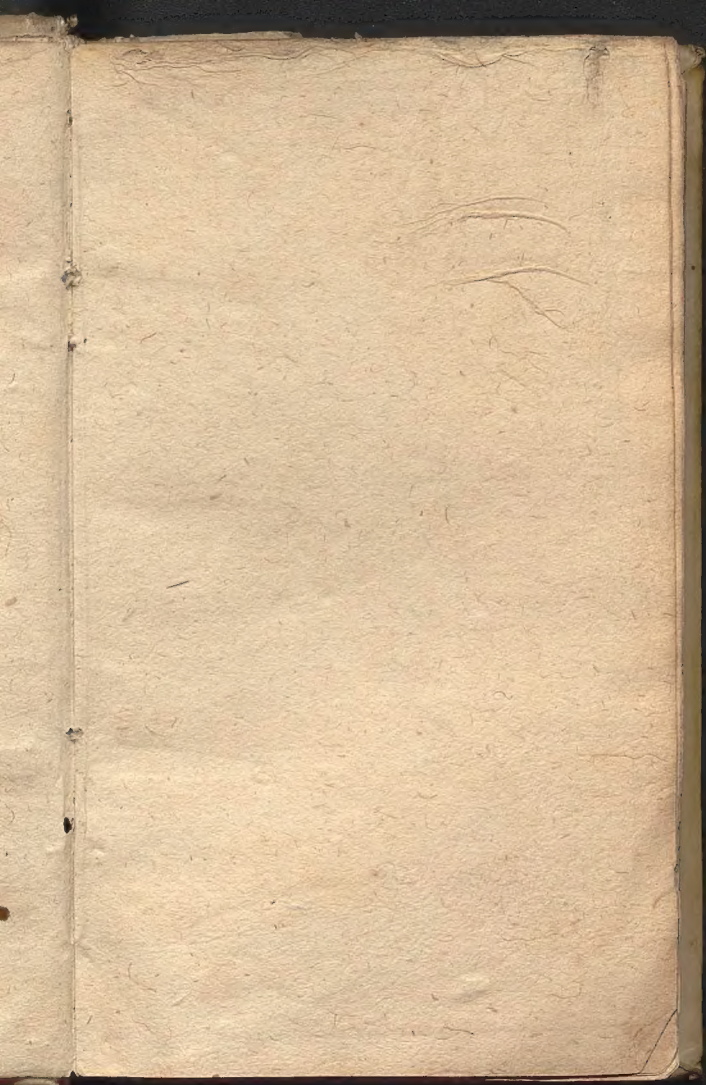
Theot

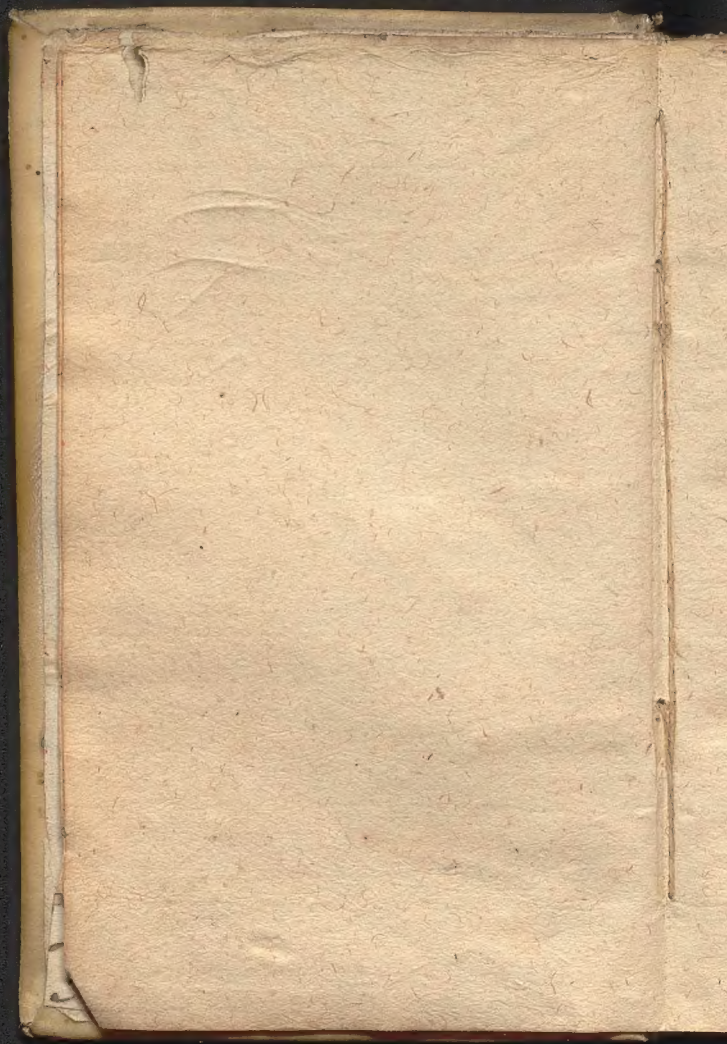
4571

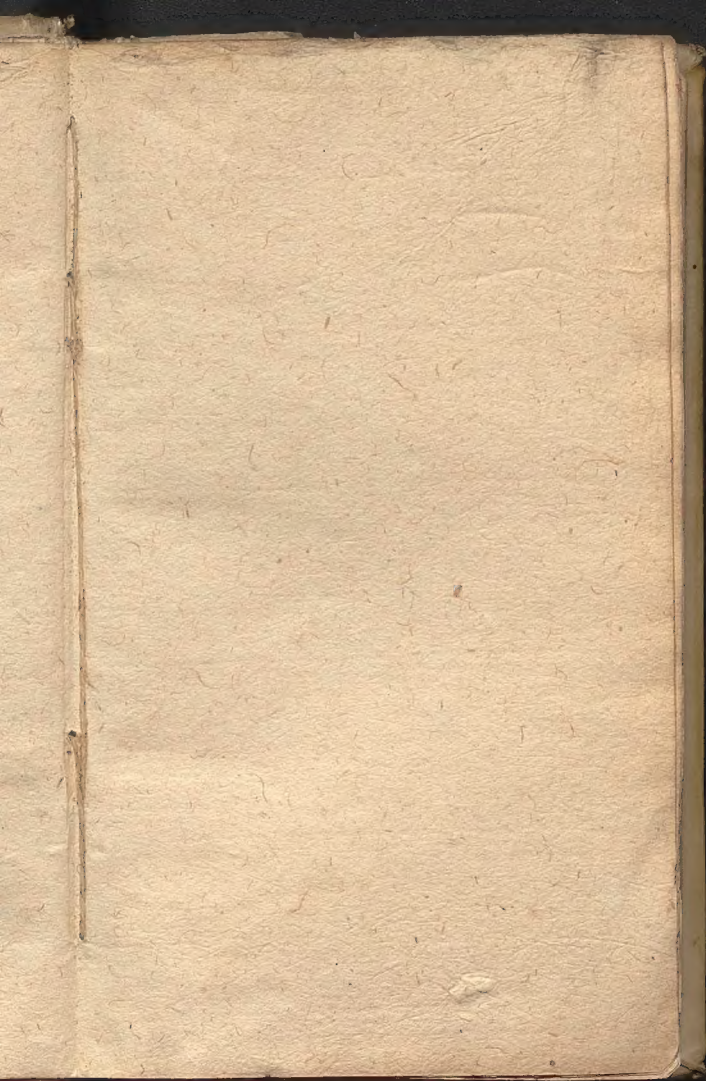

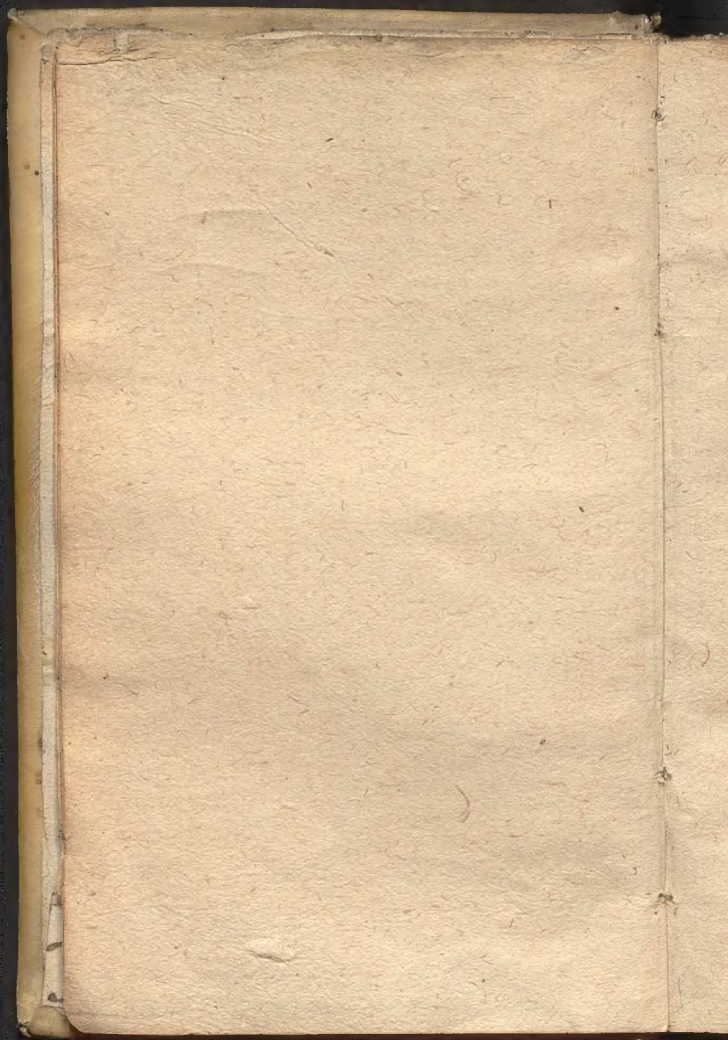

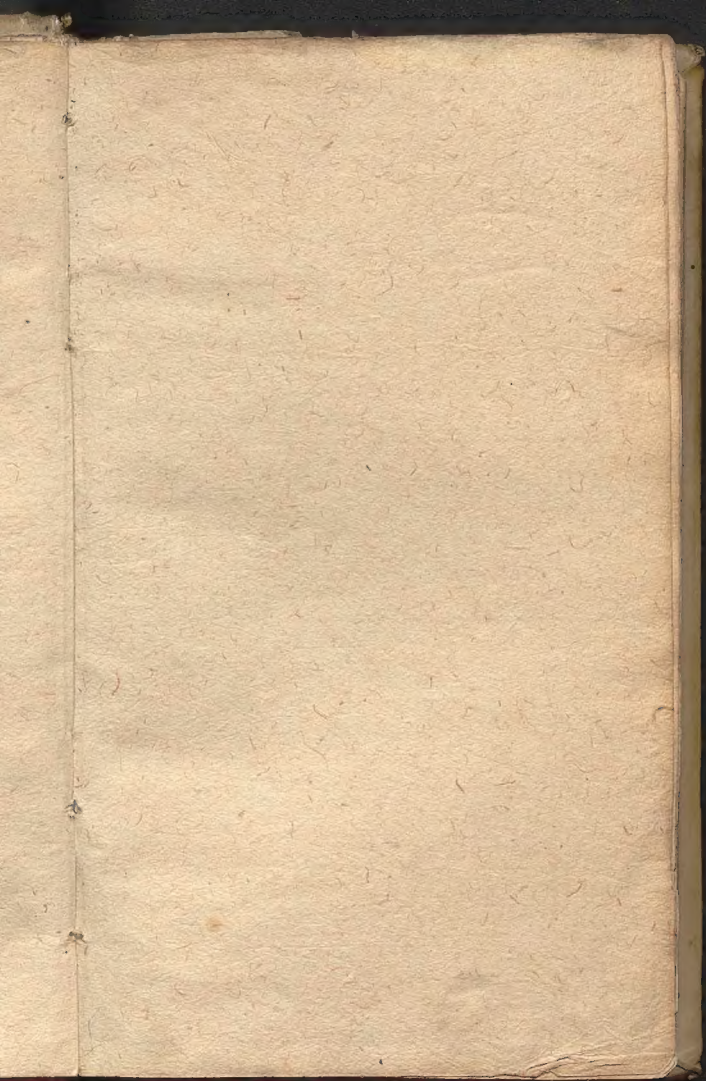

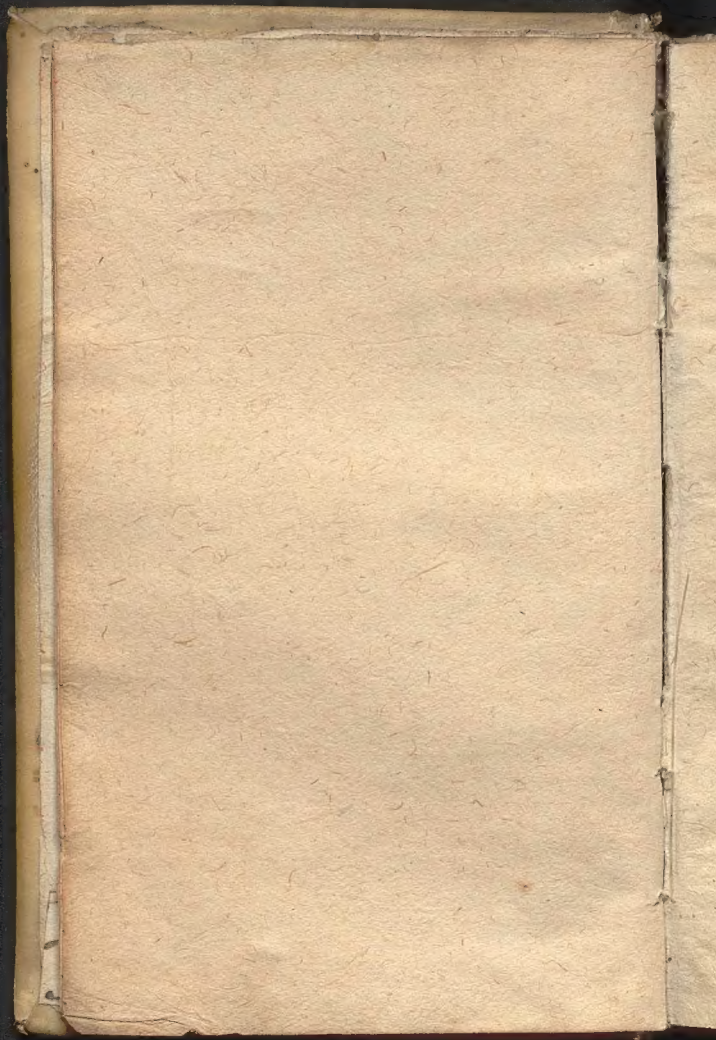

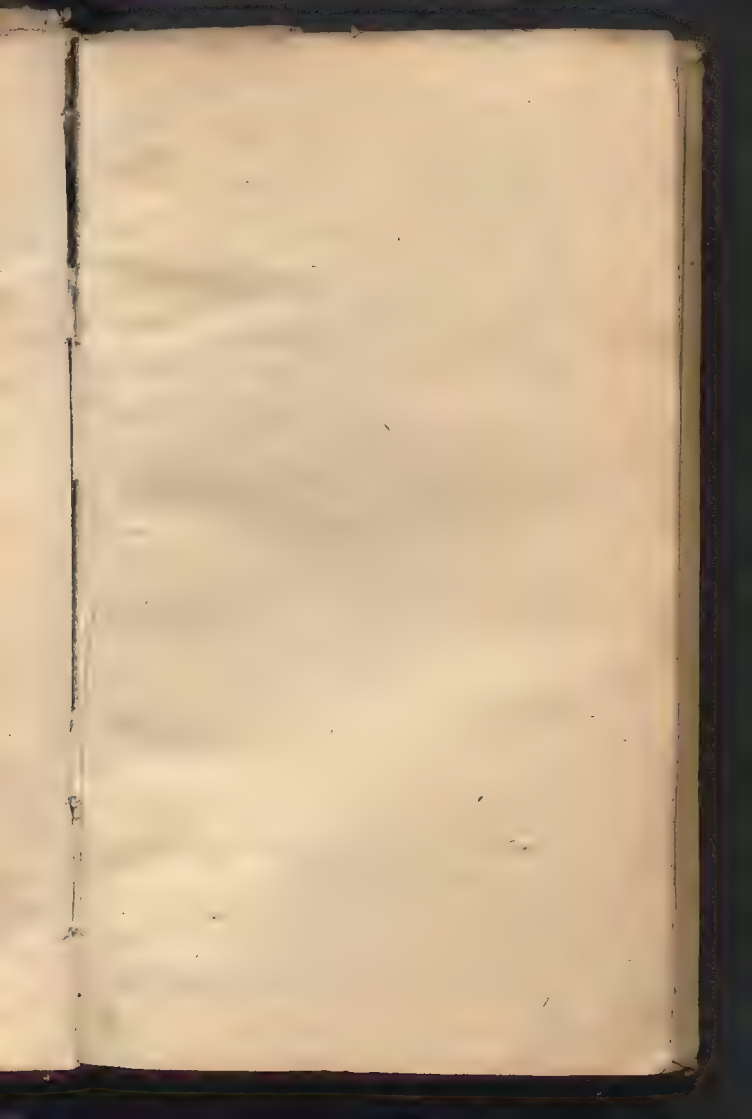

Learn

Arithmetic

Algebra

Geometry

Trigonometry

ANATOMIA
SOCIETATIS
JESU:

SEU
PROBATIO SPIRITVS
JESUITARUM.

Item,

*ARCANA IMPERII IESUITI-
CICVM INSTRUCTIONE SECRE-
TISSIMA PRO SUPERIORIBVS
EIVSDEM.*

ET
DELICIARUM JESUITICA-
RUM SPECIMINA;

Tandem
DIVINA ORACULA DE SOCI-
ETATIS EXITV.

*ADEXCITANDAM REGVM
ET PRINCIPVM CATHOLI-
CORVM ATTENTIONEM
VTILISSIMA.*

ANNO M. DC. XXXXIII.

Malach. 3.

Ipse quasi IGNIS conflans, & quasi herba fal-
lonum: & sedebit conflans & emundans argen-
tum, & purgabit filios Levi, & colabit eos quasi
aurum, & quasi argentum, & erunt Domino of-
ferentes sacrificia in iustitia.

Jerem. 11.

Tu Domine demonstrasti mihi, & cognovi:
tu ostendisti mihi studia eorum.

Jerem. 6.

Probatozem dedi te in populo meo robustum,
& scies & probabis viam eorum. Omnes isti Prin-
cipes (seu Superiores) declinantes, ambulantes frau-
dulenter. Argentum reprobum vocate eos, qui
Dominus proiecit illos.

AVCTOR LECTORIS.

VM omnium Christianorum ad salutem vehementer inter-
sit, eos non credere cuius spi-
ritui, sed probare spiritus,
utrum ex Deo sint: satis cer-
tum habeo, neminem Iesui-
tarum, qui spiritum Dei ha-

bet, graviter laetum, quod rationem
spiritus eorum probandi alios docuerim. Si
quis enim mansit in Societate Spiritus à S.
Ignatio condita, ad Christum pertinere inve-
niatur, & omnium bonorum gaudium imple-
bit. Sin autem ex illa Spiritus Societate ex-
vise in mundum, iamque ad Carnis & Sæculi
Societatem pertinere deprehendetur, non
magis habet cur mihi succenseat, quam flo-
ris extincti fœmina, cur speculum rugas seni-
les ei exhibens solo illisum comminutumque
velit: Quis nescit, quanta passim omne Iesui-
tarum nomen invidia flagret atque infamia?
Cuius causa eorū benevoli in Societatem trās-
ferunt, quod de Ecclesiæ Christi primitiis
Judæi Romæ affirmant Act. 18. De
hac secta notum est nobis, quod ubique ei contradi-
citur, quodque de ipso Christo S. Simeon va-
ticipatur Luc. 2. Ecce positus est hic in signum,
omni contradicetur.

Rursum verò qui quo iure

quaque iniuria minus Ordinem eorum
 amant, in eum conferunt illud Angeli de Is-
 maele Genes. 16. *Hic erit ferus homo, Manus*
eius contra omnes & manus omnium contra eum,
& de regione universorum. FRATREM (id est
 Monachorum) figet tabernacula. Minus è
 proinde vulgare meum in Societatem est pro-
 meritum, cum hac ejus Anatome non modò
 institutum eius ab omni reprehensione vin-
 dicem, sed & corruptelam eius non nisi ad
 paucos pertinere, multos etiam aliena po-
 tius, quam sua culpa, à primigenio eius Spi-
 ritu desciscere, magnum autem aliorum nu-
 merum, qui sibi in virtutis amore ac studio
 constant omnium bonorum amorem o-
 peremq; mereri demonstrant, illud denique er-
 ga Iesuitas facere omnes doceam, quod S.
 Judas monet in epistola *Et hos quidem arguit*
iudicatos: illos verò salvate de igne apientes: alii
autem miseremini in timore (eorum nempe salu-
 ti timentes) *odientes & eam, qua Carnalis est,*
maculatam tunicam, quæ Tunica nihil aliud
 est, quam Carnis prudentia, quæ secularita-
 te, Aulicisimo, Ambitione, Avaritia, Simula-
 tione & Dissimulatione, sive Hypocrisis, præ-
 cipuè spectatur. Hanc Tunicam sordidam &
 maculatam plerosq; Primorum Societatis in-
 duos esse ipse Societatis Patriarcha Claudius
 Aquaviva locis à me laudatis conqueritur
 ut abesse non possit, quin iam superiorum
 Exemplo complures eadem induti invenian-

tur abiecta illa Tunica, quam Pater Ignatius filiis suis fecerat, colore atq; insignib. Christi conspicuam, Mundi puta & omnium quæ in mundo sunt atq; à mundo expetuntur, despicieriam atq; contemptum. Hac enim est *polymita* illa Tunica, sive varia & versicoloria vestis, & Christi *Liurea*, ut vulgò loquuntur, ex quâ familiæ eius domestici cognosci, ab illique qui de mundi cohorte sunt, internosci possunt. Hac Sinitas amiciri Ignati⁹ voluit ut in *Examine Generali eorum*, qui in *Societatem* admittè volunt, videre est. Eius enim capite quarto monet, *necessarium esse, ut qui non ex parte tantum* (id est, non per sola Obedientiæ, Paupertatis & Castitatis vota) sed omninò ab omnib. abhorreat, quæ *Mundus* amat & amplectitur: & admittat ac totis viribus concupiscat, quicquid *Christus* amavit & amplexus est. Ut enim *mundani homines* (inquit) diligunt & quarunt honores, famam magni nominis, estimationem in terra sicut *Mundus* eos edocet: sic qui serò *Christum* amant, ardentè exoptant in contraria, indui nimirum eadem veste & insignib. Domini sui pro ipsius amore, eo quod exoptant assimilari & imitari aliquo modo *Christum*, eiusq; vestibus & insignib. (sive *Liurea*) indui: quandoquidem ille ipse propter maiorem profectum nostrum spiritualem induit, nobisq; exemplum dedit, ut in OMNIBVS (etiam in fuga Aularum, in ieiuniis & vigilis multis, in psalmodia, in fame

& siti, in frigore & nuditate, in egestate deniq; rerum omnium, & in mala specie hominumq; scandalo & murmurandi occasione, sedulo vitata (*cum imitari & sequi velimus. Examina: deus proinde interrogetur, an decreverit paratusq; su insurias, illusiones & opprobria in Christi insignib. inclusa, qua ei inferentur per quemuis viventium, admittere & scissam Christi Tunicam polymitam sive Liuream*) *patienter ferre. Hoc ipsum in libro, qui Regulas Societatis Iesu complectitur, capite undecimo Summarii Constitutionum ab omnib. Iesuitis observandum præcipitur: & Alfonsus Rodericius parte secunda de Perfectionis & virtutis Christianæ exercitio, eos qui hanc regulam non examussim observant, negat esse verè Religiosos, neq; Iesuitarum præter nomen quicquam habere. Hi ergò sunt, quorum carnalem sanguinibus maculatam tunicam odisse omnes debent, serioque votis omnibus comprecari, ut in illis, qui sic sordidati sunt: verum fiat, quod Isai. 4. legimus. Omnis qui relictus fuerit in Sion, Sanctus vocabitur, si abluerit Dominus sordes filiarum Sion, & sanguinem Ierusalem laverit de medio eius spiritu iudicii & spiritu ardoris. Nunc quidem dubium non est, quin vestis sic contaminata: neminem plusquam ipsum Patrem Ignatium offendat, ut videatur illis Iacobi Patriarchæ verbis uti posse: *Tunica filii mei est. Fera pessima devoravit eum.* Merito proinde*

inde mihi polliceor, facturos omnes germanos Ignatii filios, ut de labore meo tato, ipsorum causa suscepto, multum me ament, ac pro mea salute vicissim laborem capiant, assidue in orationibus pro me solliciti, ut stem plenus & perfectus in omni voluntate Dei, cum omnibus aliis sedentibus ac silentibus unus ego ad opem Societati ferendam reb⁹ relictis occurrerim, contemtaque eorum offensa, qui cum sani sibi videantur non possunt non Medicum pessimè odisse, ad salutem eorum operæ meæ, minimè pepercerim, aliorum denique in quorum manu est ruina hæc, ad firmiter suffulciendum, prohibendumque Societatis interitum, attentionem ac diligentiam excitare conatus fuerim:

Neque verò metuendum mihi videtur, ne illa res officii huius mei gratiam minuat, quod quæ non nisi paucorum culpa est, eius reliquos nullo suo merito participes facere videor, cum quæ delinquuntur, ita *perinde* vel universè à Iesuitis designata in simulo. Pari enim modo cum unus homo sacrilegio Deum offendisset, ipse Spiritus sanctus Ioh. 7. universè de populo sic pronunciat. *Filii Israel prævaricati sunt mandatum, & usurpaverunt de anathemate.* Nec dissimiliter Christus indiscriminatim Phariseos exagitat, quod cæci sint & duces cæcorum: quod caritatem Dei in se non habeant: quod omnia bona sua

faciant, ut videantur ab hominibus : quod foris appareant hominibus iusti & speciosi, intus autem pleni sint hypocrisis, iniquitate & omnis purcitia: quod longas orationes faciant, ut ea occasione devorent domos viduarum & uncta patrimonia domos suas avertant: quod ædificent sepulera prophetarum & ornent monumenta iustorum, ut scilicet acceptas elemosynas ad cultum Dei & Sanctorum eius convertere videantur, sicque multò plures opes à piis hominibus accipiant: quod Pontificis Caiphæ, hominis arhei & Sadducæi, aliorumque Sacerdotum gratiam aucupantes, hominibus auctores essent opes suas potius in Corbanam seu templi gazophylacium mittendi, quàm ad tolerandam Patris ac matris egestatem conferendi, ut scilicet magnam pro Templo sollicitudinem gerere viderentur, & Sacerdotes et si Sadducæos, nec spiritum ullum, nec corporum resurrectionem credentes, vicissim haberent propitios: quod maximis suis laboribus propter spirituales proximorum salutem susceptis longè plus hominibus nocerent, quam prodesse, & mare atque aridam circumeuntes, ac tantum non ad extremos usque Indos penetrantes, ut vel unum facerent proselytum sive ex gentili Judæum & regni filium, eundem mox suæ avaritiæ, ambitionis, invidiæ & hypocrisis exemplo facerent filium gehennæ.

hæ. Neque tamen viri optimi inter Phariseos defuere, qui nulli prorsus criminum istorum affines essent, tanquam Nicodemus, Josephus, Jairus, Gamaliel & Paulus, qui se gloriatur esse Phariseum & filium Pharisei, in lege conversatum sine querela. Hi & horum similes, nullius superiorum culparum sibi consci, nihil causæ habere sibi visi sunt, cur Christi in Phariseos investivis contumeliam sibi factam interpretarentur, quorum modestiam & animi æquitatem probos & prudentes Jesuitas, velut innocentes ætatis nostræ Phariseos, imitatuos confido.

Si quis autem nominis dissimulationem aliquid monstri alere suspicetur, nihil Christiana caritate alienum à se fieri credat, si persuaderi sibi patiatur, non aliam mihi nominis mei hoc tempore occultandi causam esse, quam Paulo Apostolo fuit, suam ad Hebræos epistolam nomine suo non adscripto emitrenti. Sciebat quippe se nullo suo merito Hebræis invisum esse, quod Moysen contemneret & legi eius obrogate crederetur. Itaque verebatur, ne nominis sui invidia aditum epistolæ ac disputationi suæ ad Hebræos obstrueret. Similiter autem & Propheta ille 3. Reg. 20. occurrit regi Achab in via, & pulveris sanguine mixti adpersione mutavit oculos suos & faciem, ne à Rege agnosceretur, utq; eo pacto Regem ad peccatum suum suo ipsius iudicio

dicio condemnandum posset adigere. Eadem
 ipsa mihi est cautio, propterea quod intelligens
 Lector non tam quis, quam quid afferat,
 ad rem pertinere cogitabit. Sitamen Sum-
 mus Pontifex edicto Auctorem nomen suum
 edere iubeat, seque veritatem omnium Ana-
 tomizantium cognoscere velle fidem faciat,
 nullam in memoriam fore restor, quin iusta
 ejus capessam, & ad imperium ejus, quem
 velut Christum in terris Vicarium observo &
 colo, agilis occurram. At nisi omnia me fal-
 lunt, iudicio ejus per facile probavero, si ma-
 gnos S. Ignatius in fingenda condenda Socie-
 tate labores cepit, non multo minores esse,
 quos ipse exhausti in eadem refingenda, &
 dissolutionem ab ea pestemque prohibendo.
 Quod utinam Urbanus noster, eo ingenio &
 eruditione Pontifex, totam hanc causam suam
 cognitiōi serō vindicaret! Fortassis mea
 poussimum opera hæc cum mox laus seque-
 retur, ut si S. Ignatius, Societatem tanquam
 Romulus æternam Urbem condidit, nec ra-
 men Furio Camillo Urbem ab hoste jam ca-
 ptam recuperanti obstiterit, quin alter ejus Pa-
 tris conditorque auderet, non dissimiliter
 Urbanus Societatem ex tunc maturam confer-
 vasse omnium gentium linguæ meriti prædi-
 cetur: quod certè multis partibus gloriosius
 illi fuerit, quàm Romam ex lateritia
 marmoream fecisse.

ANATOMIE SOCIETATIS JESU,

Sive probatio Spiritus Jesuitarum.

1. Joh. 4.

Nolite omni Spiritui credere, sed
probate Spiritus, si ex Deo sint:
quia multi exiverunt in mundum.

Probatio Spiritus Jesuitarum, fit ex so-
cietatis

Primoribus seu superioribus: quia, ut
scriptum est Eccle. 10. *Secundum judi-
cem populi, sic & ministri eius. & qua-
lis est rector civitatis, tales & inhabi-
tantes in ea.* E. secundum Aristote-
lem q. Ethic. 8. *Civitas aut Collegi-
um id dici solet, quod in ea est bonior,
seu principum, sive, quod in ea domi-
natur.*

Fructibus sive effectibus. Sic enim Chri-
stus judicare docet Matth. 7. *A fru-
ctibus eorum cognoscite eos.* Et Luc. 6.
*Vnaqueque arbor de fructu suo cognosci-
tur. Non est enim arbor bona, quae facit
fructus malos.*

De Superioribus Societatis Jesu.

Superiores Societatis, alii utuntur

Prudentiâ Spiritûs, DEO soli serviētes: qui omnium bonorum amorem merentur. Horum

Finis Ultimus, est Gloria DEI
& Salus animarum propriarum. —

Medius, est Salus spiritualis proximorum, ut ab erroribus fidei, aut à peccatis revocati, salvi fiant.

Media ad consequendum Finem, sive Instrumenta, sunt partim

Res, earumque, pertinentes vel ad Perfectionem suam; ac vel Communis cum omnibus Religiosis, ut Virtus Obedientiæ, Castitatis, Paupertatis.

Propria Societatis: ut Votum quartum, eundem quocunque; Pontifex aut Superiores miserint.

Profectum aliorum: & vel
(ad Intellectum informandum; ut Disciplina Scholastica, utilis ad parandam

Ele.

II

Eloquentiam & Lin-
guarum Hebrææ,
Græcæ & Latinæ
intelligentiam.

Sapientiam divinam
seu Theologiam.
Humanam seu Phi-
losophiam.

Voluntatem movendam,
ut Exempla propria
virtutum. Ministeri-
um Verbi & Sacra-
mentorum Pœnitent-
iæ & Eucharistiæ.

Personæ aliæ sunt Primariæ,
cæquæ usus vel Ecclesiastici.

(III

Prædicatores, liberè
Docentes Veritatem
Fidei & Virtutes
morales.

Arguentes Errores
Fidei & Vicia &
peccata.

Confessarii, præditi Sci-
entiâ & virtute.

Scholastici, ut

Magistri Literarum
Divinarum Humanarum : docti potius,
quàm multi.

Mo-

Morum erga De-
um & Homi-
nes.

Discipuli Interni, sive So-
cii. Externi.

Secundariæ, eaq; usus Do-
mestici, sive Coadjutores
temporales.

Carnis sive sæculi, DEO & Mammo-
næ servire cupientis : qui quoniam
in Mundum exiverunt, ac Deum
oderunt, (ut Christus docet Matth.
6.) omnibus bonis odio esse debent,
ut Davidem imitentur, cujus verba
sunt Psal. 138. *Nonne qui oderunt te
Domine, oderam, & super inimicos du-
os tabescebam? Perfecto odio oderam il-
los, & inimici facti sunt mihi.* Et Psal.
25. *Odiſ Eccleſiam malignantium,*
& cum impius non ſedebo, in quorum
manibus iniquitates ſunt: dextra eo-
rum repleta (et ſi nunquam ſatiata)
eſt muneribus.

Fictis Offentatione, qui præfertur
& ſimulatur.

Ultimus eſt Gloria DEI.

Salus animæ propriæ.

Medius Remotior, Salus ſpiri-
tualis proximorum.

Proxi-

Proximus, Dignitas Se-
dis Apostolicæ.

Vide pro- Veritate, qui revera spectatur &
bationem p. & omnium, quæ in Societate
existorum Superiorum men-
ti fiunt, mensura est & regula.
Et hoc est.

Ultimus, Bonum cuiusq; pro-
prium Utile: Lucundum:
Gloriosum.

Medius, Remotior, Gloria:
& amplum Imperium Ge-
neralis præpositi Societa-
tis

Vide ejus- Proximus, Monopolium
dem utili- rerum summæ necessita-
tatem p. tis & dignitatis.

1. Gratiæ Apud Deum:
ut nemo in DEI
gratiâ esse possit;
nec veniam sive
peccatorum abso-
lutionem obtine-
re, nisi per Jesuitas:
Apud Principes
& Magnates ut
nemo Honores,
officia & opera ab
iis consequi possit
nisi per Jesuitas.

2. Fidei,

2. Fidei, Catholicæ,
ut nemo ex paga-
no Christianus,
aut ex Hærenico
Catholicus fieri
possit, nisi operâ
Jesuitarum.
3. Perfectionis, ut ne-
mo possit esse per-
fectus aut sanctus,
nisi per Jesuitas,
id est, nisi in socie-
tatem eorum re-
ceptus.
4. Eruditionis, ut ne-
mo divinas & hu-
manas literas pos-
sit discere nisi Ma-
gistris utatur Jesu-
itis.
5. Virtutis, seu Bo-
norum morum, ut
nemo benè mora-
tus fieri possit,
nisi per monita &
exempla Jesuita-
tarum.
6. Famæ seu Boni no-
minis, ut nemo
bonus aut doctus
existat.

existimetur, nisi
suffragantibus, aut
saltem non refra-
gantibus, Jesuitis.

Vide Media eorum sunt
Res: exq; partim
Informantes mentem ut do-
ctrina

Exoterica seu Publica, quam
cum omnibus communi-
cant, in dictationibus,
sermonibus & libris.

Acroamatica, seu Secreta,
mystica, arcana, & in my-
sterio abscondita; quæ
nō nisi magis fidos imper-
tiuntur.

Conciliantes auctoritatem
Directè: Familiaritas & tes-
timonia principum & mag-
natum, exemplo Phariseo-
rum, tubis ante se canenti-
um, ut honorificarentur ab
hominibus.

Editio multorum & magno-
rum voluminum, majorem
partem aliunde exscriptorū.
Obliquè: Obtrectatio erga
Personas eorum, qui extra
Jesuitarum Scholas magnā
erant

eruditionis aut virtutis
laudem sibi pepererunt.

Institutum & mores aliorum
ordinum Religiosorum,
qui magnam perfectionis
opinionem habent.

Libros ab antiquis & novis,
qui Jesuitæ non fuerunt
scriptos: sub prætextu;
quod ab illis vel fidei vel
bonis moribus imminet
periculum: Cùm Jesuita-
rum libri ad omnem eru-
ditionem & virtutem suf-
ficient.

Censura librorum in primen-
dorum, ut nusquam ali-
quid inter Catholicos edi
possit, quod minus sit in
rem aut honorem Jesui-
tarum: aut aliis ad for-
mam, & doctrinæ ma-
gniq; erga Ecclesiam aut
rempub. meriti opinionem
suffragari possit.

Moventes animum

Alliciunt ad

Societatem, ut quis Socie-
tatis membrum fiat aut
mancat:.

Præ-

Radicio Societatis:
 & instituti ac fructu-
 usque ejus supra omnes
 alios Religiosos Ordines.

Inescario Juventutis, voluptatis jacunda, avaris utilia, ambitiosis splendida proponendo.

Educatio: Novitiorum mollis & delicata, ne à nomine Societati dando deterreantur.

Caritatem, ut quis Societati faveat: quæ efficiunt Objectionem

Adulationes, maximè Principum, Episcoporum, Magnatum & divitum.

Spectacula scenica & Comædiæ.

Acroamata & symphonia.

Munditia exquisita exemplo Phariseorum.

Spem, ut cum suffragantur à se pendentibus.

ad impunitatem deli-
(ctorum :

ad opes:
ad honores.

Liberalitatem : ut quis im-
pensas faciat in eorum
Sumptuosissimas ædifica-
(tiones :

Bibliothecam:
Supplicationes, seu pro-
(cessionem solennes :

Sacram suppellectilem &c.

Compscunt & deterrent:
ut est insectatio seu perse-
cutio eorum qui vel à So-
cietate desciscunt, vel mi-
nus in eam creduntur be-
nevoli, id est, qui pruden-
tiam istam Carnis, tan-
quam DEO inimicam, in
hominibus Religiosis fe-
rendam non putant. Gal.

4. *Ergo inimicus factus sum
vobis, verum dicens vobis.*

Personæ seu subditi considerantur

Ex usu Primariæ : Internæ, Ecclesiastici :

{ Prædicatores :

Vocales, in docen-
dâ Veritate Fi-
dei, & arguen-
dis Hæreticis.

Mul,

Multi in arguen-
dis vitiis &
peccatis prin-
cipum & Epi-
scoporum.

Confessionarii, erga
principes Magna-
nates minime terribi
sed faciles & be-
nigni.

Scholastici, ut Magistri
Literarum divinarum &
humanarum: multi
potius, quam docti:
qui sunt idonei magis
ad multiplicanda,
quàm ad roboranda
& perficienda Colle-
gia:

Moram, qui velut aves
illices, multos in So-
cietatem illiciant.

Externæ; Mares: Pueri, maximè divi-
tum filii, aut nobiles, aut
ingenio præstantes: iiq;
numero multi, unde plu-
res in Societatem coo-
ptari possint,

Pueriles, maximè Ma-
gnates, futiles &
cre-

creduli, rebusq; fri-
volis ac nugis pue-
ribus voluptatem
capere soliti.

Faminiæ ; maximè

Viduz dotata.

Secundariæ: ut Coadjutores tempora-
les, siue Laici magno numero, qui
cæteros maximè N. & S. in
diis occupatos, omnino a facien-
di necessitate & minime in seivili li-
berant.

Ex affectu : illi fines Superiorum

Intelligunt : & in Societate manent

Boni: Dolent suâ causâ, quòd ex soci-
etate exire non possint
sine infamiâ, & sine
hostili Superiorum odio.

Alicuâ causâ, quod pluri-
mos virtute & meritis
præstantes viros, quos
habet Societas, ab omni
officiorum spe in perpe-
tuum exclusos, multas
iniurias ab indoctis & im-
probis Superioribus ac-
cipere vident.

Metuunt ; Depravationem sui
ex Imperio superiorum
exemplo æqualium.

Odium

Odium aliorum, ex morum
dissimilitudine, cum eve-
niat illud Psalmi: *Cum*
loquebar illis, impugnabant
me gratis.

Depravantur, ut conentur jugum Su-
(periorum

Excutere Aperiè, conci-
tandis motibus in So-
cietate, turbis & se-
ditionibus.

Testè, insinuando in gratiam
& familiaritatē Principum &
Mágnatum, quorum præsi-
dio adversus Superiores & Ju-
dices vel Delatores munian-
tur.

Levare: Deferendis Sociorum
nominibus, sive clanculum
eos accusando: ut alienâ im-
pensâ Superiorum gratiam
sibi comparent.

Similiter obsequendo Superio-
rum voluntati, vel adulando.

Æruscando, circumventis pe-
culiosis viduis uncta earum
patrimonia Societati lucrifi-
ciendo.

Ob-

Obtrectando gloriæ eorum,
qui extra scholas Societatis
magnam doctrinæ & virtu-
tis opinionem consecuti
sunt.

Non intelligunt propter simplicitatē.
Parum utiles Ecclesiæ ac Rei-
(publicæ, ob

Veritatem, ratione

Doctrinæ: cum pro-
pter vitiosam docē-
di rationem, quā
Societas utitur,
non multum in li-
teris proficiant:
nec nisi per vulga-
tas omnibusq; no-
tas Scholarum can-
tinelas addiscant.

Vitæ, cum eorum ig-
nem sive zelum cæ-
terorum exempla
suffocent & extin-
guant, ut à sæcula-
rium moribus pa-
rum abeant.

Opinionem, cum quam-
vis ipsi sint boni & in-
nocentes, cæterorum
tamen similes, nulloq;
gene-

genere meliores à
multis credantur, eis-
que invidia ex com-
muni Societatis infam-
iâ, nullo ipsorum
merito, confectus

Noxii, cum benefacere se pu-
tantes, Mangoniam facere
incipiunt, & pueros blandi-
endo, nec paucade statu So-
cietatis mentiendi in nassam
illiciunt.

Fructus sive effecta & opera Societatis Jesu

Primigeniâ, quam S. Ignatius condi-
dit, & Apostolica Sedes probavit:
Cujus institutum nemo Catholicus,
sive propter Apostolicæ sedis appro-
bationem, sive propter conditoris
pietatem non magnoperè commē-
dare potest, quin sociis ex regulæ
præscripto viventibus libenter illa
Apostoli verba impertiat. 1 Cor. 1.
*Fidelis Deus, per quem vocati estis in so-
cietatem filii eius Iesu. Et Philip. 2. Si
qua Societas spiritus, implet gaudium
meum, ut idem sapiatis, eandem cha-
ritatem habentes, unanimes, idem ip-
sum sentientes, nihil per contentionem
neq; per inanem gloriam: sed in humili-
tate superiores sibi invicem arbitantes,*
B nec

*nec quæ sua sunt, singuli considerantes
sed quæ aliorum*

Per se, id est, nati ex pietate, & se-
cundum mentem, sive intentio-
nem S. Ignatii

Fructus

Interni, sive in Societate

Virtus perfecta, in pau-
cissimis, quos scilicet Eccle-
sia consecravit, sive canon-
zavit.

Medicoris in multis, maxima
Societate adhuc novâ & ser-
vente.

Doctrina sive eruditio medicæ
(crit)

Externi, extra Societatem

Mediocris virtus & eruditio
multorum Catholicorum

Mediocris messis inter Gen-
tes & Hæreticos.

Per accidens, & præter S. Ignatii
(intentionem)

Interni, in Societate: ut Cor-
ruptela Societatis ex Eunomia
vitio, & ob defectum nomi-
næ thesæ sine regulæ, cum S. Ig-
natio plus pietatis & boni
mentis, quàm eruditionis
aut prudentiæ ad regulam con-
ducendam attulerit, sedulo
caverit

caverit, ne suæ societatis homines quicquam Monachorum simile haberent, qua dere videri potest Mariana in dicto libro c. 1. 2. & 19.

Externi, extra Societatem

Primi: Intermissa Cleri & Curia Romanæ reformatio: Quoniam Jesuitæ spem attulerant, fore ut per ipsos etiam sine tali reformatione Pontificis auctoritas conservari, & Hæreses extinguí possent. Hac dere videantur Gensiani Herveri epistolæ in Actis Concilii Tridentini.

Contenta Monachorum, maximè Benedictinorū, opera qui si reformati fuissent, longè amplius, quàm Societas, Ecclesiæ ac Reipublicæ prodesse potuissent. Sed quoniam reformatio fieri non poterat, n. 6 Monasteria multa opulenta secularibus Clericis commendata, sive in prædā data, Ordinib⁹ suis restitue-

erentur, & ibi homines
Hebraicè, Gracè & La-
tinè benè docti, rum
Philosophi & Theologi
luculentis stipendiis cō-
ducti docerent: satius vi-
sum fuit, novum Ordinem
institui, quàm veteres
instaurari.

Orti ex primis

Pertinacia & stabilitas Hærese-
on, ob scandala non subla-
ta, & intermissam Cleri &
Curia reformationem.

Exigua messis inter Gentiles:
quoniam operarii, quos so-
cietas præbuit, erant nume-
ro pauci, nec oculis hominū
exhibebant signa Apostolat⁹,
omnem nempe patientiam &
mortificationem & stigmata
Jesu in carne suā, quippe qui
in victu & amictu nihil
Communi honestorum ho-
minum consuetudine disce-
dant.

Interpolata seu depravata, quam Satan &
caro ac sanguis invenit & tritico s. Ig-
nati manu seminato, velut zizania
superfeminavit. In quam cōvenit pro-
phe-

pheticū illud Isa. 17. *Quia oblita es DEI.*
Iesu seu saluatoris tui & fortis adiutoris tui
nō es recordata (cāq; ob causā ad huma-
 nā prudentiā & calliditatis artificia
 confugisti) *& germen alienum seminabis.*
Mane quidem semen tuum florebit, sed in
die hereditatis ablatus est messis, & dolebis
graviter, postrema prioribus tam pa-
rum respondere. Nec abluat ab Ordine
 Jesuitico, quod de Homine Salomo
 pronunciat Eccl. 7. *Solummodo hoc in-*
veni, quod fecerit Dominus hominem re-
ctum, & ipse se infinitis miscuerit quali-
tatibus suis computationibus, ut est in He-
braeo & Chaldaeo, qui scilicet seipsum
quærit, & Vile sollicitis computat articu-
lis. Hanc degenerem Societatem Sedes
 Apostolica nunquam probavit, nec
 probare potest, cū prudentia carnis
 inimica sit DEO. Rom. 8. Itaq; omnes
 boni illis Christi verbis rectē facessere
 eam jubent, *Vade retrō Satana, Quia*
scandalum es mihi: non enim ea scapis, qua
DEI sunt, sed qua sunt hominum. Cum
 ergo Jesuitæ degeneres contra interdi-
 ctam secundæ congregationis genera-
 lis, quo nova Collegia admitti vetatur,
 Collegia multiplicare, eam q; ad rem,
 Monasteria sibi dari postulant, cū scilicet
 antea verforum Pontificiam iudicio id

fine sacrilegio fieri non posse, & opes
Monasteriorum esse panem pauperum,
quem qui defraudat, homo sanguinis est
sive homicidii reus Eccl: 34. tam pii
principes, Davidis exemplo facere de-

Vide bent, qui sic de se prædicat Psal. 15.
testi- Non congregabo conventicula eorum de
monia sanguinibus, nec memor ero nominum eo-
p. 15. rum per labia mea.

Interni fructus Societatis de pravata

In specie, in

Superioribus : Ambitio Præpositi Ge-
neralis, Monarchiam, latèq;
patens Imperium affectantis.

Aulicissimus & sæcularitas ac poly-
pragmosyne.

Tyrannicus imperandi modus, id est,
Fraudulentia & Violentia.

Subditis: Mollis & delicata Novitiorum
(educatio:

Laicorum magnus numerus, atq; li-
centia magna.

Mangonia, sive Diabolica homines
inefcandi & in societatem illi-
ciendiratio.

Ægritudo animi, & ex Societate ex-
eundi desiderium.

Patrimoniorum in Societatem illato-
rum jactura & mendicitas.

Ærascatio, & hæreditatum captatio.
Adulatio erga Superiores, & externos
Magnates.

Quadruplatio, & Sociorum delatura.
Invidia erga viros doctos & claros ex-
tra Societatem.

Contumacia erga Superiores.

Aulicifmus & Sæcularitas.

In genere:

Multiplicatio Collegiorum, contra-
interdictum secundæ Congrega-
tionis Generalis Societatis

Multitudo semi-doctorum magistro-
rum, quibus multæ cathedræ
occupari possunt.

Sophistica docendi ratio non spectans
profectum studiorum, sed ser-
vius ambitioni Patriæ Genera-
lis. Collegia multiplicare, mul-
tosq; Magistros habere cupien-
tes, quos in novis scholiscoll-
locet.

Paucitas vel penuria hominum in li-
teris & scientiis eminentium.

Mollitia, sive laborum & in commo-
ditatum impatientia

Dilapidatio facultatum Socie-
tatis, & ingens æs alienum.

Hypocrisis, duplicitas, simu-
latio & dissimulatio sub per-

sonâ perparcè viventium, nulli q; se simpliciter ostendentium.

Inficiatio impudens eorum, quæ Catholicæ, præcipue q; Clerici super candelabro positi designant,

Apædusia, & contumeliosa contentiosa q; adversus heterodoxos disputandi & agendi ratio: & Principum ad vim erga errantes parandam de hortatio.

Infamia publica, & mala species, atq; ipsius S. Ignatii contemptus, quasi qui tam vitiosum ordinem instituerit, cum glorientur Jesuitæ, *Societatem hodie vigere ac florere, inq; primâ Fundatoris regulâ stare & spiritum, quo primum, animata coaluit, adhuc valentem ac vegetum esse.*

Externi fructus sunt

Privati, qui in eo spectantur, quod Multi pueri & adolescentes, Jesuitarum impulsu, voto Castitatis incautè se illigant, ut postea Jesuitæ fieri necesse habeant.

Multi literas oderunt & relinquunt, numero & difficultate regularum Grammaticarum detereriti.

Multi dictationibus Magistrorum obruti,

ruti, valetudinis jacturam faciunt.
 Multi pecuniis emungunt, & quas impendunt in libros Jesuitarum inutiles, aut in supervacuas eorum ædificationes, Comædias, Sodalitates, supellectilem.

Multi patrimonii & hæreditatibus suis callidè evertuntur.

Multi egentes piorum elemosynis minus adjuvantur.

Multi per invidiam in famam impediuntur, quominus publico prodesse possint, si præsertim Pharisei cum Herodianis aulicis conspirent.

Multis occasio præcipitur, literarum professione se alendi.

Publici: primi: Ecclesiastici, ut

Conciliorum raritas: cum Jesuitæ hominibus persuadeant, nullas esse Conciliorum cogendi causas: cum ipsi præstant omnia, quæ ad conservandam fidem morumq; disciplinam impertinent: mores quoq; caput Ecclesiæ nullâ correctione indigeant.

Episcoporum inhabilitas & ineptia ad munus suum, cum Magistrorum Jesuitarum doctrina & exemplo nec Contemplativam vitam, nec patientiam Apostolicam addiscant: à

Confessariis etiam vix tertiam muneris partem implentes facillè à peccatis absolvantur, cumq. Jesuitæ non ipsi modò vitia Prælatorum non arguant, sed nec ab aliis argui patiantur, & libros Conciliorum, & reformationis necessitatem demonstrantes imprimi prohibeant, eorumq. auctores Episcopis in visos reddant.

Episcopi sicut Sadducæorum, sive Clericorum secularium qui sic vivunt, ut nec resurrectionem mortuorum, nec Angelum aut spiritum credere videantur: quippe quos opes corrumpant, nec vel Episcoporum, vel Jesuitarum Magistrorum & Confessorum erubescat virtus, nec Concilii decreta ab errore revocent.

Infantia veterum Ordinum Monachorum, quibus Jesuitæ causas assignant ortum Hæresion, & non observatæ regulæ dicam publicè impingunt.

Fermentum Monachorum Jesuitica disciplina imbucorum, ut munditiem in suppellectilibus ac re divinâ, tam quandam gestum ac sermonis concinnitatem conficiantur, charitatibus.

sis & misericordiæ non æquè me-
mores. Sed in vectigalibus magnâ
accessione & incremento amplifi-
candis, & prædiis fundisq; conti-
nuandis curam omnem & cogitati-
onem defigentes : unde fieri necesse
est, ut alii eos velut avaros contem-
nant & oderint, omniaq; eorum o-
pera bona ludibrio habeant, alii eos
propter nomen sanctitatis quod ha-
bent, imitentur; eoq; pacto Deus
Avaritiæ peccato per totum Reipb.
corpus pertinente gravissimè offen-
sus, & suæ parentans injuriæ, super
Germaniam effundat indignationem
furoris sui & forte bellum, & combur-
rat eam in circuitu. Il. 24. Ut enim
ipse de populo suo prædicat Il. 37:
Propter iniquitatem Avaritiæ eius iratus sum, & percussî eum : abscondi ab eo faciem meam & indignatus sum.

Opiniones aliquot scandalosæ, nefas-
tiæ & hæreticæ querundam Jesu-
itarum, quas diu occultas habue-
runt, nunc tandem potentia sua
frecti publicare ausi sunt: velut vide-
re est Apologia perfectionis Nicolai
à Jesu Maria Carmelitæ, Romæ bis
edita, & Ravensburgi nuper recusa.

Politici, ratione

B. 6. Prima

Principum, quos Jesuitarum adulatio,
& Confessariorum indulgentia
corrupt, ut.

Tyrannica quorundam impe-
randi ratio, libidinem pro
lege, bonum suum privatum
pro fine habentium: Cum
Superiores societatis eodem
modo ipsi quoq; imperent,
& Principes suos imitatores
non modò à peccatis absol-
vant, sed etiam beatificent,
& Sanctitatis laude afficiant.

Hypocrisis aliena & ipsis non
iussa agentium, quæ scilicet
Sacerdote, quàm Principe
sunt digniora.

Oscitatio & negligentia n' h
agentium, omniaq; Ministris
permittentium.

Egestas rem malè gerentium,
nulloq; delectula agentium.

Sacrilegia, opes Ecclesiarum
in suos, aut in alios usus invi-
tis conditoribus converten-
tium.

Subditorum, ut.

Corruptela fidei, Cum Jesuitæ partim
deuterofibus suis & traditionibus
Pharisaicis: partim factis, populum

in errores inducant, ut sibi persuadeant, posse aliquem DEO simul & Mammonæ servire : posse aptum esse regno cælorum, qui manu ad aratrum missa retro respiciat : Eremitarum & Monachorum opera penitentiae, & psalmodiam non esse opera charitatis : & multa alia, quæ Romana Ecclesia, ut impia & hæretica damnavit, Velut videre est in Carmelitæ Apologia perfectionis Ravenspurgii per quartum edita.

Corruptela morum, ex quotidianis ambitionis avaritiæ, mendaciloquentiæ & adulationis Jesuiticæ exemplis, per quæ discipuli eorum fiunt filii Gehennæ, sicut Phariseorum discipuli, à fermento eorum non caventes.

Ignorantia in literis ac disciplinis, cum falsâ scientiæ persuasione : cum in scholis Societatis modum docendi vitiosum esse multi primarii Jesuitæ publicè fateantur : cumque magistri novelli scholarum sint nequiores nummis novis, qui in hoc docent, ut discant,

Puerilitas, & inepta iudicii, sermonis & conversationis, cum sufficiat discipulo, ut sit sicut Magister ejus,

B. 7 / homo

homo bonâ fide Scholasticus à puero inter pueros in umbrâ altus & eductus, vereque animal, quod ab omnibus derideretur.

¶ Ortis primis.

Offensa DEI & Sanctorum cælitum, ex Ecclesiasticorum bonorum profanatione.

Pertinacia Protestantium in errore ex malo Catholicorum exemplo, & impudenti manifestæ corruptelæ inficiatione: itemq; ex contentiosis & contumeliosis Jesuitarû libris qui acerbitate maledictorum minimè temperant, & Principibus arma in heterodoxos induunt.

Impenitentia, sive obstinatio Catholicorum, cum partim ob Prædicatorum & Confessoriorum silentium peccata sua pro peccatis non habeant, partim ea operibus arbitranis & sponte susceptis, aut levioribus compensare velint, partim Confessoriorum Jesuitarum exemplo ad faciendos dignos pænitiæ fructus nequam moveantur.

Bella Civilia, nata ex bello, quod peccatores cum Deo gerunt, (quis enim resistit ei. & pacem habuit? Job. 9. & ex armigera Jesuitarum doctrinâ, qui

errantes armis compellendos effe-
docent, ut ad Ecclesiam redeant,
etsi scandalis veteribus nondum ex-
viatublati, quin etiam novis mul-
tis objectis, Eos, qui transibant sim-
pliciter, convertistis in bellum Mich. 2.
Scandalum & murmur publicum ad-
versus Jesuitas, malaq; de p[ro]p[ri]o S.
S. Ignatio, & Instituto Societatis
opinio.

Testimonia de vero Fine istorum Superiorum. p. 13:

Claudio Aquaviva Generalis Præpositus So-
cietatis scripsit *Industrias de curandis Societatis*
morbis, qui Liber editus est Romæ anno
1616. cuius cap. 15. pag. 79. hæc verba sunt:
Secularitas & Aulicismus, insinuans in famili-
aritates & gratiam externorum, Morbus est in
Societate & intra & extra periculosus, & istis quæ
eum patiuntur, & Nobis (Superioribus) ferè
nescientib. paulatim subintrat, SPECIE quidem
(leu fallaci prætextu) lucrificandi Principes,
Prelatos, Magnates, conciliandi ad divinum ob-
sequium huiusmodi homines Societati, iuvandi
proximos (id est, præ nobis ferimus & simula-
mus, nostrum Finem esse maiorem Dei glori-
am & salutem spiritualem proximorum) sed
REVERA quarimus interdum nos ipsos (sive no-
stros honores, nostrasq; utilitates & volupta-
tes habemus propositas) & paulatim ad secu-
lariorum

latria deflelimus, id est, ea quæ in mundo sunt diligimus, adeo quæ caritas Patris in nobis non est. Idem in sua *Instructio*ne pro superioribus Societatis ad augendum in Societate Spiritum, qui libei Romæ eodem anno exiit, cap. i. pag. 11. sic testatur: *Est & alta malorum radix longe periculosissima, eorum periculosior, quo minus vulgo noxia censeretur* (id est, à plerisque in Societate pro peccato non habetur, iterum scilicet externarum occupatio) *sive secularitas & πορνεία καὶ φιλοτιμία, inquam Superiores ut PLURIMI VII. ac variis nominibus SUPRA MODUM diffundunt. Sunt enim qui natura quadam propensione ad distractiones (sive Ardionismos & secularium negotiorum nihil ad se pertinerentium curam prout non solum oblatas occasiones cupide arripiunt, ut operam suam impendant, sed eas ipsasmet ultro querunt & nasci quodammodo ac succrescere faciunt Alii (Superiorum) propter SPECIEM proximos lucrificandi multis sese litigationibus implicant, inque non modo non necessariis, sed parum etiam utilibus; atque in his ita versantur, ut à secularium (sive Aulicorum) moribus parum abscedant. id est, ut Aulici potius, quam Clerici videantur.*

Vnde Iesuita Monopolii utilitatem didicerint. p. 13.

Apocalypseos cap. 13. *Bestia quadam de terra ascendit, & habet cornua duo similia Agni, sed loquitur sicut Draco. Hæc Bestia alteri Bestiæ nempe Antichristo, habitantes in terra subiecit, ita ut Antichristus spatio quadraginta*

a duorum mensium consequatur totius orbis:
 Imperium, & potestatem in omnem tribum, &
 populum, & linguam, & gentem, & adorent
 eum omnes qui in habitant terram, quorum nomi-
 na non sunt scripta in libro v^ora: Medium verò,
 quo uritur, ut tam brevi tempore totius or-
 bis imperium Antichristo conficiat, est Mo-
 nopolium panis, vini, salis, aliarumq; rerum
 vitæ humanæ necessariorum. Facit enim omnes
 pusillos & magnos, & divites & pauperes, & libe-
 ros & servos habere characterem Bestia sive Anti-
 christi in dextra manu sua aut in frontibus suis
 & ne quis possit emere aut vendere, nisi qui habet
 characterem. Hic sapientia est. Atque hanc sapi-
 entiam, à Bestia illa Jesuitæ, carnalia, vel be-
 stialia sapientes, didicerunt, & volunt omnes
 Principes & subditos, mares & foeminas, a-
 dultos & pueros, habere Characterem sui
 Præpositi Generalis Muti Vitellii, aut mutien-
 tis vel mugientis Vituli, & adorare Apim
 istum Aegyptium, in quem convenit illud
 Q^{ue}. 13. *Factura artificum totum est. His ipsi di-
 cunt, Immolate homines, Vitulum adorant et.*
 Character verò est vox nostris. Si quis enim
 Vitulum ipsorum adorare, aut ei se suosq; li-
 beros immolare eiusque nutui ac ditioni sub-
 iicire recuset, de hoc dicere inter se solent.
 NON EST EX NOSTRIS. Et tales si excludi
 possint à commercio rerum tam pretiosarum
 & necessariorum, haud stultè sibi persuadent,

mor futurum ut omnes Vitulum ipsorum adorabundi viderentur. Verum qui habitat in cœlis, iridebit eos, ut mox in ipsis quoque impleta appareat fides oraculi illius Os. 8. *Proiectus est Vitulus tuus Samaria: in araneorum telas erit, quia artifex fecit eum, & non est Deus.*

Monopolii Iesuitici Specimen.

Onipote non ita pridem Serenissimæ memoriæ Principi Leopoldo Archiduci Iesuitæ persuaserant, ex usu tum ipsius, tum reip: futurum, si Consiliarii, Cubicularii, omnesque omnino Aulæ eius familiares solis Iesuitis utantur Confessariis, nec ad Franciscanos aut aliarum familiarum Religiosos, veniæ & absolutionis à peccatis petendæ causa accedendi ius habeant. Et Archidux isto Pharisaico hominum generi, à quo inde à puero altus & educatus, & assidue eorum blanditiis & obsequiis homine Christiano, nedum Sacerdote, eodemq; Religioso parum dignis delinitus fuerat, plus æquo obnoxius, suis iam edixerat, ut Confessionis peccatorum faciendi causa ad neminem nisi ad Reverendos Patres Societatis Iesue conferte animum inducerent. Sed cum plerique Equestres loci homines quorum unus ista imitari vellet, id ferrent indignissimè ac sine circumspecte testarentur, se potius Aulam istam missam facturos, quam

quarunt Monopolium istud Jesuiticum ratum haberent, ac tale servitutis iugum nec Persæ homini ferendum animabus suis imponerentur, Archidux tandem veritus ne res Romam renunciata magnæ sibi foret invidiæ, quasi qui famam & existimationem aliorum Religiosorum ludum omnibus iocumque facere nihil pensi haberet, satis habuit magnopere suis confirmare, obsequii minime vulgaris loco sibi futurum, si sua sponte Jesuitas potius, quam alios, Conscientiarum suarum arbitros ac moderatores sibi operarent. Quis autem, qui non sit omnino hebes & obtusus non intelligat, abesse non posse, quin tali modo Confessionis Sacramentum profaneatur, & ambitionis, avaritiæ & Hypocrisis instrumentum fiat? Jesuitas tamen tanta nec Dei, nec aliorum Religiosorum iniuria quicquam moveret, modo ipsi in Principum Aulis regnum obtineant. Qui quid eiusmodi capitis stuant, quemque si fortuna sequatur artificii sui eventum cupiant, nemini quam Summo Pontifici manifestius apparere arbitror, quem etiam incoherabili Pygottibarum istorum ambitioni fibulam maturè imposturum confido.

Testimonia de Societatis de generatione & depravatione. pag. 15.

Alfonso Rodericus, veteranus Jesuita & per.

per quadraginta annos Novitiorum Magister, in parte 2. Exercitii perfectionis, tractatu 3. cap. 4. de Humilitate, qui Liber Dillingæ fuit editus, ita testatur: Nescio ego an ista, cordis flamma, quæ fuit in S. Ignatio, primo Ordinis nostri parente, adhuc in filiorum pectoribus exastuet, an verò contra potius facti DEGENERES, caput institutæ nostræ sic humana seu Carnis prudentia, litera, doctrina ostentatio, uno verbo robur Brachii nostri, intelligentiæque naturalis & eloquentiæ: quibus dum nos vanissimè jactamus, videt ex alto Deus, fatirque ut NIHIL proficiamus, nihilque bonæ frugis producamus. Qui enim sic superbit, vanèque effertur, ille demum INFAMIS latro seu fur est, diviniq; honoris ac gloriæ turpissimus Depeculator. Ex qua insolentissima arrogatione illud sequitur, ut NIHIL penitus solidi fructus referamus, quod utinam interdum non plus æquo experiremur! Iam Lector cogitet, quales sint erga proximos, qui tales se erga Deum exhibent.

Johannes Mariana, qui sub S. Ignatio in Societate vixit, & cetero octo abhinc annis diem suam piè obiit, cuius Baronius Tomo 8. anno 688. ita meminit: Veritatis amator & pietatis optimus cultor Johannes Mariana dignus possessor Societatis Jesu Huius Liber exstat de Moribus Societatis, eiusque causis & remediis, quem Pontificis Palatinus Theologus seu Magister Sacri Palatii Nicolaus Riccardus ex-

Hispania secum detulit. Eius cap. 3. hæc leguntur: Ignatius & priores Societatis Prepositi Generales non eodem, quo Claudius Aquaviva, stylo usi, nec eandem gubernandi rationem secuti sunt, ut mirum non sit hodierno tractandi modo Sociorum animos offendi. Et cap. 19. Leges nostra, maximè autem Regula, mutata sæpius fuerunt. Corpus Societatis ex toto contrarium est ei, quod fundator noster Ignatius imaginatus sibi fuerat ac formaverat, Homines scandalizantur, murmurant, nosque insectantur NON ALIAM ob causam (NB.) quam quod nos adeo singulares & INTERRESSATOS, seu propriæ utilitati deditos vident. Et in Epilogo: Nemo, quantum libet caecus sit, negare potest, Societatem à recta ratione aberrare, ac propterea propediem funditus interitissimam esse, nisi Deus opem ferat, hoc est, mentem Iesuitis inspiret, ut recte monentibus parere, ipsique se REFORMARE velint.

P. JOHANNIS MARIANÆ
Societatis Jesu Theo'ogi.

LIBRI DE MORBIS SOCIETATIS
CAPVT. VI.

*De Studiis. Quo prætexit Iesuita literas hu-
maniores docendas suscepit.*

In studiis Societatis defectus ali-
quos notabiles confideo. Dicam
priori loco de Humanitatis, po-
stea de Artium & Theologiæ stu-
diis. Homines nostri suscepit in se onus
docendi literas humanitatis, in Principali-
orib. Hispaniæ locis. Conatus haud dubiè con-
sideratione dignus quoniam ea ratione ado-
lescentes ad pietatem omnemq; virtutem in-
formantur, ne à primis annis vitia eos pes-
sumdent.

Cuiusmodi doctores humanitatis sint Iesuita.

(Sed magnis res difficultatibus est impli-
cata, cum rationis nostræ homines non ferè
ad hoc studiorum genus inclinent, & quoni-
am plerumq; bonorum magistrorum inopiā
laboramus sic ferè fit, ut illi biennium aut
triennium literas doceant, qui nec ipsas
didicèrunt, nec discere etiam volunt (qui
stultorum mos est) adeoq; audaces ab illis
barbarissimos & improprietates discunt, quib.

nuq;

nunquam postea liberari possunt, sicut etiam alia iis inhaerent, quæ in tenebra illa ætate iis imprimuntur :

*Iesuitarum disciplina est principalissima causa
hodierna barbariei.*

Nullum est dubium, quin hodie in Hispania minor Latinae Linguae sit notitia, quam quinquaginta abhinc annis fuit. Credo ego, imo verò pro certissimo & explorato habere, unam principalissimam Damni istius causam esse, quoniam Societas nostra studiorum professionem in se suscepit.

Itaque merito sunt Scholis privandi.

Quod si homines benè intelligerent magnitudinem damni ex ista docendi via resultantis, non habeo dubium, quin per publicum decretum Scholas adimerent, quemadmodum iam tractari cepit.

Prætextus Iesuitarum frivolus & ridiculus.

Videamus quam probabile foret regimen hoc, si in aliis artificiiis permitteretur, ut saccinatores ea docerent sub hoc colore & prætextu, quoniam illi sint viri boni, à quib. novitii seu Tirones virtutem discere queant.

Quid est, quod fuit? Ipsum quod futurum est. Eccl.

*2. Ante exortos Iesuitas erant consummati
literarum Magistri.*

Necq; tamen Societas prima est omnium Religio.

*Religiosarum familiarum, quæ hanc in se Provinciam suscepit. Nam Benedicti norum Monasteria Scholas publicas fuisse ex Trithemii Chronicis constat. Vix eor ne idem ipsum, quod illis nostris etiam Scholis usu veniat, ut nimirum nobis admanetur aut a nobis ultro relinquatur. Onus sine dubio est intolerabile, cum tantus sit Collegiorum numerus, quorum cathedrae omnes idoneis Magistris occupari non possunt. Antiquitus hominum secularium, qui Grammaticam profiterentur, quod omnem vitam in uno eodem studio consumerent, alii in Præceptis excellebant, alii in poetica, alii indoctrinæ varietate. Iam in nostra Societate vix invenitur, qui quicquam istorum bene sciat. Sæculares verò cum omnia loca sibi à nostris præcepta videant, Literas suas earumque professionem negligunt. Ex quo fit, ut si qua eveniat necessitas, non sit in Hispania, aut difficulter certe inveniat, qui quatuor Latina verba iungere noverit.

Falsum mali tanti remedium. Verum remedium.

Aliquot inirà sunt rationes in Societate, ut damnis eiusmodi obviaretur. Earum una est seminariorum Humanitatis institutio. Haud tamen scio satisne magna sit seminariorum illorum utilitas, quoniam studiosi juvenes segniter in isto studiorum genere occu-

pan.

panantur animis in pulpito seu concionandi provincia, aut in Scholastica Theologia defixis. Remedium malo foret, si & pauciora sint Collegia, ubi Humanitatis studia colantur & Profissores eorum plus honorentur. Nunc n. cum videant quo quisq; sit literarum humaniorum imperitior, & pluris illum fieri & ad officia promoveri, aut omnes, aut pl. risq; omnes, abeunt ab ista via, & viam ignorantiae maioris fieri solitam insistant. Maxime sanè difficultatis negotium est, ita literas istas moderari, ut & sufficiant, nec aliis disciplinis; quæ Societas proficetur, impedimentum afferant.

Pauci inter Iesuitas boni Philosophi ac Theologi.

Altiora studia maiore cura tractantur, quamvis eorum, qui præstantes in iis evadunt, exiguus sit numerus, si respiciamus ad tam excellentia ingenia, quæ in Societatem recipiuntur, (& ad ocium, quo toto tempore studiorum gaudent.) Eius rei causa esse debet, partim quod locus desit, in quo exerceant, quod didicerunt, partim quod fundamentum, in humanioribus literis non bene jactum habeant. Scholastica studia sicca sunt neq; toti vitæ conveniunt. Et quoniam iis dediti neq; S. Patres neque linguas intelligunt, ut S. literis possint incumbere, eo fit ut aut concionibus sacris, aut ocio se dedant.

C

Iesui-

*Iesuita in docenda Philosophia ac Theologia
parum concordēs.*

Aliud in iisdem studiis damnum est minima concordia; sua quisque via ingredi postulat neque eis quin pervincant obstiti potest. Quia in re duo sunt inconvenientia, quae quotidie experimur. Vnum; quod in punctis sive capitulis doctrinae nullam faciunt progressionem neque auctiores fieri possunt. Nam quod alius affirmat, alius negat: quod huic perspicue verum; idem illi falsum videtur. Videtur, ut hominum nostrorum doctrinae nihil à Penelope's tela abhorreret, ut quod interdiu texunt, nocturno teterant.

Gaudet novitatib.

Alterum inconveniens, quod paucis annis omnia mutantur, non opiniones tantum, sed etiam loquendi modus, usque eo ut ex octo sexennio alii alios non intelligant, nec illi modo, qui reliquerunt Scholas & longi intervallo ad eas revertuntur, sed etiam qui continenter in Scholis studiisque manent. Hi enim non intelligunt eos, qui ex alio aliquo veniunt Collegio, ubi studuerunt aut novae Philosophiae vel Theologiae cursum praegerunt.

Verum eites mali remedium.

Quidam ad ista aliaque inconvenientia et tanta unicum remedium fore putant, siue
Theol.

Theologiam quam Philosophiam docentib. unus certus præscribatur Autor, quem discipulis explanent, ut ab eo discedere non audeant saltem tantisper dum in docendo plures annos consumpserint. Eius sententiæ rationes hic exponam, cum in hoc capite ut maximum sit momentum ad studia nostra pro eo ac par est dirigenda.

Ratio prima.

Primum omnium nostri in una doctrina iisdemq; opinionib. magis essent uniti & concordēs quæ res potentissima est ad factiones & dissensiones, quæ jam incipiunt, excludendas: neq; verò satis est præcipere, ut S. Thomam in Theologia sectentur (quemadmodum in constitutione Societatis magisque serio in quintæ Congregationis decreto, in libro denique Generalis Aquavivæ de ratione studiorum præcipitur) quoniam unusquisque S. Thomam velit, nolit, in opinionem suam pertrahit, qua in rem magnam lectionum suarum partem consumunt, quod jam aliud novi damni genus est: ut hic præteream multas quæstiones, quæ hodie agitantur S. Thomæ temporibus ignoratæ, quocirca in mali huius medicina aliquando amplius progredi convenit ac tentare, si magis uniri queant præscribendo aliquo S. Thomæ interprete, à cuius sententiâ ordi-

nam è discedere eis non liceat, saltem propter
přivatum suum iudicium.

Ratio II. Deinde via ista securius incederent, neq; in novitates interdum pręjudiciales ac periculosas prolaberentur. Cum n. luxurient ingenia atq; insigniri gestiant, semper aliquas saltem novas inquirent semitas, unde se pręcipient, nisi eis libertas ista suas ac novas opiniones docendi penitus adimatur. Fidem huic rei fecerint turbe & classica quę nos quondie inquietant, & boli illi, quos deglutire & concoquere cogimur.

Ratio III. Adhęc studiosi juvenes pręter quod ista via doctrinam securam & à multis tritam sequentur, plus etiam & maiorem fundamento sciunt. Nam plerumq; cuius typis impressi sunt libri Theologici, doctior est eo, qui iam primum ad docendam Theologiam accedit, & exactius res considerat, & alias cum aliis connectit, in quo quidem sunt omnia ad Theologiam Scholasticam & Philosophicam pertinentia.

Ratio IV. Pręterea isto modo opiniones, quę magis probabiles & societati congruentiores visę fuerint, multa cum suavitate ac sine violentia illa introducentur, quam in promulgatione & executione libri illius de ratione studiorum in principio experti sumus. & quotidie doctores erunt auctiores. Nam alius aliud argumentum tuendis, illis opini-

onib.

onib. excogitabit: quod contra nunc usu venit, ut quod alius ædificat. alius diruat, neque ulla opinio vires acquirat, nisi in aliud nostris est operis, quàm texere & retexere. Multas iam in Scholis nostris opiniones ab hac causa invaluisse video, quæ quondam pro peregrinis insolentibus, ac falsis habebantur.

Ratio V. Hoc amplius ista ratione duplicius, quam nunc, doceretur, & partes summæ Theologiæ S. Thomæ intra quadriennium, velut desideratur, absolvi, & numerus Questionum, quas liber de ratione studiorum singulis doctrinib. præscribit, percurrì posset, quod propter eam, quæ hodie agitur, rationem omnino impossibile videtur.

Ratio VI. Accedit, quod hoc modo dictationib. supersedebitur adeoq; valetudini auditorum consuletur, quorum multi eam affligunt atq; perdunt scribendo, quæ dictantur: lucrifient etiam sumptus, qui fiunt in librariorum sive exscriptores inq; vectorum, cum locum mutant scripta sua secum portant. Nec n. iam est adolescentulus, qui non habeat intum dictationum, quod capsam impieat: per quam quoq; viam pederenti in Proprietarii eadimus. Tempus etiam, quod iam excipiendo dictata scribendoq; consumitur, legendis bonis auctorib. impertiri auditores possent, quæ quæ de ratione multò doctiores

etiores fierent, quam per Magistrorum dictata.

Ratio VII. Præterea ipsorum Magistrorum minueretur labor & augetur eruditio. quod n. colligendis & scribendis suis lectionib. tempus impendunt, in maiorib. studiis, puta S. Scripturæ aut eruditionis Ecclesiasticæ, inque linguis consumere, subinde certe aliquid, operæ suæ ad ea conferre possent. cuius rei fructus esset, ut exuerent Barbariem illam, quæ hodie in Hispaniis viget.

Ratio VIII. Post autem alii alios intelligent tametsi in diversis collegiis aut provinciis studuerint, & illi, qui hodie student cum ijs, qui viginti aut triginta annis prius studuerunt, easdem opiniones ijsdemque terminis seu loquendi generibus tractatas videbunt, nec vel novæ quot. die quæstiones, vel in veteribus quæstionibus nova & peregrina loquendi genera excogitabuntur, velut nunc fit, quoniam ingenia nimia gaudent libertate, nec ad certam docendi formulam alligantur.

Ratio IX. Huc adde, quod eodem modo cæteræ religiones consecutæ sunt, ut suis doctoribus inter ipsos conveniret, Dominicanis nempe in S. Thomæ, Franciscanis in Scoti, Carmelitanis in Bachonis doctrina.

strina. In principio nimirum easdem ;
quashodie J. sultæ, difficultates experti sunt,
nec meliorem invenerunt viam, quam u-
certum suis autorem præscriberent, a quo
dissentire non possent. Quod quidem in-
stitutum in principio rigidius videntur custo-
dijisse, quam hodie, cum eis permittunt, ut
suas lectiones dicent, modo ne ab auctore,
quem amplexi sunt, discedant.

Ratio X. Postremo in universitatibus
Cathedras S. Thomæ, Scoti & Durandi in-
stitutas videmus, eo consilio, ut apparet, ut
Doctores istis tantum auctoribus uterentur
& excluderentur incommoda, quæ hodie
experimur, quæque illos quoque universita-
tum conductores expertos fuisse consentane-
um est. In Academia Salmantica lex
vetus est, ne Magistri quæquam dicant,
velut Antonius Nebriffensis in quadam Re-
petitionum suarum affirmat. Confusio,
quam hodie ex scriptis dictationibus nasci
videmus, movisse eos videtur ad sancien-
dam illam legem, ut damno illi obviarent.
Rex denique Catholicus Philipus II. re
multis consultationibus agitata decrevit,
ut Magistri ad S. Laurentij, Scurialij
libros prælegerent, dictando autem super-
federent, idque hodie adhuc observari
audio.

DE INGEN TIBVS DAMNIS DICTA
TIONVM, quibus Iesuita in Scholis
discipulos suos obruunt.

Antonius Possevinus *le Iesuita Bibliotheca
selecta lib. 1. cap. 7.*

HÆc qui omifere, dictandisq; prælectio-
nibus adolescentum ingenia potius præ-
ferunt, quam ut per veterum semitam dedu-
cerent, culturam eam deseruere, quam iniui-
mus supra. Fit autem hinc, ut neque viva vox,
quæ nescio quid latentis habet energix, in
discipulorum animos influat. Sæpe enim ex
alienis scriptis eadem promunt, quæ volunt
haberi pro suis. (*Ista est inanis gloria Magistro-
rum, Cornicula Aesopica instar de alienis plumis si-
bi placentium.*) Quare potius peregrina &
mortua, vel Echo nescio quæ, obtundit au-
res, non mentem instruit. Ac qui dictata ex-
cipiunt, si nimix scripton. sese immerferint
(cum capita rerum notâsse satis esset) haud
minima damna patiuntur. Primum quod
scriptis fidunt plus, quàm ut res animo com-
præhendant: sæpeque id verum fit, quod vul-
gato & simplici, sed tamen vero carmine di-
citur: *Quod si cartha cadat, secum sapientiâ va-
dat.* Præterea & ipse dicendi stylus, ac benè
literas formandi ratio abjeitur. Quam enim
scribendo celeritatem adhibent adolescen-
tes, ea fit, ut nec manus rectè unquam dein-
ceps.

ceps aptetur, nec in auctoribus stylus ipse ac
 d'ctio animadvertatur: qui cum eleganter
 scripserint, tæpè barbarè explicantur à Præ-
 ceptoribus ac nixtè (*etsi Præceptores isti præ se
 Monachos velut barbaros contemnere solent:*)
 quod ex alienis laboribus sua, ut dixi, com-
 misceant: multi verò pariant, quæ non par-
 turierunt (*Et in aliorum ingeniorum scitibus tur-
 pe plagium committant.*) Valetudinis autem ac
 vitæ non mediocri periculum incurritur (*unde
 apparet, quàm tuto id genus Scholæ frequenten-
 tur*) arramentum, quæ plerumquæ mutatur in lan-
 guinem, cum è pectore evomitur. Ubi verò
 Capitis & Ventriculi vires s'nt fr'ctæ (*tot an-
 norum scriptione, quæ dictatis Magistrorum exci-
 prendis occupatur*) quod debuerat esse studio-
 rum curriculum, id vitæ claudicat, o fit, (*qua
 nulla maior esse potest*) aliorum etiam molestia,
 pecuniæquæ amissio ac damnum proximi, cui
 opera præstari nequeat. (*Atquæ hac Discipulis
 damna importat ista in Scholis dictandi consuetu-
 do*) Iam ipsis Magistris, qui prælegunt, occa-
 sio demitur, quæ seriò materias excutiant:
 ut qualis fuerit fons, talis inde necessariò
 aqua, turbida nempe ac sordida scaturiat
 (*Hæc scilicet est febriculosa illa eruditio, quæ Di-
 ctatores isti Auditores suos excolunt.*) Quin &
 antiquiores ac perspicaciores Interpretes,
 contextusquæ Auctoris (*Aristotelis in Philosophia,
 & D. Thoma in Theologia textus*) omittuntur:

ac denique non pauci Scholas derelinquentes, sat habent si Amanuentium, qui dictata describat, cōmittant, in quæ vix vnguam postea inspiciunt: aut si oculum admove-
rint, fructu certè frustrantur reperitionum, ac disputandi, & conferendi: quæ res cum utilissima sit, intellectum perficit. Sic ergò in horrei superficie jacet semen, quod cum neq; sale commissum sit, nec contectum, equam inde speraveris messem? At qui cū vix percipi possit, quod tam celestiter aut decurtatis (*seu brevius*) declarationibus scribitur, ipsa scriptio, vel potius corruptio, exequiæ sunt laborum: præterquam quod qui labor in apparatus & reliqua hujusmodi (*à Magistris hinc inde, quæ dictare volunt, exsistentibus*) impenditur, is non semel irritus est: quod eo in genere plerique libri jam evulgati sint, & quidem MULTIS nominibus PERFECTIORES, quàm nostri (*à novitiis scilicet Magistris undiq; comportati.*) Quamobrem si antequam scriptione conficeremur (*jacturamque valetudinis faceremus*) à peritis notitiam eorum (*librorum à cæcis viris iisdem de rebus editorum*) hauiremus, magnum esset operæ pretium atque compendium (*id est, multò amplius minore temporis, pecunie ac laboris impensa addisceremus.*) Quin etiam Religiosæ paupertati interdum magnoperè incommodavit id pecuniæ reservatum, quod amanuentibus

sibus attribuitur, quod sane in bonos auctores coëmendos utilius atq; communius transferri posset. Ducentis autem & quinquaginta propemodum abhinc annis in Academia Parisiensi lex de ratione explicandæ Philosophiæ lata est, quæ præcisè cavebatur, ne Doctores, quos vocabat *Nominatores ad penam*, subducendis singulis propositorum verbis, nominando & dictando auditorum manus potius exercerent, quàm continenti explanatione mentem erudirent. Nostri certè (*id est, Societatis præstantissimi Magistri*) quorum magna pars hoc in negotio maximè versatur, usu & damno edocti, quod è nimia illa (*dictatorum*) descriptione prodijt, diu est, cum tanti incommodi & laboris TOLLENDI (ne dicam moderandi) NECESSITATEM intellexerunt. (*id est, ipsa experientia & maxima discipulorum damna eos docuerunt, omnino necessarium esse morem istum in scholis dictanti & scribendi, non moderari, sed penitus tollere*) Ac propterea quos in Lusitanæ Academiis habemus Patres (*ut Philosophi Conimbricensis*) hi jam naturalis Philosophiæ (*Physica*) partem è prelis emisere: quæ à scriptio illa subtrahatur, tunc non relinquatur occasio, unde acuantur tamen ingenia, ac multa in ea etiam disputatio, cum confecti queant.

MYSTERIVM. INIQVITATIS:

Sive arcana causa. cur Iesuita morem præcepta distandi tam pertinaciter in Scholis retineant.

Cùm præstantissimi Societatis Magistri, Cipro usu & maximo Magistrorum ac Discipulorum damno docti necessarium esse iudicant ut mos iste in Scholis distandi penitus tollatur, velut Possevinum modo confitentem audivimus, cuius librum Patriarcha Jesuitarum à præcipuis Societatis Theologis, Philosophis & aliis peritis examinatum, & velut ad gloriam Dei perutilem approbatum Romæ anno 1593. edendum curavit: non iniuria quis mirabitur, cur tam damnatum morem Societas non missam fecerit, sed hodie quoque mordicè retineat. neque tam gravi ac manifesto juventutis damno quicquam moveatur. Vera porro eius rei causa est Ambitio Patris Præpositi Generalis Societatis, qua impulsus universalem totius Orbis Monarchiam, & absolutum non modò in suæ Societatis homines, sed etiam per illos in regna, provincias, civitates, magnatum prætoria, & in civium domos ac familias imperium animo affectat: quod re nemini dubium esse potest, qui legerit, quæ de Monarchia ista, ejusque instrumentis Vi ac Dolo, passim in libro suo Mariana dolenter exponit. Sed & res ipsa ante omnium oculos posita id ipsum vocifera-

sur.

tur, In secunda quippe congregatione generali Societatis, ambitioni illi Patris Generalis fibula hoc Canone seu decreto fuerat imposita: *Adhibeatur in posterum moderatio in multitudine Collegiorum admittenda, rogatq; Patrem Præpositum Generalem Congregatio, & serio mandat, ut potius applures ad roboranda & ad perfectionem adducenda Collegia iam admissa, quam ad nova admittenda.* Verum Aquavive tanquam sūdo narrata fuit fabula, eiusque successor & imitator Mutius Vitellius insuper habito & contempto isto Congregationis mandato, uno solo decennio septuaginta duo nova Collegia prioribus adiecit, quemadmodum D. Iligenſes Jesuitæ in *susceptæ defensionis* libro pag. 200. confitentur. Regi sc̃ licet dignitas latissimique Imperij maiestas longè plus in animis eorum potuit, quam digna Societatis Jesu professore modestia, auribus eorum scelerata illa Eteoclis sententia assidue personantibus: *Si violandum est jus, regnandi causa violandum est: ceteris rebus pietatem colas, & mandato Congregationis promte pareas: cum præsertim Salomonis quoq; cantilenam audiant ac probent Proverb. 14. In multitudine populi dignitas Regis, & in paucitate plebis ignominia Principis.* Ne quid ergò sit, cur cuiquam non modo aliorum Religiosorum Ordinum moderatori, sed etiam Regi ac Principi, de dignitate concedi debeat, rebus

relictis in Collegiorum Societatis multiplicationem incumbitur, ad eumque scopum & finem omnium Jesuitarum, qui Præposito suo placere; & insectationes atque acerba Primorum, imperij eius administratorum, odia effugere cupiunt, actiones & scriptiones diriguntur. Hæc illis norma, hæc regula ac mentura est. Nec verò mos ille dictandi tam palam noxius alio se nomine Jesuitis probat, quam quod Collegiorum multiplicationi minimè disconducit. Ad eam quippe rem magnus Magistrorum numerus requiritur, ut sint scilicet in Societate, quibus velut in novas colonias missis novæ Cathedræ occupari possint. Iam verò fieri non potest, ut Magistritales pariter multi & docti sint. Tres enim anni in Philosophiæ, quatuor verò in Theologiæ studio exacti conferent quidem eorum, quæ à Magistris suis centies audire memoriam, sed non etiam longè plurimum, scientiam, quæ veterum Philosophorum ac Theologorum, quæ Græcorum, quæ Latinorum libri. tum præclara recentiorum inventa lectoribus suppeditant: quorum omnium rudesignari sunt trimuli illi Philosophi & quadrimuli Theologastri, ut cum quid eis sive in editiore loco sive de plano in sermonibus aut circulis contra illa affertur, quibus subsellia Scholarum præstrepunt, quo miseri se vertant nesciant, piterque obmutescant, quod ipsi Benedi-

ned cto Pererio, tam clari nominis inter Je-
 suitas Philosopho ac Theologo, cum Johan-
 ne Baptista Raimundo, Telebianæ disciplinæ
 alumno, Romæ frequentibus auditoribus
 congressu usuveniri memini. Quoniam igitur,
 illud Jesuiticæ disciplinæ septennium non
 hoc præstat, ut plus sapiant discipuli, quam
 quantum à novitijs nuperæque fœturæ Ma-
 gistris audire potuerunt, rationem inire vi-
 sum est, qua Magistrorum consuleretur exis-
 timationi & contentus ab eis prohiberetur.
 Si enim contemni eos & ludibrio esse ac pa-
 storitia fistula exhiberi contingat, jam om-
 nis Patri Generali spes decollavit, futurum
 ut in omnib. paulo celerioribus viribus no-
 va Societati Collegia condantur. Perma-
 gnun vero idque satis certum contentus &
 ludibrij periculum Septuennib. id genus
 Magistris ostenditur, si discipuli alios literis
 & disciplinis excellentes viros habeant cogni-
 tos, nec liberos à præstantib. Philosophis ac
 Theologis scriptos manib. versandi tempus
 eos deficiat. Magno proinde studio in Socie-
 tate id agitur, nec cuius clari viri nomen, qui
 Jeuita non sit, eorum discipulis notum esse
 possit, ut nec ipsi in quenquam alium, quam
 in Societatis Magistros, respiciant, & civita-
 tes ac Principes persuasum habeant, cum Je-
 suitis natas & interituras literas, nec
 cuiquam contingere aut fas esse, ut
 ad illum sapientiæ aut eruditionis gradum
 aliis

aliis Magistris perveniat. Simul autem omne
discipulis tempus præceptis dictandis eximi-
tur, ut ne quas horas habeant subservas,
quas cognoscendis aliorum libris impendat,
eoque pacto aliquid addiscant, quod ipsos
eorum Magistros effugiat & à discipulis ob-
jectum elingues reddat, quod quidem si fie-
ret, abesse non posset, quin Magistri ludibri-
um omnibus deberent, neque Principes & ci-
vitates, cur Jesuitas advocent, novaque So-
cietati Collegia moliantur, quicquam cau-
sæ habere viderentur. Etsi ergo discipulos in
magna plurimarum rerum ignorance per-
manere necesse est, si scribendis & relegendis
Magistrorum dictatis omne tempus conte-
rere cogantur, tanti tamen est Magistrorum
honori & existimationi consuli, ne scilicet
despicatur & ludibrio fiant opportuni, neu
propterea Collegiorum novorum accessio &
Monarchiæ Jesuiticæ propagatio ac dilata-
tio circumscribatur.

DE UTILITATE ET NECESSITATE
NOVI Ordinis Societatis Iesu.

*Judicium gravissimi Viri Melchioris Cani,
Episcopi Canariensis.*

IMbecillum eorum argumentum est, qui
lex huiusmodi Pontificiis privilegiis, quæ
his facile temporibus conceduntur, vel poti-
us extorquentur, Novas Religiones (*id est,*
novos

novos Religiosorum ordines) non aliter ac de
 cœlo lapsas, excipiendas esse confirmant.
 Nec eius generis Privilegia certa sunt Sedis
 Apostolicæ iudicia, quibus scilicet omnes fi-
 deles ad assentiendum adstringantur. Satis
 fuerit, si eam habuerint auctoritatem, quam
 Epistolæ Decretales : quarum nonnullas
 constat à posterioribus Pontificibus meliore
 consilio refutatas : quoniam non ex firmo
 decreto, sed ex opinione Pontificum prodie-
 runt. Et quidem ante D. Thomæ tempora
 adè restrictè & gravate novi Ordines ad-
 mittebantur, ut ex tam gravi augustoque
 iudicio probabile argumentum prudentis
 consilii sumeretur. Nostro vero hoc sælo tam
 multæ sunt Religiones à Pontificibus confi-
 matæ, ut quicquid omnes tueri voluerit, tan-
 quam Ecclesiæ vel utiles, vel necessarias, hic
 imprudentiæ, ne dicam stultitiæ nomine, iu-
 re optimo summisque rationibus arguatur.
Ita Canus libro quinto locorum Theologicorum
cap. 5.

SEDIS APOSTOLICÆ CERTVM.

Indicium de Utilitate Societatis Iesuensis.
que Disciplina Scholastica.

NVper admodum Romæ Pontifex & Car-
 dinales, Antistites ac Theologi re in
 Conventu seu Congregatione propagandæ fi-
 dei, diu multumque considerata, sic tandem
 decre-

decreverunt: Societatem Jesu à conatu suo
Academiam Pragensem, omnesq; universi
regni Bohemici Scholas, Magistros, Peda-
gogos, discipulos, bibliopolas & typogra-
phos sub jus & ditionem suam redigendi, &
Inquisitionem Hæreticæ pravitatis cum
Censura librorum imprimendorum sibi vin-
dicandi debere desistere, nec Christianissimi
& optimi Cæsaris favore ac suffragatione
eam ad rem Pontifici extorquendam velut
per septem annos iam tentarent, porro quo-
que abuti. Disciplinam enim Societatis scho-
lasticam ac juventutis docendæ rationem
menti & voluntati Congregationis illius ne-
quaquam respondere, per eamq; Fidei Catho-
licæ propagationem potiùs præpediri ac suf-
flaminari, quàm adjvari ac promoveri.

*Hoc horribili nuncio ex Regia Cæsaria nuper al-
lato Iesuita intelligunt, Societati suæ Medico opus
esse, aut Tibicine Medico, qui malè habenti me-
dicinam faciat. Tibicine, qui sanari renuenti Lis-
sum faciat & salutis caret naniam.*

Prophetia Caiphæ.

Sive Omen Iesuitarum de Societatis interitu,

Diligentes Iesuitæ in Placida Disceptati-
one pagina sive Columna 4. totidem
verbis Societati suæ nuper ominati sunt:

Hoc

Hoc ipsum considero, Ordines Religiosos, qui in quibusdam non parvi momenti rebus instituti sunt rationem a Fundatoribus propositam, Ecclesiae auctoritate approbatam reliquerunt, non multo tempore a scandalis immunes fuisse, exiguo cum fructu in Ecclesia laborasse. Vestis interpolata multum differt à nova, quamvis niteat. Spiritus, quo primus Fundator Ordinem instituit, à Deo venit. Quod posterius remiserunt, dispensarunt, privilegiis leniverunt, consuetudine induxerunt, animo suo indulserunt, id aliam causam habuit, Ordinis nempe integri horrorem, & quandam mentis infirmitatem. Ordo igitur privilegiis contra rigorem suum munitus, lubrico stat fundamento, & lapsuro similis in inproclivi: Quamdiu Societas Jesu in prima regula fundatoris Ignatii perseveraverit, fructus optatos feret. Si inde dimoveri se patiat, motu magno quatietur: nec Pontifex, nec Caesar, nec amici nec opes servare poterunt, DEO non probante.

* *

JOHAN-

JOHANNIS MARIANÆ

*Summi Societatis Iesu Theologias
Philosophi*

JUDICIUM

De Genere & utilitate Scholarum Iesuitarum.

Nostri Ordinis homines sub prætextu juventutis bonis moribus imbuendæ humaniores literas docendi provinciam ceperunt: sed plerunq; biennium aut triennium literas illi profitentur, qui eas neq; didicerunt unquam, neque discere volunt, adeoq; discipulis imprimunt solœcisinos & barbarissimos, quibus nunquam postea liberari possunt. Cur in Hispania tanta regnet barbaries, eius rei principalis causa est nostra docendi ratio: ex qua si damnum, quod nascitur, benè homines intelligerent, sine dubio per publicum decretum Scholis nos eiecerunt: quo letiam pro certo nobis eveniet. *Hæc ille in libro de Meritis Societatis cap. 6. de Studiis.*

Nulla est Monacho um familia, in quam plura excellentia ingrediantur ingenia, quam in nostram Societatem, nec ulla, in qua sit tantum otii ad studendam. Nihil hominum nostris valdè pauci evadant literati, nulli sunt excellentes Concionatores, nulli Ecclesiasticarum rerum, nulli humanorum literarum periti, quoniam nulla proponun-

rus laborantibus præmia, immò verò humaniores literas docti in Societate contemnuntur. Hinc porro iudicare promptum est, quantum utilitatis externi, qui Iesuita non sunt, ex Societatis disciplina capere possint, cum ipsis Iesuitis tam parùm ea conferat. Qui sibi nequam est, cui alij bonus erit? Eccl. 14:

Quo quisque est in Societate illiteratio-
 copluris æstimatur & honoribus præficitur,
 quod videntes reliqui, OMNES, aut fere om-
 nes, relinquunt iter doctrinæ, & ingrediun-
 tur viam ignorantix. Paucos Societas nostra
 habet Philosophos ac Theologos BONOS,
 cum tamen in eam ingradientur tot tam præ-
 clara ingenia, & otio ac studendi commodi-
 tatibus affluant, quia scilicet in literis Hu-
 manitatis fundamenta malè ab eis iacta sunt.
 Multi discipulorum valetudinis iacturam fa-
 ciunt, cum Magistrorum dictata excipere co-
 gantur: qui tempus multò melius colloca-
 rent, multoque doctiores fierent, si potius
 editos hominum clarorum libros legerent,
 quàm dictata novellorum Magistro-
 rum, qui in hoc docent, ut dis-
 cant, perscriberent.

ARCANA IMPERII JESUTICI.

*Ex libro Iohannis Mariane Societat.**Iesu Theologi,**De Morbis Societatis, eorumq; causis & remediis.*

EX PROOEMIO.

1.

IN Regimine Societatis interveniunt errores multi & graves, ex quibus inconvenientia sive absurditates nascuntur.

2. Maior pars Societatis est Vulgus, ea tantum videns, quæ ante pedes sunt, futura non prospiciens.

3. In Societate sunt aliquæ personæ, quæ incipiunt intelligere, in ð evidentem perspicere, non continuo aurum esse, quicquid auri speciem gerat, & reperiri in Regimine Societatis res & capita, de quibus dubitare liceat, & unde damna & inconvenientia resultent.

4. In Societate tam multæ Seditiones ac tumultus fuerunt excitati, ut miracul. simile sit, inveniri aliquem, qui non fuerit illis implicatus.

EX Cap. I.

5. Nemo debet mirari neque scandalizari, si audiat, unum de antiquissimis & maxime pacificis Jesuitis scripto publico confidentem, in Regimine Societatis errores & defectus inveniri.

6. Leges

6. Leges particulares Societatis non tam ex usu rerum & praxi, quam ex imaginatione seu speculatione profluxerunt, quæ origo solet esse multorum errorum.] *Sandus nempe Ignatius velut homo Militiam à puero sectatus & Ψυχαδὴς nec scientiam magnam, nec usum sive experientiam rerum Religiosarum ad condendam Societatis formulam in consilium adhibere potuit, adeoque bonis cogitationib⁹ tantū armat⁹ rem cōfecit.*

7. Hoc melior est aliarum Religionum, quam Societatis conditio, quod illæ al.ās ventustiores sibi proposuerunt imitandas: quarum vestigiis insistentes ad finem sibi propositum pervenirent: Jesuitæ vero iter instituerunt, bonum illud quidem, & ab Ecclesia probatum, Deoque gratum, valde tamen novum & extraordinarium, adeoque titubationibus & offendiculis obnoxium.

8. Multi Jesuitæ, ne pro Monachis haberentur, consilio & ex proposito à consuetudinibus, regulis, ceremoniis, ab ipsis denique terminis seu vocabulis, quibus ceteræ Religiones utuntur, penitus se removerunt, quibus tamen, si humiles fuissent, salvo Societatis instituto non sine commodosuo uti poteterant.] *Nunc ita se adhibuerunt, ut videntur reddere Iudæos illos, de quibus Ierem. 6. legimus: Hæc dicit Dominus, state super vias, & videte, & interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, & ambulate in ea: & invenietis refrigerium animabus vestris. Et dixerunt, Non ambulabimus.*

9. Pro-

9. Probus Societatis filius non debet ignominia aut pœnæ metu impediri, quo minus occulta dedecoris, seu defectus morbos & plagas matris revelet, ut eis medicina adhibeatur, priusquam cancro serpente fiant penitus incurabiles.

Cap. II.

10. In Societate totum Regimen seu Summum Imperium in unius hominis capite est locatum,

11. Generalis Jesuitarum habet Imperium independens & absolutum, qui etiam si deliret, sive erraret, majorem tamen Societatis partem sibi assentientem habet.

Jesuitarum alii propterea Generalis sententia quamvis erronea subscribunt, quia revera idem sentiunt, alii ut gratum efficiant, alii sique major pars, quia superiori suo tam potenti contradicere non audent sive ut quietè & pacatè vivere, sive ut officia & dignitates vel retinere, vel adipisci possint.

13. Si S. Paulus Generali Jesuitarum & assentatorib⁹ eius contradiceret, neque errorum illorum probaret, futurum esset, ut pro dyscolo sive extravagante, inquieto & turbatore pacis haberetur. [*Hinc porro de Sapientia & Pietate eorum existimare licet, cum scriptum sit Prov. 12. Via stulti recta in oculis eius. Qui audit increpationes, insipiens est, qui confidit in cogitationibus suis, imp. è aget.*]

14. Socie

14. Societatis regimen non est penes illos, qui plus intell gant, sed qui plus audent, plusque se negotiis implicant.

15. In instituto & fundatione Societatis non pauca fuerunt mutata, & abrogata propter evidentiam inconvenientum, quæ inde nascebantur.

16. B. Ignatius in fundanda Societate debuisse lentè & pedetentim procedere, & prioribus Religionum fundatoribus, quantum omninò potuisset, inniti. Sic enim Societatem multò durabiliorem reddidisset] *Nunc a via loca nullius ante trita solo non minimum afferunt metum, ne Societati eveniat, quod est Prover. 12. Iter devium ducit ad mortem seu ce lerem interitum. Et Ierem. 18. Oblitus est mei populus meus impingentes in viis suis, in sæ mitis sæculi, ut ambularent per eas in itinere non trito. Et. Job. 22. Num quid semitam sæculorum custodire cupis, quam calcaverunt viri iniqui, qui sublati sunt ante tempus, & fluvius subvertit fundamenta eorum?*

17. Multæ Religiones diversis sæculis in Ecclesia non minore cum fervore & zelo, quàm Societas fundatæ fuerunt, sed earum nulla tam singularem & differentem à cæteris rationem vivendi, quàm Societas, amplexa est, quæ non brevi tempore interierit, aut ejusmodi rationem alia commutaverit.

18. Jesuitæ deberent cautè procedere, ne
D que

quetantum sibi arrogare, ut vel putent, vel dicant, se nihil errare, utrumque regimen omni culpa carere,

Cap. III.

19. Iam à multis annis in Societate non tam, qui sunt imperfectiores & dignitates ambiunt, quam multi eorum, qui virtute excellunt, & omni cupiditate vacant, semel sunt animis, n. q. sortem suam se repossunt.

20. Officia in Societate non dantur illis, qui sunt præstant oves, sed ijs, in quibus Generalis p. us habet fiduciam, quamvis mille habeant defectus, & vel pauca, vel nulla ad officium requisita.

21. De malis & dyfcolis, qui sunt in Societate sine omni cœna, multum posset dici.

22. In Societate multi viri boni fuerunt malè tractati & persecutionem p. fsi.

23. In Societate nulla virtuti sunt præmia.

24. Torum Societatis regimen fundatum est in Syndicationibus seu Delaturis, quæ sunt tamquam fel toto corpore diffusum, ita ut nemo vel fratri suo germano fidem habere possit, sed metuere necesse habeat, ne is delatorem agat, & alieno sumtu sui Superioris, maximè Generalis gratiam lucrari velit.

25. Generalis, & tres aut quatuor Jesuitæ in unaquaque provincia universum Societatis regimen sibi vindicant, neque reliquos in partem admittunt, etiam si sint gravissimæ & doctissimæ personæ toti⁹ Ecclesiæ Catholicæ.

26. B. Ig.

26. B. Ignatius & priores Societatis præpositi Generales non eodem, quo Claudius Aquaviva, stilo usi, nec eandem gubernandi rationem secuti sunt, ut mirum non sit hodierno tractandi modo Sociorum animos offendendi.

27. Aquaviva in principio Generalatus sui nimiam sibi auctoritatē parare voluit, & antiquissimū quemq; Societatis offendit, datis ad eos literis stilo sicco & cum stomacho scriptis, quæ fuit res multis nominibus aliena & incommoda. *Nimirum Campanus factus est Neapolitana vanitas, quod ex Ducum esset familia, excessit ei præceptum illud Christi: Principes gentium dominantur eorum. Vos autem non sic Et hoc Petri: Non dominantes in cleris, sed forma facti gregis.*

Cap. IV.

28. In Societate ab aliquot annis multæ fuerunt rebelliones aut seditiones, ex quibus magni & diuturni disgustus sive animorum exacerbationes promanarunt.

29. Mariana in hoc libro suo non revelat arcana Societatis mala, quæ sunt multa. quod existimet, ea neque salva charitate neq; sine imprudentiæ nota publicari posse.

30. Exiis, quæ hoc libro à Mariana referuntur, quis in cæteris provinciis Societatis status sit, iudicium facere & ex ungue Leonem cognoscere licebit.

D 2 31. Aqua-

31. Aquaviva statim sub initium sui Generalatus Provinciales eligebat, & Romain provincias mittebat personas valdè improprias sive ineptas, & gravissimo, optimo & antiquissimo cuique suspectas & improbatas, tantum quia unus & alter amicus eos sibi commendarat. Et quoniam plures viri graves non omnes eorum actiones probabant, idem Generalis eos simul omnes descripsit, & ex provincia eiecit, quamvis quidam illorum prius Provinciales fuissent.

32. Aquaviva in regimine suo hanc habebat rationem, ut turbatores & inquit eos reputaret illos, qui non omnes sui superioris actiones probant neque quod nigrum est album dicere volunt. Veritati ac Virtuti primasterum omnium relinquere no'lebat.

33. Sunt in Societate personæ non valdè prudentes, qui pro spiritualibus habentur & sub tali titulo extra vagantia sive Imaginaria solent præcipere, putantque quicquid animis concipiunt, posse & debere executioni mandari, nullo facto inter speculationem & Praxin discrimine.

34. Antonius Marcen Provincialis Castellæ apud Inquisitionem de rebus ad id tribunal spectantibus accusatus fuerat, quod periculum ut evaderet, Jesuitæ rerum Hispanicarum non satis periti & favore Generalis nimium confisi, cum honore auctiorem fecerunt &

Tol.

Toletani regni provincialem elegerunt.

35. Jesuitæ, qui Romæ sunt circa Generalem, quamvis sint terræ filii & Scarabæi ex stercore nati, qui tamen Generali studium suum in vindicanda eius autoritate venditant, omnibus se opponere non dubitant, & si quis eorum graves, & magni momenti errores improbet, Leonum instar infestis in eum animis invadunt.] *Qui locum faciunt sententia Salomonis Proverb. 17.* Expediit magis Visæ occurrere raptis fœtibus, quam fatuo confidenti sibi in stultitia sua.

36. Potentia Generalis est valdè debilis, simul ac respectum & auctoritatem apud Socios amisit, cum multæ sint rationes, quibus circumsisti & cuniculi adversus eum agi possint.

37. Aquaviva in principio sui Generalatus adhibitis in consilium quatuor Jesuitis: quorum tres eam ad rem parum apti erant, librum composuit & edidit de Ratione studiorum, quoniam non solum ordinem in Scholis observandum, sed etiam regulam doctrinæ, & quas opiniones circa Quæstiones Scholasticorum Societatis Theologi amplecti deberent, præscribere conatus est. Cumque Provinciæ totæ contradicerent, & liber ille ab Inquisitione fuisset prohibitus, tanta fuit eius & consiliariorum obstinatio ac perversitas, ut multa ipsis indecora committerent, quæ salvo pudore scripto exponi nequeunt.

Causa eius erroris fuit defectus prudentiæ, quod minimè intellexit, quæ sit natura ingenij humani, quamque ardua res sit imperium in hominum doctorum animos sibi arrogare.

38. Ex opinionum & sententiarum libertate, quæ Societatis Theologi fruuntur, multæ & ordinariæ dissensiones cum Dominicanis ortæ sunt, quos tamen Jesuitæ pro magistris recognoscere deberent.

39. Romæ Jesuitæ cum Dominicanis de Gratia & Libero arbitrio magna cum perveracitate litigant, qui quamvis victoriam reportent, de qua tamen dubitatur, multis tamen aureorum millibus, & inquietudine multorum annorum ea lis constiterit.

40. Aquaviva fuit amicè præmonitus, ne tuendo Molinæ libro in ambiguum cum Dominicanis litem Societatem universam demitteret. Sed quoniam ille librum illum imprimi permiserat, & quoniam audaculi quidam iuvenes Theologi Provinciali & Assistenti, hominibus indoctis, se Molinæ libram facillimè defensuros promiserant, litem cum Dominicanis contestari ausus est.

41. Aquaviva fide delatoribus habita Jesuitam quemdam Valledo leto exulare iusserat: sed ille strenuè se opposuit, & audacius favoribus in Romanæ Curia & Aula Hispanica diversos Jesuitas Valle doleto ei ciendos & quosdam ex illis gravi poenâ afflicendos cara-

vit. Ac extremum perfecit, ut Pontifex Aquam
vivam Romam discedere, & Hispaniæ Collegia
visitare iuberet, quoniam Sanctitatis suæ per-
suaserat, Generalem non pervenisse Societa-
tis homines, eiq; falsis delatorum relationi-
bus imponi.

42. Videtur valdè expediens, Generalem
Romam discedere & Societatis Collegia in di-
versis provinciis visitare.

43. Tam multæ, & tam graves seditiones,
quibus Societas conflictatur, satis demon-
strant, in Regimine esse puncta quæ REFOR-
MATIONEM postulent.

Cap. V.

44. Non est ullum caput in toto Societa-
tis regimine, in quo Jesuitæ maiore ratione
uti sibi videantur, quàm in educatione Novi-
tiorum. Sed Mariana nullum caput esse iudi-
cat, in quo Societas æquè deiret, extraque
omnem rationem feratur.

45. Novitii Societatis educantur, ut in-
ter Homines militares, Hæreticos & Genti-
les vivant, perque fora, diversoria & hospi-
talia volitent, itaq; absurdum est eos sic con-
clusos haberi, ut neque eos videant, qui eius-
dem sunt religionis, neque ab illis videantur.

46. Idem novit & eo ipso tempore, quo
pietas eorum fervet cum maxime, exquisitis
epulis ac fructibus pascuntur, varijsq; deliciis
& plurimis commoditatibus adfuescunt,
ex quo fit, ut animi magnæ partis Jesuitarum

sint amantes deliciarum, & laborum ac molestiarum intolerantes, adeoque pedibus iter facere & frigus æstusque tolerare nolint.] *Vt enim ait Salomo Proverb. 42.* Adolescens iuxta viam suam etiam cum senuerit, non recedet ab ea. *Et ut Satyrus;* Cupiet lauto coenare paratu Semper, & à magna non degenerare culina.

47. Jesuitæ contra mentem B. Ignatij & contra statuta ordinis introduxerunt domos probationis, & tamen subinde clamitant, nihil esse mutandum in Societatis instituto.

48. Multi Jesuitæ diu multumque comedunt, neque tamen quicquam operis faciunt, contra mentem & praxin B. Ignatii: eaque res ære alieno Societatem obruit.

49. Jesuitæ Novitiis educandis minimè satis faciunt Statutis Societatis, quæ jubent Novitios probare peregrinationibus, hospitalium visitationibus, & ministeriis servilibus, nam talia aut omninò prætermittuntur, aut defunctorie tantum ac dicis causa, sive pro forma ab eis præstantur.

50. Jesuitæ non ægrotant neque moriuntur, quia nimium laboraverint, sed quia intemperantius cibis se repleverint ac delicate nimis vixerint.

51. Jesuitæ humilitatem, caritatem, patientiam aliasque virtutes potiùs speculari, seu meditari, quam opere ipso exercere discunt.

52. Jesui-

52. Jesuitæ numquam didicerunt esse homines, ac propterea non aliter, quàm bestiarum ab aliis curari necesse habent.

Gen. VI.

53. Jesuitæ sub prætextu juventutis ad virtutes dirigenda, provinciam docendi politiores literas in se suscepunt: sed ordinariè biennium aut triennium illi profitentur literas, qui eas neque didicerunt umquam, neque discere volunt, adeoque discipulis imprimunt solœcismos & barbarismos, quibus numquam postea liberari possant. *Quis vero hoc de plebis mixtorumq; gentium Jesuitis miretur, cum Solœcismos, barbarismos, aliaq; didictorum vitia, vel puero erubescenda, etiam illorum Jesuitarum libri doceant, qui inter eos familiam ducant, & classicorum auctorum libros Scholis excutiant, tanquam Maffei, Pontani, Fanian, Strado, Drexelii, aliorum?*

54. In Hispania hodie magna regnat barbaries ac linguæ latinæ imperitia. Eius rei princeps causa sine dubio est Jesuitarum docendi ratio.

55. Si homines benè intelligerent damnum, quod ex Jesuitarum ratione docendi in publicum redundat, sine dubio per decretum publicum Scholis Jesuitas eicerent: quod quidem aliquando eventurum Mariana ominatur.

56. Inter Jesuitas vix quisquam est: qui

D 5 rectè

rectè noverit Grammaticam, poëticam, aliasque politiores literas: & secularib⁹ hominibus locum præripiunt, ex quo fit, ut nemo humano res literas probè discat, & hæc causa est, cur vix inveniantur in Hispania, qui tria verba Latinà noverit.

57. Inter Jesuitas, quod quisque est illiteratior, eò plaris æstimatur, & honoribus præficiunt, quod videntes reliqui omnes, aut fere omnes, relinquunt iter doctrinæ, & ingrediuntur viam ignorantæ.

58. Inter Jesuitas pauci sunt boni Philosophi ac Theologi cum tamen in eam Societatem ingrediantur tam præclara ingenia, & otio ac studiis commoditatibus abundant, quia scilicet in literis Humanitatis fundamenta male ab eis jacta sunt.

59. Scholastici Theologi inter Jesuitas quoniam nec sanctos Patres intelligunt, nec linguas didicerunt ad Sacræ Scripturæ intelligentiam necessarias, aut ad conciones animam applicant, aut otio se dedunt.

60. In Scholastica Jesuitarum Theologia nulla est concordia, nulla constantia. Quod alius ait, alius negat: quod hic verissimum, illic contendit sic falsum. Nec tantum opiniones ac sententiæ, sed etiam loquendi modus intra paucos annos mutatur, ita ut qui in uno Collegio didicerunt, ex alio venientes non intelligant. Hæc res factiones generat, &

Jesuitæ

Jesuitas in partes ac studia diducit.] *Et tamen semper de concordia suar plebis buccis predicare.*

61. Jesuitæ Scholæ hinc magnam Lætionum Theologiarum partem in eo conflumunt, et S. Thomam, velut nolit, in suam sententiam cogant.

62. In Jesuitarum Scholis multæ opinioes hodie pro veris ac solidis habentur, quas olim habuerunt pro falsis & extra vagantibus seu peregrinis.] *Vi nunc quoque virum fiat, quod sapiens ait Eccl. 27. Homo sanctus in sapientia manet sicut Sol, stultus sicut Luna mutatur.*

63. Multi discipuli Jesuitarum valetudinem perdunt cum cogantur scribere magistrorum dictata.

Cap. VII.

64. Jesuitæ contra constitutiones Societatis eundem vestitum tribuunt Laicis, ut Societatis, sive Coadiutoribus Temporalibus, quem Sacerdotibus; quæ ipsa æqualitas observatur in multis aliis rebus.

65. Jesuitæ quasi ex dimidia parte sunt Laici, quorum duo tantum contumunt, quantum tres Sacerdotes. Multum enim comedunt, multum bibunt, multum rumpunt aut frangunt.

66. Jesuitæ Laici ordinariè sunt parum rationis capaces, ingenii asperis, velut ex officina aut ab aratro profecti, honorè parvi faciunt, adeoq; facile labuntur. Ordinariè quoq;

parum amant labores, ita ut unus Novicius tantum laboret, quantum duo aut tres Laici.

67. Societatem perdit nimia Laicorum multitudo, quoniam volunt Novicios & Studentes in nimio ocio educare, neque ulli labori admovere: & quoniam dedignantur ab aliis ordinibus Monachorum quicquam discere.

Cap. VIII.

68. Jesuitæ ingenti ere alieno sunt obruti, ita ut in sola provincia Toletana debeant plus quam ducenta quinquaginta millia ducatorum. Nec enim faciunt, quod aliis suadent & imponunt, ut metiantur redditus suos, nec plus expendant, quam possident.] NB. Si proportionet antequam aris alieni Jesuita in ceteris habent provinciis, sicut habere eos credibile est, cum alibi eadem sint causa debita contrahendi, cumque Mariana cap. 4. scribat: Ex ijs quæ hic dicuntur, quid alibi in Societate fiat, judicium facere, & ex angue, quod ajunt, leonem cognoscere licebit. Societatem totam circiter octo aureorum milliones debere oportet.

69. Quando Jesuitæ adhuc valdè exiguas tenebant facultates, non contrahebant debita: nunc autem postquam facti sunt divites, debitis penitus obruantur.] Quàm verò sint divites, vel hinc æstimare licet, quod Societas solius Catholici Regis annuo redditu quingenta ducatorum millia quotannis capit, idque in solis Castellæ

bellanis regnis, in quibus Lusitania, Aragonia, Valentia, Navarra & Catalonia regna nonnummerantur.

70. Jesuitæ sunt nimis lauri & sumptuosi in vestitu aliisque rebus necessariis.

71. Jesuitæ Laici sunt animesi in faciendis impensis, non aliter, quam si comitum essent filij.

72. Jesuitarum Superiores habent Imperium nimis absolutum, & independens, ac quicquid cuique libet faciunt. Quod alter ædificat, alter diruit, quod alter plantavit, alter evellit: quæ res maximarum impensarum causam præbet.] *Notetur bene, quomodo Jesuitæ eleemosynis & largitionibus sibi factis uti soleant.*

73. Jesuitæ quotannis in lites & vesturas librorum ac literarum plus quam quinquaginta millia ducatorum impendunt.

74. Inter Jesuitas non solent bona fide impensarum rationes exigi, & quamvis exigi solent, tamen si quis Rector aut Procurator minus fidelis sit, magnas pecuniarum summas dilapidare potest.

Cap. IX.

75. In Societate multi & graves lapsus contigerunt, qui noti sunt, quamvis sedulo tegantur.

76. Jesuitarum prædia rustica causæ sunt, cur in illis animus reddatur parum humilis & parum Spiritualis.

Cap. X.

77. Imperium sive Monarchia Generalis est Tyrannica, cum non gubernet secundum leges in infinitis negotiis, nam aut nullæ extant leges, aut si extant, in ijs dispensat. Non etiam utitur consilio, nisi deorum aut trium in una quaque provincia: quos sibi novit obnoxios: reliquos omnes quamvis prudentia ac probitate multò superiores contemnit.

Cap. XI.

78. Omnes provinciales & superiores Jesuitarum Tyrannicè imperant sibi subjectis. Facit enim unusquisque quicquid libet, & quamvis cæcus sit, cogit eos, qui vident, illam inire viam, quæ ipsi probatur. Itaque imperatur invitis: quod est Tyrannicum.

79. In Societate de multis casibus non extant leges, neque pœna proposita est ei, qui aberrat imperando, & si quæ sunt leges, eas non observant illi, qui præsunt, aut interpretantur pro libito.

80. Superiores Jesuitarum sunt homines minimè digni, qui officiis præsent, cum Generalis metuatur ac sublatus velit, quorum eminentes sunt virtutes. Boni quàm mali, ei suspectiores sunt.

81. Multa facta mala & turpia in Societate committuntur, quæ manent impunita, & involvuntur silentio.

82. Generalis Jesuitarum eisdem homines
in

in officijs five praefecturis subinde reficis, & imperium eorum perpetuat, quoniam ita putat expedire Monarchiae suae, cuius conservationi unicè studet, nam ceteros, quos non ita novit, metuit, ne scilicet Monarchiae suae impedimentum afferant.

83. Multi inter Jesuitas sunt delatores, quamvis honestiori nomine appellentur, qui malefaciendo gratiam superiorum sibi conciliant, adulatores etiam non pauci, estque valdè frequens in Societate hoc Adulationis vitium. *Cap. XII.*

84. Iniustitia sub varijs praetextibus in Societate dominatur ac regnum obtinet, ita ut nulla sit Sizariorum ac latronum Societas, in qua, ut salva sit diutius, Iustitia non plus loci habeat, quam in Societate Jesuitarum, cum in ea non observetur lex naturae, quae iubet praemia & honores (quae a certum est esse primatibus Societatis officia seu praefecturas) distribui pro cuiusque merito. Nam pauci homines juvenes, nulla nec eruditione, nec alia laudabili qualitate praediti, honoribus in ea afficiuntur & in officiis per viginti aut triginta annos continuantur, quoniam sciunt adulari ac sese ingerere, longè autem plurimi prudentia, literis ac virtute praestantes in perpetuum ab officiis excluduntur. Quamvis enim Pontifex decreto sanxerit, ut tertio quoque anno superiores mutentur, Generalis tamen calliditate sua

decretum illud eludit irritumque facit, eodem homines mutatione in orbem facta ab alio ad aliud officium transferendo, reliquis omnibus non minus nunc, quam ante illud decretum, ab omni officiorum spe in perpetuum exclusis.

XIII.

85. Delatores, teterisimum genus hominum, quos ipsi quoque gentiles Imperatores morte afficiendos putabant, quibus praeconia Concilia, ne in mortis quidem articulo communionem corporis Christi permittebant, in hoc etate velut necessarii tolerantur: ex quo fit, ut perierit inter Jesuitas animorum consensus & caritas fraterna, dum nemo alteri fidit, sed ab omnibus metuit.

86. Generalis Jesuitarum ex nimio absoluti imperij desiderio, Delaturas in archiepiscopum suum admittit, isque credit, non audit eo, qui accusatur: quod iniustitiae genus ab ipsis etiam ethnicis improbatur. Certum habet Mariana, si Romae evolantur Patris Generalis serinia, ne unum quidem in tota Societate virum bonum inventum iri, saltem eorum qui Roma absunt longius, nec Generali noti sunt.

XIV.

87. Nulla est Societas, in qua tam nulla sint virtuti & eruditioni praemia, atque in Societate.

cietate Jesu, ubi non modò scientia & Ignorantia æquantur, sed etiam Scientia impedimento est, quò minùs quis consequatur præmia humanis ac divinis legibus debita.

88. Nulla est Monachorum Religio, in quam plura excellentia ingrediantur ingenia, quàm in Societatem Jesu, nec ulla, in qua tantum sit ad studendum orij: nihilo minùs valdè pauci Jesuitæ evadunt literati, nulli sunt excellentes Concionatores, nulli Ecclesiasticarum rerum, nulli humaniorum literarum periti, quoniam nulla proponuntur laborantibus præmià, imò, verò humaniores literas docti contemnuntur.] *Cogitent nunc rerumpub Capita, quàm tutò inventus ad Jesuitarum Scholas mittatur, cum tantum sit periculi, ne præstantissima quaque ingenia publicis patriæ usibus subducta nullo ferè opera pretio in Societate consenescant.*

89. Certum est, nullam in Societate Jesu valdè gravibus delictis infligi solere pœnam, modo qui deliquit, iram atque animos à crimine sumat, seq̃te audacem & defensionem paratum ostendat. **D** simulantur ergò scelera sub hoc prætextu, quod ea non satis probari possint, & quod non oporteat rumores suscitare, ut extraneis innorescat, quid in Societate gestum sit. Totum regimen Jesuiticum videtur hunc habere scopum, ut malefacta injecta terra occultentur, & hominum notitiæ suba-

subtrahantur.] Similiter Pharisei a foris appar-
bant hominibus speciosi & iusti, cum intus pleni es-
sent hypocrisis, iniquitate & omni stercitia, Matth.
23. quibus etiam Christus ait Luc. 16. Vos estis
qui iustificatis vos coram hominibus, Deus au-
tem novit corda vestra.

90. Provinciales & Rectores Jesuitarum
si vel gravissimè peccent violando regulam
statuta, ædificando & diruendo sine ulla ne-
cessitate & nemine consulto, dilapidando
facultates Societatis, aut largiendo con-
sanguineis, non nisi post multos demum annos
puniantur, sed non aliâ pœna, quàm ut es-
abrogetur officium, quod gesserunt, dan-
tulerunt que officio meliori.] Hinc Principes
divites explorare scire possunt, in quàm pios usus
Eleemosynæ Societati data conferantur.

91. Est dictum miserabile, quod Boni & De-
Servientes, qui sunt inter Jesuitas, aut sine
ulla causa, aut propter levissimas causas in-
fide affliguntur, & vexantur, atque etiam in-
terficiuntur, quoniam videntur multitudine
iniurias, neque se opposituri: improbi autem
tolerantur, quoniam superioribus sunt timen-
ti, quæ sola res sufficit, ut Deus innocen-
tium vindex funditus submergat Societatem.] Hinc
Parentes discant licet, quàm benè liberis eorum con-
sulum sit, quando dato Societati nomine sub-
jectionem tam benigni Principis con-
ferunt.

Cap. XV.

92. Generalis Jetuniarum in imperando non bonis regibus ac principibus se similem facit, qui Senatum magnificerunt, sed imitari mavult malos principes sive Tyrannos, ac nominatim Tarquinium Superbum, qui ante omnia conatus est debilitare Senatus numerum & auctoritatem, ut omnia suo libitu facere posset. Similiter Generalis cum suis Assistentibus odit Congregationes generales, omniaque tentat, ne tales instituantur conventus, quibus rerum gestarum rationem reddere necesse habeat.

Cap. XVI.

93. Generalis cum suis Assistentibus ridet ea, quæ ipsi à Provincialibus Congregationibus proponuntur, & plaris facit, quæ unus aliquis scribit, quem sibi novit obnoxium & ique facit propter nimium Zelum alendæ & amplificandæ suæ Monarchiæ,

XVII.

94. Regimen Societatis est contra naturam, cum boni, docti, senes, & nobiles parent, minus boni, idiotæ, juvenes, ignobiles, nullisque donibus conspicui præsent, omniaque ex libidine sua moderentur.] Nullus ergo in Societate locus est sententia illi Prov. II. Qui stultus est, serviet sapienti.

95. Societas Jesuitarum est similis mercatori, qui conturbavit ac fidem perdidit. Nam viris gravibus erepta est existimatio, ut ab officiis excluderentur. Qui autem officiis praefecti fuerunt, ad ea se minimè idoneos esse rebus ipsis declarant.

96. Generalis Jesuitarum in eligendis officialibus non curat quod sit cujusque talentum aut dotes eminentiores, sed quàm bene secum aut cum provinciali suo conformetur, quæ causa est, cur homines vilis & abjecti animi eligantur, qui à superioribus duci feli-
nant velut nervis alienis mobile lignum.

Cap. XVIII.

97. Jesuitæ contendunt, omnes leges à B. Ignatio latas conservari, nec quicquam in iis mutari oportere, quod est insignis stultitiæ argumentum. nam perinde faciunt, ac si quis contenderet, filios jam adultos indui debere iisdem vestibus, quas eis adhuc pueris pater suus faciendas curaverat.

98. Jesuitæ nolunt mutare legem de Professione, ut ejus scilicet tempus arbitrio Superioris unicuique constituatur, quamvis evidens sit eam legem & Societati & toti reipub. Christianæ plurimum nocere. Primum enim multi hac occasione ex Societate egrediuntur, multi fiunt inutiles, ut nec sint boni religiosi, nec boni sæculares, multi ingre-

diu.

diuntur Societatem, ut nulla sua impensa sibi
discant literas ac Scientias, ac voto suo poti-
ti Societatem deserunt. Multiplicatur etiam
numerus Clericorum & Sacerdotum mendi-
cantium, qui si consequantur alicubi benefi-
cia Ecclesiastica, salivam movent alijs Jesui-
tis, ut & ipsi ex Societate velint exire: Si non
consequantur, fame mori necesse habent.

Cap. XIX.

99. Omnes ferè Jesuitarum leges & con-
stitutiones ex speculatione, non ex praxi aut
experientia natæ sunt. Itaque à Canonibus &
jure communi plurimum dissentiunt, ipsos-
que Jesuitas velut homines singulares & suo
tantùm judicio utentes in aliorum odium in-
ducunt.

100. Jesuitæ indignum putant se illud
probare & amplecti, quod alii Monachorum
ordinis ipso rerum usu docti utile invenerunt.
Ex eo fit, ut omnis eorum vita consumatur in
tentando & capiendis rerum experimentis.
nihilq; sit in Societate firmum ac stabile, ut
etiam nesciant administrare rem familiarem,
utque non sapiant nec discere etiam velint.

Cap. XX.

101. Inveniuntur homines sæculares tam
OBTUSI & rerum IMPERITI, ut quoniam eo-
rum elemosynis & beneficiis adjuvamus, à
nobis vicissim postulent, ut in OMNIBUS re-
bus

rebus è vestigio necessitatibus eorum succurrere parati sumus, seu consilio eis, seu quâ realia opus sit: ut conciliemus eorum matrimonia (*tanquam homines ad Conciliaturas seu Rusticissimos aut copularias honestas facti*) condamus Testamenta, patrocinemur litigantibus, *sirophas & sutelas forenses minime indocti*, gratiam aliquam apud Magnates aut Judices ambientibus suffragemur (*velut adulandi artifices, & improbitate atque impudentia quidvis extorsere callide* prospiciamus eis delicias & necessitates domesticas: *velut homines hand fatuo palatone ad Genium stultè sapientes*) ut propediem, nisi jam id factum est, videantur imposituri nobis officium Majoris domus vel æconomi, & Tabellarii, aut Medialtini domum verrentis (*quia Iesuita est omnis homo, & omnia omnibus factus, ut omnes lucrifaciat, sibi tamen, non Christo*) Et in talibus quidem exercitijs, & si nimis SÆCULARIBUS, sub SPECIE tamen CARITATIS (*quod hypocrisis facere solent*) nostri occupati plus iusto foris esse solent. Quin usque adeo abusus iste redijt, ut sub Confessarij titulo MULTI Magnates, tam sæculares, quàm Ecclesiastici, quocunque vadant, post se trahant, aut in comitatu habeant aliquem ex nostris, non aliter ac si essent eorum Sacellani vel Capellani ad rem divinam in domesticis eorum Oratorijs facendam. In sola quidem Vallisoleti civitate

plus

plus
gorijs
gnate
seu rep
vel de
tas, &
ci oppr
re imp
insign
opera
& Epi
rum n
nostru
Conf
obser
versar
exper
Patrib
disnu
eorum
Negl
& mo
quæ
u op

Sic
hodie
læ a J
ranit

plus quàm duodecim Patres in ejusmodi negotijs occupantur. Est autem verisimile Magnoates in eo potius ambitu one aut dignitatis seu reputationis studio duci, quàm pietati vel devotioni servire) *que sanè summa est vanitas, & erga Deum hyprocrisis & neminus Catholici opprobrium*) præterquam quod etiam minore impensa unius de nostris, quàm alicuius insignis de Universitate aut Academia viri opera utuntur (*quod jam Avaritiam Principum & Episcoporum arguit*) Hinc porò multa parum nobis digna oriri solèt. Non nemo enim nostrum Magna is favore fretus, cui est à Confessionibus, minimè bonus Regulæ suæ observator evadet, & Superioribus suis ad-versari non timebit, sicut Quotidianè sanè experimur. Huius mali causam credo, quod Patribus senioribus, & minimè contemnendis nullus à Superioribus honos habetur, nec eorum voluntatibus ulla in re obsecundatur. Neglecti ergò ex eoque acerbati rationibus & modis tam à religiosa vita alienis honorari quæruunt, atque superiores, à quib⁹ contemni oppressique sibi videntur, ulisci student.

Sic Mariana nos veras docet causas, cur hodiè omnes fere Regum Principumque Aula à Jesuitis obsideatur. In Principibus ait esse vanitatem, hyprocrisin, avaritiam sive sordes,

& stu-

& stuporem ingenii atque impericiam. In quo si Principes injuriam sibi fieri putant, æquum est, ut non alio potius, quam Marianæ nomine succenseant. In Jesuitis causam putat esse partim Superiorum impotentiam ac Tyrannidem, socios propter senectutem aliaque merita honore dignos contemptim contemnentium & exacerbantium, partim iram & vindictæ cupiditatem in Principum Confessariis, se contemni dolentibus, & incolumitati suæ præsidium ac tutelam adversus superiores, eorumque adultores & delatores comparantibus. Docet nos pariter, quibus in rebus secularitas & Aulicismus Jesuitarum spectari soleat, nimirum in conciliatutis matrimoniorum in condendis Testamentis in quibus sedulo cavent, ne Collegiorum Jesuiticorum mentio prætermittatur, in gubernandis litibus forensibus, in postulationibus hominum apud Principes & Judices suffragatione sua adjuvands, inque animis judicum ad favorem suorum clientum detorquendis, in prospiciendis & parandis iis quæ ad cuticulam genialiter curandam sunt idonea, in obcundis denique maximis, mediis & infimis Aulæ ministeriis, quo sanè exemplo relictum & capitalem Jesuitam alicubi videre est, Principi sue esse à Confessionibus, à Sacello, ab Aula, à Culina, à Consiliis, ab Epistolis, ab omnibus, quoniam Princeps eius fortas-

In quo
equum
anæco
putat
ne Ty.
n ab a-
conre-
ram &
ofella-
umita-
perio-
s com-
in re-
m spe-
matri-
in qui-
uitico-
nandis
homi-
ratione
ad fa-
is, in
cuticu-
in ob-
infinis
reco-
lere est,
acello,
istolis
fortas-
su

his adhuc ferulam timet ac vapulare metuit,
aut stipendium Consilarii & Secretarii ad lu-
crum & corporis diem ponit, aut Jesuitis sus-
fragantibus. In Reg a Caesaris quicquid velit,
minore negotio impetraturus sibi videtur: in
quo tamen, opinor, sua eum pes non minus
quam alios eadem facientes, sæpius frustra-
tur. Is autem Jesuita videtur esse de Metiochi
illius Atheniensis prosapia, in quem puero-
rum Atticorum natiuitatem istam per vias quoti-
diè audiri solitam auctor est Plutarchus: *Me-
tiochus ducit copias, Metiochus vias curat, Meti-
ochus exercet panarium, Metiochus farinam tra-
hat, Metiochus præst omnibus, Metiochus ergò
plorabit.* Hinc porro discimus Aulicismo &
sæcularitati Jesuitarum non eundem ubique
finem sive scopum esse propositum. Qui enim
sunt de Vitelliana hæresi, eo animo & consi-
lio Aulis & negotiis sæcularibus implicantur,
ut imperium Vitellii amplificent, multa que
nova Collegia societati condenda, aut Mo-
nasteria veteribus Religiosorum ordinibus au-
ferenda curent, Monopolium denique gra-
tiæ apud Deum & homines, sanctitatis, e-
ruditionis, morum, fidei ac famæ societati
conficiant. Horum sæcularitas non tantum
à crimine abest, sed laude quoque à Vitellio
afficitur, sicut pater familiars laudavit villæ cum
iniquitatis, eò quod prudenter fecisset. Alia illo-
rum est ratio, qui sibi serunt, sibi metunt,

E

sua

suæque securitati adversus Vitellianorum vim
 & tyrannidem consulunt. Hos Vitellius judi-
 cat esse improbos, quippe à quibus non mo-
 do societati, sed & Principibus atque Episco-
 pis exitium possentatur. Hoc enim argu-
 mentum est verborum Aquavivæ, in *Industri-*
is de curandis morbis societatis, quem librum
 successor eius Vitellius Romæ vulgavit: *Se-*
cularitas, & Aulicisms, insinuans in familiari-
 tates & gratiam externorum, Morbus est in socie-
 tate, & intra & extra periculosus (id est, & Jesui-
 tis Aulicis, & eorum Principibus) & istis, qui
 eum patiuntur, & Nobis (Superioribus) ferè
 nescientibus paulatim subintrat, *SPECIE* qui-
 dem (ac fallaci colore seu prætextu) lucrifaci-
 endi Principes, Pra'atos, Magnates, conciliandi
 ad divinum obsequium (sive ad Majorem DEI
 gloriam, & omnes eiusmodi societati, jurandi
 proximos, &c. Sed *REVERA* querimus inter-
 dum Nos ipsos, & paulatim ad secularia deflecti-
 mus. Hæc Aquavivæ verba Vitellius, ut dixi,
 anno 1616. publicavit, nec tamen erubuit eo-
 dem tempore literis ad omnes Jesuitas datis de
 totius Societatis suæ integritate ac sanctita-
 te, tam glorioso mendacio paratragediare:
 Ex singulari DEI benignitate consistit etiamnum
 in ipso Religioni nostra corpore Spiritus ille, quo
 primum animata coaruit, isq; non modo non
 emortuus, sed etiam valens ac vegetus. Increpet
 Dominus in te Satan, os impudens! cui au-
 ctor

Et sum ut pudoris aliquid alicunde sumas
mutuum, quoniam tibi quidem omnem pu-
dorem periisse video.

Ex Epilogo.

102. Major pars Jesuitarum, qui professi
sunt, non servant paupertatis votum, cum
vivant in Collegiis eorumque redites consu-
mant.] *Ita fides fit sententia illi Proverb. 13.* Est
quasi dives, cum nihil habeat, & est quasi
pauper, cum in multis divitiis sit.

103. Multa Romam Generali Jesuitarum
ex Collegiis munera mittuntur ad concilian-
dam eius gratiam, ita ut periculum sit, ne
tandem officia Societatis pecunia emanantur.]
Vt enim scriptum est Proverb. 18. Donum homi-
nis dilatat vitam ejus, & ante Principes spati-
um ei facit *Et Isai. 1.* Principes tui infideles,
socii furum Omnes diligunt munera, tequū-
tur retributiones.

Multi Jesuitæ faciunt itinera; & majore
pompa quàm paupertatem professis conve-
niat. Omnes curru vehi volunt, nemo pedi-
bus iter facere.] *Nimirum si revivisceret Salomo,*
iterum videret Malum illud, quod stultitia Prin-
cipis alucinantis argumentum vocat Eccles. 10.
Est malum quod vidi sub sole, quasi per erro-
rorem egrediens à facie Principis. Vidi servos
inequis, & Principes ambulantes super ter-
ram quasi servos.

E 2

105. Mul-

105. Multæ sunt Jesuitarum recreationes, quæ alicubi multos menses durant.] Itaque etiam in illis locum invenit, quod Sap. 15. scriptum est: *Æstimaverunt Ludum esse vitam nostram, & conversationem vitæ compositam ad Lucrum, & oportere undecumque etiam ex malo acquirere. Hoc enim verè est non modò Ludimagistrum, sed & Lucrimagistrum esse.*

106. Multi Jesuitæ multos annos manent proprietarii, multique sunt inter eos otiosi nullam ad rem utiles.] Et adhuc audent Monachos traducere, tanquam inutilia terræ pondera.

107. Delitiæ quorundam Jesuitarum sunt nimix, eisque nocent.

108. Jesuitæ nimios sumptus faciunt, ac rem familiarem dilapidant maleque perdunt.] *Vt ipsorum quoque exemplo verum fiat illud Prover. 11. Alii dividunt propria, & ditiores fiunt: alii rapiunt non sua, & semper in egestate sunt. Et Proverb. 21. Qui diligit epulas, in egestate erit.*

109. Nemo quantumlibet cæcus sit negare potest, Societatem Jesu à recta ratione aberrare, ac propterea propediem funditus interitura esse, nisi Deus opem ferat, hoc est, mentem Jesuitis, inspiret, ut rectè monentibus parere, ipsique se reformare velint.

ARTIFICIUM JESUITICUM

Iuvenes in Societatem illicendi.

Ignatius miræ fuit solertiæ in sollicitandis mortalibus, à Diaboli servitute ad Christi obsequium traducendis: ac quibus ARTIBUS Dæmon ad animarum perniciem utitur, eadem ipse (*quo adliceret ac fas esset*) ad hominum salutem ac beneficium transferebat, Voluntates ac naturas eorum, quibuscum ageret, festivè (*id est, ante omnia*) odorari, ambitiosis splendida, avaris utilia, voluptuosis iucunda proponere, & suo quod ajunt HAMO vel ESCA quemque piscari.

Ita scribit Maffei in vita Ignatii lib. 3. cap. 11. quem librum Pater Generalis Societatis probavit Romæque emisit, ut omnes Jesuitæ in Patris sui Ignatii vitam ac mores imitari, eiusque imitatione omnes actiones suas dirigere possent. Iam itaque missas faciunt Jesuitæ artes illas, quibus Christus & Apostoli ad homines ad Dei obsequium traducendos usi fuere, ut nimirum aspera omnia, dura, difficilia, prorsusque hominibus Dei opem non adiutis inconcessa sive impotibilia proponerent. *Venite ad me* (ait Christus) *et tollite super vos iugum meum & onus meum*, id est, ita vos animis comparate, ut fiatis Asini, iumenta sub iugalia & humeros ad portandum supponatis. *Si quis venit ad me, & non odit patrem*

trem suam, & matrem, & uxorem, & filios, ad-
 huc autem & animam siue vitam suam, siue qui
 non tollit Crucem suam quotidie & sequitur me,
 non est me dignus, nec potest me esse discipulus.
 Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luperum. In
 mundo pressuram habebitis. Eritis odio omnibus
 propter non meum. Plorabitis & flebitis. Omnis
 qui interfuerit vos, arbitrabitur se obsequium pra-
 stare Deo. Eadem arte utitur & S. Petrus, qui
 Deo servire volunt, eos patientiae cogitatio-
 ne armari iubet, 1. Petr. 4. Christo passo in car-
 ne, & vose eadem cogitatione armamini. Et 1.
 Petr. 2. In hoc vocati estis, quia & Christus pas-
 sus est pro vobis, relinquens vobis exemplum, ut se-
 quamini vestigia eius. Similiterque Paulus 2.
 Timoth. 3. Omnes qui vult videri vivere in
 Christo Jesu, persecutionem patientur, siue
 ab aliis, siue à seipsis. Galat. 5. Qui Christi sunt,
 carnem suam crucifigere debent cum vitiis & con-
 cupiscentiis. Istæ igitur sunt Christi & Aposto-
 lorum artes. Sed Satan voluptariis iucunda
 proponit, & Ambitiosis splendida, quomo-
 do Evam induxit, ut comederet, quod erat iu-
 cundum. Sic enim fore, ut ipsa & vir eius fi-
 rent sicut Diæ, scientes bonum & malum, quod
 erat splendidum. Similiter Christo esurienti
 suavit, ut ex lapidibus faceret panes, quod erat
 iucundum: ut omnem mundi gloriam ipso
 adorando acquireret, quod erat splendidum.
 Quod idem Avaris utilia proponat, docet
 Paulus 1, Timoth. 6. cum demonstrat, eos
 qui

qui non contenti sunt victu & amictu, sed volunt fieri divites sive supervacua possidere, incidere in tentationem & laqueum Diaboli. Jesuitæ igitur non Ignatium, hominem sanctum & Christi imitorem (de quo quæ sic scribit Maffei, sine dubio sunt mendacia) sed Satanam imitantur, eiusque artibus utuntur, cum omnium primum curiosè investigant, quibus quisque rebus capi vel offendi soleat, tum suo quemque hamo vel esca piscantur & in Societatis nassam perducunt, ut in eos conveniat illud Jerem. 5. *Inventi sunt in populo meo impii, insidiantes quasi aucupes, laqueos ponentes & pedicas ad capiendos viros* (id est, non plebeios homines, sed primarios. Sic enim nomen *Viri* in Hebræo usui pariter solet). *Sicut decipula plena a vibus illicibus: sic domus seu Collegia eorum plena delo* (sive artibus suis Diaboli) *Idè magnificati sunt & ditati*. Hinc magnifica & opulenta eorum Collegia (*Incrassati sunt & impinguati, & præterierunt sermones meos pessimè. Prophetæ prophetabant mendacium, & Sacerdotes applaudebant manibus suis, populus meus dilexit talia. Nem quid super his non visitabo, dicit Dominus, aut super gentem huiusmodi non ulciscetur anima mea?*) Hinc porro Germaniæ Catholici discant licet Jesuitarum artes & adulationes, tum Sacerdotum sive Episcoporum applausus, tandem sæcularium eas diligentiam consensum omnium malorū publicorum causam caputque esset.

E 4 Jerem.

Jerem. 49.

*Ago discooperui Egiptum: revelavi abscondita eius,
& calceamentum eius erit.*

Luc. 8.

*Non occultatum, quod non manifestetur: nec
absconditum, quod non cognoscatur & in palam
veniat.*

INSTRUCTIO SECRETA pro Superioribus Societatis Jesu.

Lectori S.

Superioribus annis cum Christianus Dux
Brunsvicensis, qui se Halberstadensem
Episcopum ferebat, Paderbornæ Jesuitarum
Collegium diripuisset, bibliothecam eorum
cum scriniis literarij dono dedit Patribus
Capuccinis; qui in scriniis Rectoris Secretam
istam Instructionem invenerunt, quod ipsum
in Pragensi Jesuitarum Collegio contigisse
homines fide haud indigni testantur. Nec
verò cuiquam dubium esse potest, qui Jesuitis
paulo familiarius utitur, quin Primores So-
cietatis hujusmodi occultis monitis à Gene-
rali Præposito instruantur, cum quæ in isto
mandatorum libello monentur, passim Jesui-
tas fructitare constet. Plurimum verò Socie-
tatis Regulis constitutionibus & typo descri-
ptis Instructionibus ea adversari certum est:

ut haud difficulter fides fiat, plerosque Superiores Jesuitarum (in nonnullos enim talis non cadit suspicio) duplicem ut vestem, sic etiam Regulam habere, aliam domesticam & privatam aliam forensam & publicam, In-
trorsum turpes, speciosos pelle decora: quomodo de Phariseis Christus testatur: similes estis sepulchris dealbatis, quæ à foris parent hominibus speciosa, intrus verò plena sunt ossibus mortuorum & omni spurcitia: sic & vos à foris quidem patetis hominibus iusti, intrus autem pleni estis Hypocrisis & iniquitate. Quod non vereor, ne invidiosius, quam verius in eos dictum putet, qui meminere, ipsum Claudium Aquavivam disertum Superiorum plerisque Aulicis & Sæcularitatis & Hypocrisis decam inpingere, qui specie Dei gloria & saluti proximorum inservendi quærant semetipsos. Hic ergò mandatorum Commem-
tarius pro illo (si fas est.) Deposito haberi potest, cuius ita Paulus meminit: O Timothee, depositum custodi: & quæ audisti à me, hæc fidelibus hominibus commenda.

I. Qualem se Societas præstare debeat, cum de novo accipit loci alicuius foundationem?

Ut se gratam & acceptam præbeat Societas incolis loci, quem non ita pridem suscepit: multum ad hoc conducet explicatio finis Societatis, præscriptus in Regula secunda sum-

E s. . . . . marij.

marij incumbere in salutem Proximi æquè ac suam.
 Quare humilia obsequia obeunda, in Xenodochiis, & fimo jacentes invisendi: ad Confessiones excipiendas quorumcunque, etiam ad loca distantia eundem: Eleemolynæ conquirendæ, dandæque pauperibus, aliis videntibus ut ædificat. factio nostrorum, sint in nos liberaliores. Modestiam exteriorem ita omnes ediscant, ut illa alios ædificent. Delinquentes è nostris vel ob id dimittantur.

2. *Quid factio opus sit, ut Principum & Magnatum intima familiaritate poriamur?*

Conatus ad id maximi sunt adhibendi. Experientia docuit, Principes tunc affici spiritualibus & Ecclesiasticis personis, quando odiosa facta eorum non asperè reprehenduntur, sed in meliorem partem explicantur. Cernitur id in Matrimonii contrahendis Principum, cum sibi affinis, quæ matrimonia magnam habent difficultatem, ob vulgi opinionem, quod tales execratur thoros. Itaq; dum hæc & similia affectant Principes, animandi sunt, assecuturos eos, quod volunt. Explicentur rationes, quæ eorum desiderium augeant: videlicet, Matrimonium hoc fore causam majoris vinculi, & gloriæ Dei. Sic, dum Princeps aggreditur aliquid faciendum, non æquè omnibus Dynastis gratum: (Verbi gratia si bellum movere vult:)

tunc:

tunt eius voluntas iuvanda, & constantiæ monendus promovendusq; animus. Primoribus Regni insinuent persuadeantq; Principis voluntati parendum esse: non tamen ad particularia descendant, ne nobis imputetur. Si tamen obiciatur: citentur generalia monita id nobis prohibentia. j

Juvabit ad contrahendam familiaritatem Principum, obire legationes in materiis ipsis gratis. Per munuscula vincendi intimi Principum: ut fideliter instruant nostros, de moribus & humoribus Principis, quibus rebus oblectetur, quis sit sibi modus placendi: salvo tamen jure virtutis & conscientiæ. Et occasione habita, insinuent se in animos Magnatum & Principum. Si careant uxoribus, proponantur illis Virgines in matrimonium, quarum suis parentibus, nostris sint addictæ: ijsque Virgines depingantur laudum coloribus, quibus eas depingi vellet ipsimet Principes. Sic enim fiet, ut per uxores, aliâs alienos, nobis amicos reddamus. Docuit id experientia, per Domum Austriacam, in Regnis Poloniæ, Galliæ, cæterisque Ducatibus & ditionibus.

Fœminæ ne mutant animos, aut de suo favore in nos remittant: serîo illis inculcetur amor in nostram Societatem, tum per nostros, tum per eas Famulas, quæ nostris sunt addictæ: quæ variis officiis,

& munusculis in amicitia conserventur. Sic enim secretiora suæ Dominæ, & ea quæ nostros scire oportebit, evulgabunt.

Sequantur, in conscientis Magnatum regendis, eorum Authorum sententias, quæ liberiores faciunt conscientiam, contra Monachorum opiniones: ut illis rejectis, nostros sequantur, & à nostra directione & consilio dependean: Quare, tam ad Principes & Magnates, quàm Prælatos conciliandos, iuvabit, eos facere participes meritorum nostri orationis: habere amplas facultates, absolventiaper caritas reservatis & censuris, dispensandi in junctis, debitor reddendo, matrimonii impedimentis, & aliis votis. Invirentur ad Scholas nostras: saluentur carminibus: inscribantur illis Theses: si expedit, in triclinio tractentur: & si quæ qualitas personæ exposcat, variis linguis saluteretur, tempore mensæ, à nostris fratribus.

Inimicitias inter Magnates componant. Quod si Monarchæ, nobis addicto, subserviat Vir aliquis primarius, à nobis alienus: promittatur ei favor, & honores conferendi, ad nostrorum instantiam. Denique ita Societati affectos esse Principes, & magnos Dominos, tum Prælatos, ut pro eâ contra affines, & sibi charos agant, ne dimissos à Societate ullo modo promoveant. Deferendos honores Primatibus ominentur; delatos

gratulentur, libellis carminum, per studiosos, in primo ingressu loci, ubi exercenda erit jurisdictio.

3. *Quid curaturi sint Domini pro nobis, dum pecunia defituuntur; multa tamen sunt auctoritatis in Republica, & aliis modis nobis prodesse possunt.*

Tales Domini si seculares sint: curanda apud ipsos gratia & auxilium contra Adversarios nostros, favor ad lites forenses, auctoritas & potentia ad coëntiones pagorum, domorum, hortorum, lapidearumque pro extruendis Societat nostræ domicilijs, in illis præsertim civitatibus, quæ nostros nolunt habere, Jdem Domini conciliandi, ut mitigent, imò compescant furorem hominum nostræ inferioris, nobis nihil cooperantibus.

A Spiritualibus verò, (ut Episcopis, Archiepiscopis) pro diversitate nationum, id exigendum, quod rei opportunitas ostendet. In quibusdam partibus curandum est, ut Prælati, & Parochi ipsis subditi, nostros reverentur, nec impediunt ministeria nostra: in aliis partibus plus. Nam in Germania & Polonia, Episcoporum magna est auctoritas: qui parvo labore, collata re cum Principe, Monasteria, Paræcias, Præposituras, Altarium fundationes nobis possunt attribuerè, contentatione quacunque facta sacerdotibus.

secularibus. Quod in ijs locis assequi possumus, ubi Catholicis Hæretici & Schismatici sunt permixti. Ostendaturque Episcopis, magnum fructum eos hac ratione facturos, quem à secularibus Sacerdotibus & Monachis præter cantum, expectare non possunt. Laudetur Zelus eorum: inculcetur facti memoria perpetua. Tales autem foundationes, ut Societas succedat in beneficia secularium Sacerdotum, per eos Episcopos assequantur faciliè, qui & confitentur nostris, & à directione nostra pendent, & sunt in expectatione ad altiores gradus Episcopatus opulentiores mendiantibus nostris.

Tàm autem apud Episcopos, quam Principes curent nostri, ut dum fundant nostra Collegia ad parochiales Ecclesias, nostri quoque soli sint, qui habeant jus conferendi Vicarium perpetuum, cum cura animarum. Ipse superior loci, pro tempore existens, erit Parochus: totumque regimen Ecclesiæ nostrorum sit. Per eosdem curabunt extructiones Collegiorum in locis, ubi sunt Academici, nobis repugnantes, vel Catholici, aut Hæretici cives, foundationes nobis in suis civitatibus prohibentes. Illi iidem curabunt pro nobis Cathedras concionatorias, in Civitatibus nobiliorum præcipuis Ecclesiis.

Si quando agitur de beatificando aut canizando nostro: Magnatum Liberis promo-

vendum erit negotium, apud Sedem Apostolicam. Si ex iisdem Dominis contingat legationem obire: necognitis aliis Religiosis, qui nobiscum symbolizant, ad eos affectum transferant, & in eas Provincias inducant, in quibus erinemus. Quare si transeant Viri Illustres per Provincias, ubi sunt nostri, excipiantur ad Collegia, & pro modestia religiosa tractentur.

4. *Qua commendata esse debeant Concionatoribus, Confessoribusq; Principum & Magnatum?*

Ut directiones Regum, Principum, Virorumq; illustrium, rectè per nostros instituantur: omni modo ita eos dirigant, ut sua directio tendere videatur ad conscientiam, quam ipsi Principes concedunt. Non statim autem, sed sensim, spectare debet directio, ad gubernationem politicam externam. Quare sapè inculcent Principibus, distributionem honorum & dignitatum in Republica, spectare ad iustitiam: graviterque Deum offendi, si contra eam à Principibus peccetur. Sed tamen nolle, dicant, ingerere in ullam administrationem Reipublicæ, & hæc se invitos docere, ratione sui officii. Quod ubi apprehenderint Principes: explicetur ipsis, quibus virtutibus præditi esse debeant viri, assumendi ad dignitates Reipublicæ. Commendationis capita sumantur ex amicis Societatis nostræ, & ijs Viris, quos expedit pro bono.

Societatis promovere: quos per se non nominant Principi, sed per intimos amicos Societatis nostræ, & Principis. Quare Confessarii & Concionatores informantur à nostris, qui in quavis parte illius domini sint Viri, qua virtute, potentia, divitiis, liberalitate in nos. Horum nomina apud se habeant, notitiamque eorundem faciant Principi, dextrè eos commendando: ut faciliùs oblata occasione promoveantur à Principibus illi, quos olim sibi laudari, à suis Confessariis & Concinatoribus audierant.

Meminerint Confessarii, & Concionatores Principum, suaviter eos tractare, nulla ratione perstringere in concionibus aut privatis colloquiis. Confessiones, aquas distillatas modicè acceptent: pro usu privato, parva pecunia sint contenti. Dum sunt in Palatijs ad abjectiora se cubicula conferant. Prudenter inculcent suis Principibus, ne velato ungue discedant à consilio spiritualium Patrum. Curent sibi significari quàm primum Officialium Reipublicæ mortem: & de substitutendis maturè agant. Ut suspicione se eximant externi regiminis; nec Amicorum causas apud Principes promoveant per se, sed alijs potius committant.

5. *Quid agendum cum Religiosis, qui symbolis tanto nobiscum in multis occupationibus, multum nobis detrahunt?*

Genus humanum nobis animosè ferendum.

dum. Proinde inculandum hominibus, ne
 frum Ordinem omnium religionum habere
 perfectionem. & in quo aliae religiones excel-
 lunt, in eo, eminentiore modo, Societatem
 lucere in Ecclesia Dei: præter cantum & vi-
 ctus asperitatem: (quibus discrepamus à
 Monachis:) omnia in Societate melius ha-
 beri, ipsa etiam subiecta. Noventur defectus,
 ex quibus ostendatur, minùs feliciter alios
 Religiosos satisfacere posse illi occupationi
 in qua concurrunt nobiscum. Maiore cona-
 tu eundum est contra illos Religiosos, qui
 Scholæ erudiendæ juventuti instituere vel-
 lent, in locis, ubi id cum dignitate & fructu
 Societas nostra obit. Ostendatur Principibus,
 tales homines fore perturbationi Reipublicæ.
 Proponatur Academicis externis, illos Reli-
 giosos magis quàm nos fore ipsi in ruinam.
 Suggestant Principibus, sufficere Societatem
 erudiendæ juventuti. Quod si literas Pontifi-
 cum pro se habeant, aut Cardinalium com-
 mendationes, agant per Principes apud Pon-
 tificem, cui ostendatur, Societatem benè
 fungi suo munere. Procurabunt testimonia
 à Civitatibus, in quibus sua Collegia habent,
 bonæ conversationis. His etiam diligenter
 persuadendum erit, timendas perturbatio-
 nes, accessu diversarum Scholarum, & Præ-
 ceptorum. Esto; Religiosi sint: interim no-

At pro viribus curent studia exerceri & specimina edi, cum applausu aliorum.

6. *De conciliandis Viduis opulentis Societati.*

Deligantur ad hoc opus provectæ ætatis Patres, colore vivido. Visitentur crebrius eadem à nostris. Quæ affectum ostenderit in Societatem, Vicissim Societatis nostræ operaci offeratur. Si acceptat, cæperitque frequenter nostras Ecclesias: detur ei talis Confessarius, qui dam benè dirigat, & constantem in viduitate conservanda faciat, enumerando bona viduitatis, quibus meritum amplum sit obtentura. Ut res tota melius illi cedat: comitatus famulorum diminuendus suadeatur: ordinentur Officiales aulæ, & Præfecti bonorum: præscribantur, quæ spectant ad gubernationem domus, habita ratione loci & personæ. In primis autem efficiat, Confessarius, aut eius consiliis acquiescat Vidua, & directionem sequatur, tanquam fundamentum futuri boni spiritualis. Proponatur usus Sacramentorum frequens, auditio Sacri, recitatio Litaniarum. Exhortationes sine bis vel tertio hebdomada, de bono viduitatis, de molestiis matrimonii iterati, periculisq; novisq; gravaminibus ejusdem. Facetè proponat Viros nobiles, quorum illa Vidua, cum qua agitur, non abaueret connubium: ejusdem Viri ita describantur, declarando mores & vitia

vitia ipsorum, ut audiendo Vidua nec cogitationem assumat de matrimonio. Proinde, cum sint ita affectæ erga Viduitatis statum, quàm primum eis commendentur vota religiosa: ut emisso voto castitatis, omnem sibi aditum præcludant ad secundas nuptias. Quo tempore maximè suadendum, ut ex aula abigantur juvenes & beriores in jocis: pauci admittantur hospites, in iisque tractandis mediocritas. Præfecti pagorum, Sacellani, alij officiales, tales sint, qui aut ex nostrorum commendatione habeantur, aut à nostrorum nutu dependeant. Huc ubi progressum fuerit, paulatim ad bona opera inducenda erit Vidua: quæ tamen præstabit, & directione Patris sui spiritualis.

7. *Quis modus conservandi Viduas in viduitate
& de dispositione reddituum,
quos habent.*

Si, præter communem affectum, testetur Vidua Clenodis, aut pecuniæ non modica summa suam in Societatem liberalitatem, fiat particeps meritorum Societatis nostræ. Si emisit votum castitatis: renoverit illud, more nostro, bis in anno. Exponatur ordo nostræ Societatis domesticus: qui si placuerit, præscribatur pro aula. Indican-
tur confessiones mensstræ, tum pro festis
Christi

Christi Domini, Beatæ Virginis, & Apostolorum. Constituantur Syndici inter mares & fœminas, qui defectus notent inter aulicos & famulas, referantque Magnificæ. Interdicantur natus, susurri, clandestina colloquia: de inquentes severè castigentur. Sint in aula honestæ puellæ, quæ varia ornamenta conficiendo pro templis, se in pietate exerceant: supra se habeant manu ductricem, quæ laborantibus attendat. & mores edoceat. Visitentur Viduæ crebrò, & jucundis Colloquiis, spiritualibus tamen, conserventur & foveantur. Non tractetur rigidè cum ipsis in Confessionibus: nisi tunc, quum minor est spes aliquid ab eis accipiendi. Proderit quoque ad conservandas Viduas, si pleraque fiant in gratiam Viduarum: ut ingressus in ædes nostras, colloquia, quando & cum quibus placet nostris. Non permittantur in frigoribus domo exire, aut dum se deterius habere sentiant. Nuptiæ filiarum exornentur carminibus studiosorum externorum. Si exsequiæ peragendæ sunt, ornatus lugubris, licet splendidus, tamen adhibeatur: cenotaphij non sive vulgaris structura, demum, quicquid fieri potest ad Viduarum sensualitatem, (modo sint liberales, & addictæ intimæ Societati) fiat, cautè tamen & secluso scandalo.

Agendo de dispositione reddituum, quos habent Viduæ, proponatur ipsis illa perfectio.

Christi
qua
Chr
pla
stas
C
figu
ritu
fint
sis
Con
alic
Con
pro
que
Vid
stan
I
neh
as:
ord
cessi
gion
puè
cuni
ram
bus
pon
cora
Indi

ratio laudata status hominum sanctorum; quando, neglectis amicis, sua bona in Jesu Christi pauperes erogant: adducantur exempla Viduarum, quæ hac ratione brevi in sanctas evaserunt.

Quare, dum se viduæ in nostras manus resignant, paratæ sequi directionem Patris spiritualis, semel incolectur, ut majoris meriti sint illarum actiones coram Deo, ne religiosis quidem personis dent eleemosynas, in scio Confessario, sed ad notatis iis, quæ se daturas alicui decreverunt, schedulam exhibeant Confessario, qui detrahere aut addere potest, pro ut videbitur. Caveant Confessarij frequentem aditum aliorum Religiosorum ad Viduas: ne post se foeminas, natura inconstantes abducant.

Dum multa est pecunia ex bonis collecta; ne hinc moveantur Viduæ ad secundas nuptias: proponant Confessarij, imò suadeant, ordinarias pensiones, quibus sublevent necessitates, singulis annis, nostrorum Collegiorum, & Domorum professorum; præcipuè Domus professorum Romanæ. Eandem pecuniam impendere possunt in casulas, & paramenta templi, quæ pro nostris sacris ædibus servire possunt post mortem Viduæ. Exponantur defectus Ecclesiarum nostrarum coram Viduis, structuræ imperfectæ Collegij. Inducantur ad sumtus faciendos pro rebus

per-

perpetuam eis gloriam conciliaturis, ut sunt
templa, cibaria, ædificia, quæ consul-
to citò conficiantur: ut habeant, in quod
suam liberalitatem possint exercere. Id ipsum
faciendum cum Benefactoribus & Principi-
bus, qui nobis aliquid sumtuosè extruunt.
Si cenodia sunt: suadeatur, æternitati ea
consecranda, si dentur. Viduis ad sepulchra
nostrorum Beatorum Romam.

Comproberur id exemplis aliarum Matro-
narum, quæ id præstiterunt. His causis ostē-
detur, illis summam perfectionem assecutu-
ras, dum rerum terrenarum amore se exuen-
do, earum Christum Dominum in servis So-
cietatis suæ, possessorem instituerint. Quod
si filios & filias Dei obsequio dicare voluerint,
non est liberalitas earum spernenda, acci-
piendo quæ offerentur: parcius tamen ab ijs
Viduis accipiendum, quæ filios & filias ad se-
culum dirigunt.

8. *De remediis, ut filii & filie nostrarum devota-
rum religiosum amplectantur statum.*

Suaviter & fortiter id Matri viduæ per-
gendum. Filiabus molesta sit virginitas, minis,
abstinentiis: asperius tractando, denegan-
do ornatum muliebrem exquisitum, pollicen-
do maiorem dotem, si velit esse monialis. Ex-
aggeret illa futuri mariti turores, gravamina

ma.

matrimonii: præ se ferat mater ipsa dolorem, se non fuisse monialem: demum ita agat contra filias, ut tædio victæ manendi apud matrem, adspirent ad monasterium.

Cum filiis converſentur nostri familiariter: Accipiantur ad Collegia: in quibus illa ostendantur ipsis, quæ moveant ad ingrediendam nostram Societatem: ut sunt Horti vicini Collegiis in quibus fiunt recreationes.

In Refectoriis ostendatur mundities & exterior conversatio inter nostros: munuscula, faceta colloquia, ad Spiritum tamen, non omittantur. Sunt, penes tales Viduarum filios instructores amicissimi nobis, imò futuri de nostris. Subtrahat mater filiis necessaria ad tempus modicum: exponat intricata negotia, ex parte bonorum. Si ad alias provincias iverint, studiorum causa, ibi illos mater non delicatè tractet pecunia: ut tædio victi in exteris nationibus religionem ingredi sereno meditentur.

9. De Redditibus augendis Collegiorum.

Serè inculcetur Confessarijs Principum, Magnatum, & Matronatum, ut dum spiritualia illis conferunt, temporalia, pro bono com-

communi Societatis ab eisdem recipiant. Quocirca non omittant occasiones acceptandi, dum aliquid offertur: & si differatur, in memoriam revocent nimium affectum minimè præseferendo. Qui ex Confessarijs minus indult iij in hac re erant, tamquam bono communi minus affecti, amoveantur à Principibus, domique exagrentur. Magno dolore audivimus, juvenes Viduas, morte immatura præventos, culpa nostrorum, suppellestem templi multum preciosam nostris non legâsse, neque acceptâsse, dum superstites Viduæ offerrent: cum ad talia acquirenda, non tempus, sed voluntas offerentis, spectari debeat.

Adeant Civium domos, aulas Nobilium, nec non Videarum: ex quibus omnibus perquirant prudenter, num pro animæ suæ bono, vel ipsi, vel aliorum Amicis aut Affines, Ecclesijs aliquid sint legaturi.

Idem perquirendum a Parochis & Prælatiis, qui prius inducantur, ad officia spiritualia facienda: pro tempore multa nostri possunt lucrari.

Apud hos omnes studeant captare benevolentiam, explicando gratitudinem Societatis, & fidelem executionem, ratione locorum, quæ accipiunt à benefactoribus, secus quam alij seculares Sacerdotes & Monachi. Habent notitiam hortorum, lapidearum, Vinearum.

rum, civitatum in quibus resident, pagorum, prædiorum, à quibus possessoribus, quibus contractibus, cum quibus gravaminibus, teneantur: & num illa bona, vel per contractus, vel receptionem filiorum in Societatem, aut donationem, habere possint, experiantur.

Devotis & devotabus Societatis nostræ, quandoque bona sua, Collegio vendant, cum pacto, quod post breve temp⁹, Societas gratis eadem sit ab ipsis receptura. Si viduas additas contingat habere tantum filias: eas dirigant ad religionem Moraliū, dote quacunque eis data. Cætera, uti pagos, clenodia, totamque possessionem, nostri facillè lucrabuntur. Si autem tantum unum filium, aut plures, Vidua Societati nostræ amica habuerit, nullaque spes sit filios vel filium fore in Societate: indicetur Matri, sufficere, si intergras possessiones filiis vel filio relinquat, ac collectam pecuniæ summam, ad suam propriam dotem, posse legare Societati. Accidit, Viduas esse unius aut alterius pagi, ad pietatem propensas, Societatis studiosissimas: hæc inducantur ad inscribenda bona nostris Collegiis, ipsæ interim contentæ sint annuam suscipere contentationem: Ut Deo commodius vacent, cura rerum temporalium liberæ.

10. *De Disciplina rigore ostendendo in Societate*

Testabitur disciplinæ rigorem, eiicendo à nobis, quodocunque videtur Societati. Esto sint cuiuscunque conditionis & status, senes, juvenes, consumserint ætatem & vires, morbo calculi, & alio quocunque postquam ingressi sunt Societatem, affecti fuerint. Causæ (præter causas reservatas, ob quas, pollutione excepta, licita erit dimissio) hæ erunt ejectionis: si devotas nostras, & amicos Societati utiles, ad alias religiones dirigunt, aut Parentibus indicant, si ve illi sà quibus impediuntur, ne ingrediantur Societatem: si in resignatione bonorum, erga consanguineos affectum ostendunt, non dando totum Societati. Prius tamen tales, per aliquot annos in Societate mortificentur. Fratres in officiis vilibus ponantur: detineantur in Scholis inferioribus, ut ibi doceant: altiora studia, præcipuè quartus, Theologiæ annus, non concedatur. Capitula frequentius, tempore mensæ, dentur. Patres prohibeantur à confessionibus excipiendis: arceantur à conversatione externorum: accipiantur res charæ ex cubiculis: frequentes pœnitentiæ publicè assignentur.

Hinc erit facilè progredi ad dimissionem. Si tales personæ, notatæ in supra dictis vitijs, conquerantur coram Provincialibus, de im.
mode.

moderatis superioribus aut officialibus : non
credatur facile, excusetur factum, dicatur
reneri eos obedire ubicunque non est peccatū.

Non sint scrupulosi in dimissione Superio-
res. Cum enim ordo noster gaudeat nomine
Societatis & Sociorum : non mirum, Socie-
tati annexam esse dimissionem. Nam Societa-
tis, & sociorum vincula facilius solvuntur,
neque sunt perpetua. Dimissio caput cum in-
stituto Societatis.

Id evidenter ex eo patet, quia Societas ha-
bet vota simplicia, pro Scholasticis, Coad-
iutoribusque formatis : quæ vota non habent
mutuum contractum, ac si Societas habeat
obligationem, personas cum talibus votis in
Societate retinendi semper. Id autem nequa-
quam est : tantum enim obligatio cadit in vo-
ventem, non in Societatem, quæ potest cum
talibus votis quoscunque dimittere, quando
& quacunque de causa sibi videbitur. Licet au-
tem in Societate, alij faciant professionem
quatuor votorum, alij trium votorum sole-
mnium, more aliorum Monachorum, tamen
& tales à Societate dimitti possunt.

11. *Qualiter se unanimiter præstabunt nostri
contra dimissos?*

Quoniam tales multum obesse possunt So-
cietati : proinde obvietur his modis.

F 2

An-

Antequam è Societate dimittantur, promittant, cuiusque rei testimonium relinquunt, se de Societate nihil sinistri dicturos. Præcludant aditum dimisso, ad eos spirituales & seculares dominos, quorum ipse aucupari posset gratiam, ibique habere locum. Dicantur malæ eius inclinationes, vitia, defectus, quos de se, in manifestatione conscientia, aliquando Superioribus aperuerat, & juxta quam in Societate dirigebatur, cedendo in hoc viri suo. Quod fierunt Domini nostris non addicti: per Viros graves nobis addictos, curetur impediri favor dimisso, apud eum, qui non est affectus nobis. Et si non potest induci, ad avertendum animum à dimisso, saltem inducatur ad non faciendum ex omni parte. Scribatur per Collegia, quinam sint dimissi; & cum exaggeratione, causæ dimissionis proponantur. De dimisso in exhortationibus dicatur, quod iterum ardentem petat ingredi Societatem. Externis insinuentur causæ dimissionis illæ, ob quas vulgus nos odio habet: sic enim plausibilior erit dimissio quorumcunque.

Si dimissus habeat creditum, contra nos dicendo: obviatur huic rei per nostros graves Viros, qui dictis dimissi opponant auctoritatem Societatis, famam, fructum quem facit in Ecclesia Dei, bonam existimationem Vitæ & doctrinæ, ob quæ Regibus, Principi-

bus & Magnatibus , sunt à confessionibus concionibusque ; explicent Zelum nostrum in Proximos , multò magis in unumquemque hominem Societatis suæ. Invitentur ad prandia illi, apud quos dimissus videtur habere partes : quibus persuadendum est, ne faveant dimisso, & teneri eos præsumere pro religione. Quo tempore causas dimissionis exponant, omnem eis probabilitatem ostendendo, & defectus dimissi omnes enucleatè exponendo, nihil omittendo.

Esto dubia aliqua sint : caveant dimissos promoverè ad ulla beneficia ecclesiastica, nisi aut deterint non modicam pecuniam, aut sua bona inscripserint, aut singulari modo testati fuerint, se esse amicos Societatis. Id etiam Principi & Regi persuadeant consilia, ut collatori alicui honores, argumentum accipiant eius ex liberalitate & bono affectu ejus in Societatem nostram, fundando ei Collegium, aut quid simile ei præstando.

Si contingat dimissos habere favores hominum ; diligenter inquiratur in vitam ipsorum, & mores ac defectus, per amicos & devotas nostras Odis inferioris divulgent. Ipsæ ac dimissi faveant, aut apud se conservent dimissos, terreatur censuris : negetur absolutio si sint pertinaces. Laus dimissi extenuetur, arguti, propositionibus ambagisque, ita tamen, quod possint avertere ani-

F ; . . . . . mos

mos hominum à dimisso, ut ejus fidem minuere Successus mali, qui accidunt dimissis, evulgentur cum magna commiseratione, in exhortatione, ut reliqui terreantur, & vel invitimaneant in Societate.

12. *De delectu Juvenum pro Societate, modoque eos retinendi.*

Summa arte & industria opus est, ut recipiantur Juvenes ingenij boni, forma non contemnenda, genere nobiles, & opulenti. Ut tales pertrahantur, offendatur illis favor à Scholarum Præfectis; non permittantur vexari à Præceptoribus: laudentur crebrius: dentur ipsis munera: accipiantur ad veniam, tractentur fructibus: in solemnitatibus accipiantur ad Refectorium. Cum aliis ad virgas descendendum, obicienda crimina ex aliquibus conjecturis, iratus vultus ostendendus, acrius compellendi ac reprehendendi: juvenilis ætas ad omnia mala quod fit in illis proclivis, ostendatur: nisi religiosi fiant, damnatione æterna terrendi. Dum in Societatem admitti petunt, non statim admittantur: differantur ad tempus: interim foveantur: in colloquiis, commendetur illis suave institutum: Ita enim magno desiderio crescente alacrius instabunt admitti.

Et si voluerit postea exire aliquis ex talibus,
revo-

revocetur illi ardens studium quo ingressum
in Societatem urgebar.

Quoniam verò maxima est difficultas, in
allieiendis Senatorum filiis, & hominum di-
tiorum in Patria: si tales sint, mittantur Ro-
mam ad Novitiatum: prius tamen præro-
neatur de ipsis Generalis, aut Provincialis
Romanus. Quod si in Germaniam, Galliam,
Italiam venerint, & Societatem affectave-
rint: sine scrupulo suscipiantur in illis domi-
nijs, in quibus Monarcha Societati est addi-
tus. Sub tali enim Domino hæc & similia
erunt peragenda: siquidem illius Subditi,
cum nostro favore indigeant, non facile con-
tra nos insurgent, & si insurgant nihil lucra-
buntur.

Non omittantur occasiones inducendi fi-
lios eorum, qui studiorum causa ad nostri gym-
nasia ex alijs Provinciis, veniunt, maxime
tunc, cum incipiunt pecuniam amittere, &
partim pudore amissæ pecuniæ, partim me-
tu Parentum aut Affinium, ob molestias,
quas timent, indaci se fiunt. Res habuit bo-
num successum in Germanis & Polonis.

Inconstantia occurrendum, pro qualitate
personæ, exhortationibus de malo successu
dimissorum. Ut verò Parentes & Affines ingre-
dientium ad nos sint contenti: ostendatur
excellencia instituti nostri, & tantus applau-
sus Mundi: & honor qui deferretur a Principi-
bus Societati.

Influunt se in intimam familiaritatem ipsorum, reddantque eos contentos: si id necessitas & personæ dignitas postulabit.

13. *De Monialibus.*

Caveant offendere Moniales nostri Confessarii: cum tantæ sint benefactrices: ut aliquæ foundationem juerint Collegiorum, plurimæ mediam dotem dederint, annuente Monasterio & Abbatissa. Quare ob clausuram, non eos molestant: relinquunt Episcopis. Conseruent potius favorem Monialium: ne contra nos agant ob dimidiatas dotes, easque exprobrent nostris datas.

14. *De Casibus reservatis & causis dimittendi à Societate.*

Præter casus descriptos in instructione, à quibus solus Superior absolvet, aut ordinarius Confessarius ex ejus licentia (hos casus videlicet, Sodomiam, fornicationem, adulterium, stuprum, tactus impudicos maris aut feminae: & si quis quacunque ratione molitur contra Societatem, qualicunque Zelo) sciant esse causas dimissionis à Societate: nec prius absolventur, quam extra confessionem promiserint, se id manifestaturos, per se, vel per Confessarium, Superiori. Qui si advertet, peccatum esse cum complice, aut in grave damnum Societatis: non absolvet, nisi

pæ

penitens promittat, aut seipsum scripturum
 hac de re Generali, aut dederit facultatem
 scribendi Confessario, aut Superiori, de tali
 causa. Aliàs nullo modo absolvet peniten-
 tem. Generalis verò, casu penitentis cog-
 nito, re collata cum Secretatio, de casu peni-
 tentis id concludet, quod pro Societate expe-
 dire videbit, & tali penitenti dimissionem
 ex Societate assignabit. Quam si acceptare
 voluerit: nunquam valide poterit absolvi.
 Id faciendum conclusimus cum Theologis
 nostris, in casibus reservatis & approbatio-
 ne sedis apostolicæ, frustra quibusdam repu-
 gnantibus. Ta erat tamen Confessarius, ob
 id dimittendum a Societate penitentem. Si
 dixerit de se penitens extra Confessionem,
 dimittatur. Si dicere noluerit: Setvetur cum
 ipso illa ordinatio scripta contra fectos, Inte-
 rim tamdiu non absolvatur, quamdiu nolue-
 rit dicere extra confessionem.

Si aliqui ex Confessariis nostris audierint,
 aliquam externam personam, cujuscunq; e
 Sexus cum homine Societatis rem turpem
 habuisse: non eam prius absolvent, quam
 extra confessionem dicat nostrum. Et si dixe-
 rit, dimittatur noster; externa persona ab-
 solvatur,

Si duo ex nostris Sodomiam committent:
 qui non manifestabit, dimittatur: qui prior
 manifestabit, retineatur in Societate, sed ita

mortificetur, ut (velit nolit) post parva inter-
jecta morâ, aliam sequatur.

Poterit etiam Societas, cùm sit corpus
quoddam, his de causis, se exonerare perso-
nis, si successu temporis eos deprehenderit
esse crassos in moribus & loquelâ: imò quas-
cunque viderint superiores causas, Generali
monito, quemlibet à Societate dimittent.
Ut citius dimittantur, vexentur, fiant omnia
contra inclinationes eorum: negentur que
petunt, esto res paucæ sint: arceantur à stu-
dijs majoribus: dentur sub tales superiores,
de quibus non sint contenti. Nec tales tene-
antur in Societate, qui vexati insurgunt in
Superiorem, de eoque coram fratribus con-
queuntur, aut displicere sibi dicunt, quæ
sunt in Societate, quoad Viduas in directio-
nem Rerum publicarum, laudantque Veno-
tos à quibus pulsa Societas.

Immediatè, ante dimissionem acrius exa-
gitetur dimittendus: amoveatur à certo offi-
cio, & nunc ad hoc, nunc ad illud officium
obeundum, mittatur: interim reprehenda-
tur, quod non beneficiat officium sibi com-
missum. Pro luci excessu, duriores assignen-
tur pœnitentiæ: ex cathedra, tempore men-
sæ, defectus recitentur, ita ut confundatur.
Et per id tempus, dum notabilem impatien-
tiam ostenderit, alijs audientibus, & videntibus,
tanquam is, qui est alijs scandalo, dimit-
tatur,

ratur, prius tamen res ejus revideantur; & aliquò jubeatur ire, ad vineam, vel vicinum Colligium, interim quo in loco minimè sperat, in eo dimitatur.

15. *Qui conservari & foveri debeant ex personis Societatis.*

Primum locum tenent strenui operarii, qui non modò spirituale Societatis bonum, sed etiam temporale, promonent: ut sunt opulentarum viduarum Confessarii, qui dum ad decrepitam ætatem accedunt, amoveantur à viduis, & alii ipsis, cum recentibus viribus & ætate sufficiantur. His concedantur quæcunque petent in cibo, vestitu aliisque rebus, nec vexentur à Ministris pœnitentius. Contratales non sint creduli Superiores.

Habeatur & eorum ratio, qui defectus minimos, in aliis notatos, Superiori deferunt: aut positi in officio Ministri, Subministri, Bedelli, alios mortificate sciunt, non ex affectu, sed amore disciplinæ religiosæ.

Foveantur Juvenes illi, qui sunt affines nostrorum Benefactorum, & Fundatorum, quare mittendi ad studia Romam. Si studeant in propria Provincia, concedantur illis ea, quibus foveri possint.

Eiat gratia illis etiam Juvenibus, qui nondum resignationem bonorum fecerunt pro Societate: post factum, pane, non lacte, pascendi.

Nec illi postremum locum habeant, qui multos selectos Juvenes ad Societatem inducunt, tanquam benè affecti instituto Societatis.

16. *De Contemptu Divitiarum.*

Ne nimium nobis affectum adscribant divitiarum: juvabit, mediocres non admittere eleemosynas, pro ordinarijs officiis, quæ fiunt à nostris. Negerentur sepulturae viles in templis nostris. Cum viduis acrius agant, quæ se exhaurerunt dando nostris. Idem faciendum cum personis nostris, qui pro Societate fecerunt resignationem. Imò quando tales dimittantur, aut nihil eis reddendo, aut saltem benè de rahendo ob sumtus à Societate eorum causa præstitos.

Hæc arcana p accepta diligenter servent ne ssi Superiores, & paucis idque gravidus capitibus communicent, ex ijsque instituat alijs, quomodo serviant cum fructu Societati neque ut scripta ab altero, sed ut ex peculiari prudentia deprompta, alijs communicent. Quod si (absit) in manus externorum hæc monita veniant, quoniam si iustè ea interpretabuntur: negentur hoc sensu esse Societatis; per istos confirmando è nostris, de quibus certò scitur eos talia ignorare. Opponantur his privatis monitis generalia monita, & ordinationes impressæ aut scriptæ,
his

his contrariæ. Demum inquiratur, annon ab aliquo è nostris prodita sint: (neque enim Superior ullus erit tam negligens, in asserendis tantis secretis Societatis) & si in aliquem vel leves erunt conjecturæ, illi impu-
tetur, & ex Societate dimittatur,

Abdiæ I.

*Quomodo scrutati sunt Esau, investigaverunt
abscondita eius?*

Qui comedunt te, ponent insidias subter te.

DELICIARUM JESUITICARUM

Specimina.

Minimè temerarium est, quod Cardinalè Dietrichstanium Religiosis Clericis Scholarum Piarum Roma Nicospurgum evocatis anno superiore dixisse accepi, Jesuitas quidem à se magnoperè contendisse, ut sua potius, quàm Clericorum illorum opera, in docenda Nicospurgi juventute uti velleret, sed se compenisse, illos nimis pretiosos esse operarios, cum solæ eorum scenicæ actiones quotannis non minus quadringentis florenis sibi auferant. Habemus enim summi & gravissimi Jesuitæ Johannis Marianæ confessionem, Societatis suæ homines piorum hominum elemosynas non modò commoditatibus, sed etiam dubiis suis expensas facere consue-

vísse, ut verè sua facere possint hæc Senecæ verba: *Non necessitatibus tantum nostris provisum est: usque in delicias amamur.* Cæterum de Delicijs Mariana in Epilogo libri sui de Morbis Societatis ita loquitur: *Multa sunt nostrarum recreationes, quæ alicubi multos menses durant. Delicia nonnullorum sunt nimia, eisque nocent.* Hæc autem quàm vera sint, etsi extraneis domestica Jesuitarum negotia minùs patent (siquidem eodem Mariana recte cap. 14. *Totum Societatis regimen videtur hunc habere scopum, ut quæ malè in societate sunt, injecta terra occultentur, & hominum notitia subtrahantur*) triplici nihilominùs documento planum facere possumus. Passim quippè voluptati, quæ partim ex Musica, partim ex actione Scænica percipitur, Jesuitæ indulgent: ac ubi verò, ubi Principes plus habent obnoxios, ferarum quoque Venatione otium suum oblectare solent.

Quod ad primum voluptatis & Deliciarum genus attinet, vix quisquam est, qui Jesuitas ita Musicè vitam agere nesciat, ut ad Symphoniam non modò in templis sacra faciant, sed etiam in Scholis disputent, in Scæna Mimos agant, in triclinio denique cibos sæpè capiant. quod postremum nec cui insolentiùs videatur, ejus exemplo uti libet, qui haud scio an omnes quot usquam sunt Jesuitas multum ætatis superet, in Italia quidem

dem certè nemo est, qui ante illum se infibulari & in Societatem adscribi passus fuerit. Is est Bernardinus Castorius, an Castorius, Senis in Hetruria circiter octoginta octo abhinc annis ex utero materno av. si sinistra effusus *per actum insani Leonis, Sole dies referentissecos*. quod eo tam dist. nclè mihi commemoratum est, ne quis hominem præcipuè iracundum esse, quotidisque vel levissimas ob causas in rabiem effetari, ex eoque alligandum videri admiretur. Hic se veterem si minus Martyrii, saltem Pat. bul. Candidatum esse, terque paratum jam collo laqueum effugisse gloriatur: literis etiam ad summum virum Johannem Pastorium datis sic de se prædicat non dubitat: *Pro sede Apostolica vincula & carceres passus quotidie morier.* Societatis. Scilicet suæ Provincialem egit in Gallia, & domus Professæ Præpositum Veneriis, quo tempore illinc Jesuitæ publicè pulsi sunt. Hoc illi meminisse quotidianæ mortis instar videtur. Sicut autem pleriq; Jesuitæ operæ, quam Ecclesiæ navant, mercedem videntur in hac vita sibi repræsentatam velle (nam quæ ulterius pertinent, in diem esse judicant, quod *de futuris contingentibus determinatam veritatem haberi* non posse docti sint) similiter & designatus hic Martyr noster *manus osculatas habet, que credunt quod vident*, adeoq; longum nimis ei videtur expectare, donec in cœlesti regia cum Seniorib; illis Apocalypticis confidere.

ac felicitatis eorum particeps fieri possit, sed
 præsens Divus fieri, & vivas vidensque ead-
 em illa, quæ pro Christo morientes manent
 gaudia, perfrui postulat. Illi autem cum Re-
 gno in alios potentiatur, tum Symphonia au-
 res oblectant, tandem ipsi quoque animi cau-
 sa cantillant. Sic enim Apoc. 5. de illis legi-
 mus: *Seniores ceciderunt coram Agno, & can-
 tabant canticum novum dicentes; Tu fecisti nos Re-
 ges & Sacerdotes, & regnabimus super terram.*
 Et Apoc. 14. *Audivi vocem sicut citharædorum
 citharizantium in citharis suis. Et cantabant qua-
 si canticum novum ante Seniores & ante anima-
 lia. Itaque & noster h. c. Senior bulla dignissimus
 Regnum in Collegio Germanico Romæ ob-
 tinet, & Regnator sive Rector audit, ilque Perpe-
 tuus, quippè cui J. suitarum Patriarcha Col-
 legium illud in omnem vitam commendavit,
 sive in Commendam dederit, eiusque libidini
 quoad vivere nec animam ebulliet permiserit.
 Ditioni porro subjectos habet illustres nobi-
 lesque plurimos Germanicæ juventutis, gradui
 ac dignitati. Principum imperii propè matu-
 ros, suorum certè votis destinatos. Fructus
 Collegii, qui annua vicena aureorum millia
 conficere creduntur ex sua libidine dispensat,
 neque cuiquam nisi eidem Patriarchæ suo, hoc
 est si verum querimus, sibi ipsi accepti ex-
 pensque rationes edit. Vitum potitat, præ quo
 nectar hand si nectar, saltem eius Collegii*

alumnorum iudicio, quos fatuo palato esse non temerè cuiquam sano persuadebitur, *Pane* vescitur candidiore, quam cerebrum *Jovis*. Carnes, pisces & reliquum obsonium quid cōmemorare attinet? Ipse se, si vivat *Apicius*, aut *Epulo* dives ille, hoc victu minimè inlectari fateatur. Et adhuc jactare delirus ac minimi pretii senex audet, se vincula & carceres passum quotidie pro Apostolica sede mori? Sed est hæc una ex solennibus ejus cantilenis, quarum argumentum est, quid ipse sciat, quid egerit, quid passus sit, quanta sit ejus apud Pontificem aliosq; Principes auctoritas, quanta potentia, quanta deniq; impudentia. nam & istam in laudibus suis numerat quippè quæ se non semel pro sapientia feliciter usum memnerit. Ego (inquit apud alumnos sibi commissos) nullius Cardinalium offensam reverteus ad ipsum Pontificem quoties velim irrumpo, apud quem *ut non quicquid splendida bilis inscribit evomam, & acriter elatrem, pretium & as altera sordet* Ego cui de eloquentia concedam habeo neminem, quippe qui septem ipsos annos Rhetorica docuerim. Ipsi purpurati P. æsules & Pontificum Nepotes sæpè gratiam meam ambiunt, nec semper à me quod volunt auferunt. Quid mihi *Bambergensis* Episcopus literas scribere dubitat, quasi non à multò majoribus Principibus familiariter ad me scribi soleat? Scri-

be.

beret saltem Generali nostro, qui tam Princeps est, quàm ipse Jam duo vacuum in Germania Sacerdotium ambiunt, alter me suffragante, alter Imperatore. Videbimus nunc uter plus possit, ego an Imperator. Quid tu mihi literis Ferdinandi Archiducis molestus es, isq; sretus in Collegium Germanicum admittere postulas? quid ego Archiducem moror? quem ne ipsum ne quidem, si perat, admittere. Non minùs tamen Cantorem probum se præbet, cùm quis Horarias preces recitanti intervenit quodq; minus audire velit obloquitur. Tù n enim loco libri, in quo orate desinit, ungue pollicis notato rotas irarum effundit hibernas, tamq; rabiosa voce delitigat ac bacchatur, ut orationis pensuram jurgio, quàm precibus absolvere malle videatur. Nullum quippe suavius ei est acroama, nulla cantilena delectabilior, quàm iracundiæ ipsius parens omnemq; bilem in alterum exonerans oratio. Eandem verò voluptatem ipsi præstat malum carmen in eos occentatum, qui vel præ se ferre audent, sibi Jesuiticam docendi rationem minus probari, vel aliquid in ejujuscunq; Jesuitæ dictis, scriptis aut factis requirere non dubitant. Hos enim verò Castorius propiacularib. sacris & intestabilibus habet, neq; ei in eos palàm mentiri, eosq; sceleratos, Hæreticos, pestilentes, ipsosq; Castoriamonas dicere ulla est religio, etiam si

sales sint, ut eorum virtutes & erga Ecclesi-
am Dei merita ipsi Pontifex & Imperator, &
optimus quisq; ac maximus cum voce, tum
consignatis t. bulis prædicent, eosq; benè au-
dire ipsius Catholicæ religionis non mini-
mum interfit. Ista eum consuetudine factita-
re, & maled. eto fræna quotidie laxare, Pater
suis Generalis habet cognitissimum, quippi-
ni? cum de intemperis, furore, mendaciis,
& ad conviciandum effractione eius vix
quisquam Romæ inveniatur, qui non inau-
dierit. Quamvis autem inter fidei Christianæ
capita sit, *mendaces & maledicos regnum Dei non
possessuros, nec dimitti peccatum, nisi restituatur
ablatum* cui consequens est, ut Castorio. isti
certus non arbitrario ad generum Ceteris de-
scendendum sit, qui jam ad ipsos tringinta
quatuor annos alienam famam, & quidem
eorum quorum virtus & pietas Ecclesiæ toti
satispectata est, quotidie depeculetur, &
& capitali eorum odio inflammatus quotidie
sacra facere non dubitet, tantum abest, ut
eum odii erga proximum pœniteat, deq; satis
faciendo probrosq; carminis recantandi co-
gitatio umquam subeat: quamvis etiã abesse
non possit, quin universæ Societati nonnulla
adspargatur macula, cum homines antiquis-
mo omnium Jesuitæ animos tam parùm do-
mitos esse vident, ut bile & iracundia vel na-
tos modò infantulos superet maledicti ve-
rò exercitatione ne ullò quidem Hære-
tico.

tico, qui vel solutissimæ linguæ sit, tantillum concedat: ex quo fieri porro necesse est, ut tot illa pietatis, patientiæ, modestiæ humilitatis præcepta & exercitia, quæ in Societate vigere creduntur, ludibrio esse incipiant, quasi quæ ipsis etiam Jesuitis tam veteranis, alterum pedem in cymba Charontis habentibus, tam nulli prorsus usui esse appareat. Hic enim locus est illis Senecæ verbis epist. 108. *Nullos peius mereri de omnibus mortalibus iudico, quàm qui aliter vivunt, quàm vivendum esse præcipiunt. Exempla enim se ipsos inutilis doctrina circumferunt, nulli non vitio, quod insequuntur, obnoxii. Non magis mihi potest quisquam talis prodesse præceptor, quàm Gubernator in tempestate nauis abundus. In quam eandem sententiam S. Gregorius Magnus Nemo, inquit, in Ecclesia amplius nocet, quàm qui perverse agens nomen vel ordinem sanctitatis habet id est, qui vel ipse Sancti ordinis membrum est, vel sanctus esse creditur. Delinquentem namq; hunc nemo redarguere præsumit, & in exemplum culpa vehementer extenditur, quando pro reverentia ordinis sui aut nominis, quod habet, peccatum honoratur: Hæc ergò quamvis ita sint, & Castonium sibi & alijs, præcipuèq; ijs, quibus præest, quiq; in exemplum ejus respiciunt, exilio esse probe Parer Generalis intelligat, nunquam tamen animum inducit, ut eum castiget aut emendet, turpissimamq; istam iracundiam*

eundiam comprimere ac male dicendi licentiam fræno compescere, moribusq; socio Jesu & S. Ignati alumnò dignis vivere doceat. Cuius quidem rei alia alijs causa videri solet. Sunt qui hæc eum re satis excusari putent, quod nemini eorum, quibus ipse notus, iste ejus morbus ignotus sit, adeoq; senis deliri & cerebrosi, vel potiùs insani maledictis nemo fidem ullam adjungat, sed ultro arrideat. Et hoc ipsum ad nihil faciendas ejus debacchationes Ludovisio Cardinali aliquando afferre visum est: cui cum regeretur, At enim istius notæ irpunitas peccatum hominis alit & corroborat, ut eum nulla mendaciorum & maledictorum suorum acta pœnitentia mox in maximam malam rem, hoc est, ad Acherusia Orci templa præcipitem ire necesse sit: *Eat sanè*: inquit ille, *quid nostra id refert? ipse de se viderit*. Hinc autem nemini obscurum esse potest, quanti Germanica natio Romæ fiat, cum tot illustribus ac nobilibus adolescentibus, ex quibus Electores & Principes Imperij aliquando prodituri sperantur, eum Generalis Jesuitarum morum magistrum præficiat, quem propter effrænem, impotentis animi iracundiam & convitiandi mentiendoq; libidinem nemo fide dignum censeat, ipse etiam Ludovisius, unicus ille Societatis patronus laudumq; buccinator, pro Orci Candidato se habere minimè dissimulet. Alij

In tolerando tam comperta infantiæ ac male-
dicentiæ viro Patrem Generalem hanc habere
rationem censent Societatis omnem in
partem plurimum interesse, ut in ea sint ho-
mines sententia, Jesuitarum operam Ecclesiæ
ac Re publicæ ita necessariam esse, ut sine illa
nec religio Catholica subsistere, nec virtus ac
eruditio à quoquam parari possit. Hanc verò
opinionem minui, si quis virtutis aut doctri-
næ famam habeat, qui vel Jesuita non sit,
vel certè Jesuitis magistris usus non fuerit, si
præsertim idem aperte ferat, non omnia se Je-
suitarum dicta aut facta probare, neque quod
nigrum est, in gratiam eorum album velle di-
cere. Rationem proinde imperij publici sive
Status (ut vocant) hoc omninò postulare, ut
Jesuitæ de ingenio, doctrina & moribus eo-
rum detrahant, quos non sine fraude & da-
mno seu præjudicio Societatis benè ab alijs
audire intelligunt. Benè ergo de Societate
Castorium mereri, adeoque non tam culpa
carere, quàm commendari dignum esse, qui
mendacijs ac maledictis tam strenuè eos op-
pugnet, quibus existimationem minimè sal-
vam esse tantoperè Societatis interfit. Non
nemo denique hanc Patri Generali excusationem,
parat, quod satis exploratum habeat,
Castorium ejus notæ Cantorem esse, qui ve-
terem suam cantilenam canere, hoc est, ma-
aledicta in alios ingerere pro cibo habeat,
8 mul.

male-
habe-
emin
t ho-
clesiæ
ne illa
tus ac
verò
octri-
on fir,
erit, si
ase Je-
quod
lle di-
ci sive
re, ut
us co-
& da-
o alijs
ietate
culpa
e, qui
os op-
è sal-
Non
satio-
beat,
qui ve-
, ma-
beat,
emul-

& multò vitam amittere, quam istius generis
carmine supersedere malit: adeoq; nihil hoc
esse certò certius, si in alios pus & venenum
suum emovere vetetur, in ipsum mox Genera-
lem ceterosq; Jesuitas cum cornua obversurū,
quippe quos præ se ut longè in sodalitate isto
adolescētiore ipse natu maximè contemnat,
nec parùm multa, quæ longo jam tempo-
re perperam & adversus Societatis leges atq;
instituta admīssa novit, quorumq; e ipse
pari magna fuit, cum ingenti totius Ordinis
invidia palam agitare possit. Quidni ergò Ge-
neralis suo cum ingenio uti patiatur, alijs po-
tius, quàm ipsi, omnibile evomenda mole-
stus sit, cūm haud dubiè ad maiorem Dei glori-
am pertineat, alios potius, quàm ipsum, eius-
que Sodalitium malè audire? Hinc porro fit,
ut citius Iulciniole cantio, quàm Castorio
mendacia & convicia in viros optimos &
eruditissimos defuerint, ut in eum usque-
quaque conveniat, quod de Corvo & Psitta-
co Apuleius habet. Et corvus (inquit) & psit-
tacus nihil aliud, quàm quod didicerunt, pronun-
tiant. Si convicia docueris, conviciabitur: diebus
ac noctibus perstrepens maledictū. Hoc illi carmen
est, hanc putat cantionem. Vbi omnia qua didi-
cit maledicta percussit, denudò repetit eandem
cantilenam. Si carere convicio velis, lingua
excidenda est, aut quamprimum in sylvas suas re-
mittere. Ac talib⁹ quidē canticis suam Casto-
ri⁹ vocē exercet. qb⁹ etsi usq; eo se oblectat, ut

EUM

cum quovis modorum istorum cantitat, pul-
cher sibi ac beatus videatur, neq; sortem
suam cum illis beatorum spiritibus, *immortal-
avo-summa cum pace possit* & canticum novum
decantantibus commutatam velit: tamen ne
illam quidem aspernatur voluptatem, quam
alienus cantus audientibus asferre potest.
Itaq; plurimos annos impenso pretio præ-
stantissimos totius Italiæ Symphoniacos sive
flatu, sive nervis aut fidibus, sive assa voce
cantantes, conductos habuit, quorum aliis
ternos, aliis quaternos aureos menstruos
(ut quidem ipsi prædicabant) pro stipendio
dependebat, sic tamen ut sæpè extra ordinem
in diebus, quos maiore quadam celebritate
Roma festos habet, pro singulis cantuuncu-
lis viritum aurum cantorib. exsolveret. neq;
tamen ea te contentus ego pueros, quos ex
omnibus, qui Romæ vocaliores & *μετριο-
τεροι* ceteris viderentur, maxima cura delege-
rat, una cum Phonasco, vocis artifice & artis
magistro, in ipso Collegio Germanico ale-
bat, ut planè sanctib. Collegij illudere, ele-
mosynasq; ab hominib. pijs ad redimenda
peccata sua testamento relictas, & ad alendos
eos qui restituendæ ac retinendæ in Germa-
nia Catholicæ addegerendæq; animarum cu-
ræ se devoverunt, Pontificum auctoritate
conversas, benè magnam partem ad oble-
ctandas suas & eorum, quos ad vocabat, præ-
ci-

cipueq; veteranorum Jesuitarum in Generalis
 contubernio viventium auriculis abuti vide-
 retur. Non ignota loquor. Hoc Pontifex, hoc
 Cardinales, hoc omnis Roma, hoc magni
 deniq; Principes aliqua ex causa Romam ap-
 pulsi noverunt: quorum nonnullos idem Ca-
 storius ad prandium aut merendam devocare,
 eamq; in rem non semel quinquagenis aureis
 amplius expensum ferre ausus est, nulla illa
 vel necessitate adactus, vel Collegii alumno-
 rum utilitate ductus, sed sola voluptate vi-
 ctus, quam partim Symphonia audienda,
 partim se Principibus ventitando, suumq; re-
 gnum, & in dilapidandis Collegij opibus
 Pontificium supremamq; & ἀντιπροσώπων atq;
 omni reddendæ rationis onere liberam ac so-
 lutam potestatem oculis eorum ingerendo
 capere solebat. Sic itur ad astra, sic digito cœ-
 lum tangitur, sic Martyriste pro sede Aposto-
 lica quotidie moritur. Neq; tamen cæteras
 Jesuitarum in hac tanta suæ immortalitate
 prorsus ignorare, neq; non in suæ felicitatis
 societatem alios atque alios subinde admitte-
 re censendus est, cum ab ea ne Dominicanos
 quidem excludendos, putet, et sic eos Jesuitæ
 alioqui pro æmulis parumq; amicis habere
 solent. Quadam certè die in suburbano Col-
 legij horto duos Dominicanæ familiæ Theo-
 logos prandio cum advocasse, tres pueros ex
 octo illis, quos Symphonix causa Collegij

impensis ali ab eo dixi, propter maiorem
& vocis suavitatem & artis Musicę peritiam
electos in toridem arborib. collocari, ibiq;
velut lusciniolas certatim cantillare, auresq;
prudentium promereri iussit. O Divi Ignati
& Xaveri, quid habetis, qui magis quàm ipse
sit, beatos vos esse credat Castorius, qui hæc
tanta oculis & auribus bona concipit, sibiq;
& sodalibus, quos plus deligit, cœlitum De-
LICIAS velut in antecessum repræsentat?

Venio nunc ad SCÆNICAS Jesuitarum De-
licias seu recreationes, in quibus verò de-
mum locum habet, quod ait Mariana, *mul-
tis eas mensibus durare*. Fieri quippè necesse est,
ut adolescentes ac pueri, quibus agendi par-
tes mandantur, sæpè sui periculum faciant,
ac repetita sæpius actione oculos auresq; Je-
suitarum oblectent. Ferè enim ex omninu-
mero speciosissimi deliguntur, quorum præ-
cipuè quidem, non tamen sola facies,
non minimum autem vocis quoque &
actionis ac vestitus lenocinium spectatores
alliciat. Romæ certè cum D. Ignatii
Apotheosin (quam vocabant. nam *Canoniz-
atio* rus eis olere videbatur) in Theatro ex-
hiberent (id quod eos quintum decimum fe-
cisse puto) Divi illius personam gerebat ado-
lescens minimè inhonestioris, ex summi
quippe Pœnitentionarij pædagogio lectus,
qui benè adhuc ætatem ferret, ac necdum
flo-

florem juventutis penitus exstinxisset. Itaque mirum è mirandum erat, certatim Romanos ad scenici istius Ignatii conspectum convolare, & pegmatis automato in cœlum sustolli incipientem plausu & acclamatione prosequi, sibi etiam velut Divo devotissimis volentem propitium optare. Non facile autem verbis expressero, quanto morum ac studiorum detrimento scenicam istam voluptatem Jesuitis juvenus instruat. Primum enim quibus mandata sunt in scena agendi partes eo prætexta multò fiunt ad discenda Magistrorum dictata indiligentiores, ut complures sæpè menses nullo operæ pretio eis effluant. Si Magister eos objurget, quod sint cessatores, parata eis est excusatio, se quæ in Scena recitare necesse habeant, ediscere, quo verbo Magistrum reddunt Harpocratem. Deinde cum pleræque illæ Fabulæ à Jesuitis, ijsque plebiis & minorum gentium conscriptæ sint, fit ut ijs ediscendis pueri plurimis barbarissimis & solaciosis imbuantur, qui per omnem postea ætatem eis adhærescant.

Adhæc vix evitari potest, quin etiam illi, quos alioqui pædagogorum aut privatorum seu domesticorum magistrorum custodia à pravorum, nec satis castorum adolescentum congressu munitos habet, ad morum corruptelam, sæpè etiam ad jacturam pudicitie insidiatoribus eorum prodantur, nec enim actorum seu collocutorum

alter altero interdici potest, quin sæpè una sint, ipsiq; in proscenio aut alibi privatim ac soli personas suas agere adsuescant. ita usu venit, ut qui pudiciores Vestè domo venerant, ex scæna Catamiti, aut certè nequitiaè minùs rudes, domum revertantur, si spectatissimæ virtutis viris fides est, qui & ipsi complures Principibus in theatro fabulas dederunt, aut Sacerdotibus credimus, qui Actores aliquando peccata per sacram exomologesin renarrantes audire, quorum non neminem in ea comperi sententia, parentes, qui histricas ejus notæ actiones impensis suis adjuvant, ac filiorum operam scænæ commodant, quidam ijs simile facere, qui olim liberos suos idolo Moloch consecrabant. Vere n. lenocinium eos facere, ac florem ætatis liberum ad pastum dumtaxat oculorum, vel actoribus, vel spectatorib. prostituere. Ut n. eam esse concedant in Jesuitis virtutis perfectionem, ut formosorum conspectu nihil comoveantur, nec obscenius natura eorum excitetur, aut certè non ultra quam licet ac fas est ipsi ea se *theatrali* oblectent: non parum multos tamen ad animi firmitudinem nequaquam Jesuitis pares vix se continere, quin ebrios ac putres in eos deponant oculos, tum quidem certè cum resecta ac nuda plurium epheborum corpora, Phœbi pulchriora, in Crucibus parieti applicitis confixa an adstricta contu-

tur, Velut in magni cujusdam Principis civitate ad Christi supplicium sexta majoris hebdomadæ feria representandum pro summa rerum, quæ ibi potiebantur, Jesuitas factitare memini. Sed ejusdem Principis honori hoc à me datur, ut loci nomen silentio involvam.

Prætereo etiam maxime deforme Adulationis genus, quo nisi fabulas suas condiant, eas aliter vix stare posse persuasum habent. Ita quæ Viennæ annis superioribus religioni eis non fuit, in libello typis descripto, qui Comædiæ, quam Matthiæ Cæsari multisque Principibus daturi erant, argumentum complectebatur, Henricum Julium Ducem Brunsvicensem, *Reverendissimum Episcopum Halberstadiensem*, honoris causa appellare, quem tamen & Hæreticum & Catholicis infestissimum esse, & invitis divini humanique juris legibus Ecclesiæ Halberstadiensi sacrilegè incubare, eoque pacto leges de Religionis pace in Germania fixas vi percurrere, ac propterea velut perduellem non modò nec minimè boni cuiusque laude, sed etiam Cæsaria proseriptione dignum esse judicabant. Evangelio quidem si credebant, cum non per ostium in ovile, sed aliunde ingressum, Lupam, Furem & Latronem, minimè verò Pastorem aut Reverendissimum Episcopum perhiberi oportere dubium non habebant. Gærij verò quondam in Comædia ex foetissimis adulationi-

on'bus erga fratres Archiduces, Ferdinandum, Maximilianum, Leopoldum & Carolum, eorumq; sorores & omnium Matrem tūm præsentes, novum Litaniarum genus, an saculare carmen conficere visi sunt. Cum enim puer quidam scænicus in magnæ illius Martis laudem pronunciaffet,

Mater optima: alius mox succinuit, Mater pruden-
(*dentissima.*

alius	<i>Mater castissima.</i>
alius,	<i>Mater liberalissima.</i>
alius,	<i>Mater clementissima.</i>
alius,	<i>Mater Patria.</i>
alius,	<i>Mater orphanorum.</i>
alius,	<i>Mater pauperum.</i>
alius,	<i>Mater tot Reginarū.</i>
alius,	<i>Mater tot Archiducū.</i>

Mimum tandem, an Litaniam, cum multis suis laudibus expleverunt,

Leopoldusq; sacer, Caroleumq; decus.

Alia ejusdem artificis j specimina nihil me commemorare attinet: siquidem nusquam gentium Jesuitarum sunt Collegia, quin ibi quotannis in Scæna Mimos agant, & Principes ac Magnates, qua viros, qua foeminas, exquisitissimis assentationibus demulceant, quarum vel homines Gentiles, ac Christianorum sacrorum penitus rudes, meritò dispudeat.

Quod

Quod si quis iam benè calculum ponere & quanto auro atq; argento multi privatim emangantur, ratione subducta reperire velit, quisce. parum firma lunc fronte, nec ijs præcidere ac negare animum inducunt à quibus ad Scænæ apparatus quantum vis grandes impensas nullo pudore poscuntur; nihilequidem dubito quin Jesuitas vetus Atheniensium exemplum hodiè referre mihi assentiat: quos gravissimè Plutarchus accusat, quod magnarū classium & exercituum comædatus & impensas in Theatri nugas effuderint. Si enim rationes subducantur (inquit) quanta constiterint singula Atheniensibus fabule, apparebit eos in Bacchas, Phœnissas Oedipos, Antigonam, Medeam, & Electra calamitates plur fecisse iur. tuū quam in bella pro imperio & libertate contra Barbaros gesta. Et dubitamus adhuc, quin verè pretiosi operarij sint Jesuitæ, quorum Deliciæ ac Voluptates nisi reg. j. j. ctatis & impensis, aliter instrui nequaquam possint?

Reliquum nunc est, ut de VENATIONIBUS eorum, deq; voluptate, quam inde capiunt, videamus, quæ de re vix mihi fides fuisset facta, nisi Sacerdos Capuccinus, spectata prohibitatis vir ea, quæ in Eberodorsensi Præpositura oculis ipse suis usurpavit, mihi retulisset. Grætienses nimirum Jesuitæ (sive ut ipsi Grammaticæ non satis peniti, eoq; ubere virgidemia digni, vocare se ma-

lunt, *Graenses*,) Quæ etis, quæ vocant, domum ibi constituerunt, quo se quotannis per studiorum intervalla animi causa recipere, & scholasticis laboribus fessos recreare solent. Ibi retia, plagas, venabula, venaticos canes, cornua, equos omne denique venatorium instrumentum ad Quietem Reverendis Patribus præstandam affatim invenias. nec ulla eis est religio, ne in Sacros Canones venatione Clericis interdicientes delinquant nefasque contrahant. Sciunt enim *iusto legem non esse positam*, & imprudentis aut calumniatoris esse, leges publicæ utilitatis causa latas ad fraudem noxamque Reipub. interpretando convertere. Quis est qui dubitare audeat, publicè vehementer interesse, ut Jesuitæ alacriores ac vegetiores ad docendum quotannis redeant? Quod quidem ne quicquam facere eos posse existimes, nisi ad *Quietis domum* se conferant, ibique Venatione animum laboribus annuis fractum relaxent. Quo accedit, quod ferarum venatio cum Hæreticorum in Ecclesiæ plagas compulsionem seu Conversionem maximam habet similitudinem. Ex quo & Hæretici, *Fera ac Bestia agri vel Salus*, Sacerdotes autem eorum ad Ecclesiam reductioni operam locantes, *Venatores* in sacris literis passim perhibentur: An ergo erit quisquam, qui non agnoscat ac fateatur, Jesuitas sectandolepore, figendo cervo, aut excipiendo

Cal-

Calcedonio suæ ingens operæ petium facere, quæ eandem pro suis rationem mox in Hæreticis lectandis, conficiendis, aut de agro Dei propter erandis fugam, si que tenere dicant, ut sicut Apostoli etiam pro Piscium captoribus Piscatores hominum transferunt, similiter ipsi fortes ac robustos *Hominum venatores* se præbeant?

Ita successores eos esse Apostolorum nemo non intelliget, neq; intercedet, quin nunc deum Deus præstet, quod tantò ante facturum se receperat. Ierem. 16. *Ecce ego mittam eis multos Venatores, & venabuntur eos de omni monte, & de omni colle, & de cavernis petrarum.*

Est tamen etiamnum quiddam, quo haud scio an plus etiam, quàm his quæ adhuc dicta sunt, suam venandi consuetudinem ad *Majorem Dei gloriam* & ad boni publici rationes pertinere, adeoque nullo jure accusari defenderrint. Magni scilicet Principes inveniuntur, quos ex sententia valere ac diù vitales esse Ecclesiæ ac Reipub. Catholicæ plurimum interest, idq; boni omnes omnibus votis comprecari debent. Hi verò sic à pueris educati factiq; sunt, ut nisi majorem temporis partem venando se oblectent, vitam sibi acerbam putent, ac ne ex ea animi ægitudine mox in corporis quoq; morbum incidant, non sint nullo periculo. Et tamen reperias homines tam parùm obsequiosos, ut ejus ingenij Prin-

cipibus religionem ex eo oblicere non dubitent, quod ex D. Hieronymo Canones notant, præter impios illos homines, Nembrod & Esau, nullum in sacris literis Principem Venatorem inveniri. Hunc ergò scrupulum, qui eos malè habet, eis eximere, eoq; pacto non magis voluntati eorum, quàm valetudini, servire, quis neget idem esse de bono publico quàm optimè mereri? Id autem nemo fecerit rectius, quàm qui sanctitatis ac prudentiæ opinionem habeat: quod in J. sanctis esse nemo nisi Hæreticus, aut saltem minimè bonæ notæ Catholicus in dubium vocaverit.

Hi ergò si & ipsi Venatui indulgeant, odio cum sua religione dignissimus videatur necesse est, qui jam injecta Nembrodi & Esau mentione Principibus molestus esse, & isti eorum voluptati intercedere animum inducat. Tū enim in promptu est Principibus, ut si vero illi patrio & censori suo strenuè oppedant, hocque carmine cum facessere proculubeant. *Tace sis & cavemalo, novi enim Theologos, quorum alia longè de Venatione, quàm tua, est sententia.* Atque hac ratione non modo Venationes suas, sed & Mendacium satis defenderint, quo in præposituræ Eberndorfensis Monasterio tibi conficiendo usos fuisse Virgilius de Berris, Tergestinus Episcopus &

Ar.

Archiducis confiliarius, narrate amicis solebat. Optimo sc. ac relig. ossissimo Archiduci persuaserant, id Monasterium non plus mille florenis annuis reddere, cum tamen sena millia inde redire satis certo nossent. quae ipsa fronte & conscientia ut Mylstadiense Monasterium ab eodē Principe obtinerent vestigal eius annum non nisi sex millia esse contenderant, etsi alios, qui multis annis vestigalia illa administrarent, viginti quinque millia inde se percipisse confitentes audierant, ipsique hodie velut multò ad rem attentiores ac solertiores triginta millia capere ex eo solebant, quemadmodum idem Tergestinus Antistes affirmabat. *Malum est, malum est, dicit omnis emtor* (seu pretio, seu precib⁹ emat), *& cum recesserit, tunc gloriabitur.* id est, postquam id quod volebat obtinuerit, in sinum g. udebit, quod pretiū rei verbis extenuando ea positus fuerit. Pro. 20. *Ad maiorem scilicet Dei gloriam pertinet*, Jesuitas in benè aucta parte esse, nullaq; re non modò ad necessarios vitæ usus, sed ad commoditates quoq; ac Delicias idonea defici. Ut enim est in sacris literis, *Pecunia obediunt omnia. Et utilior est sapientia cum divitiis*, & magis prodest videntibus Solem. *Sicut enim protegit Sapientia, sic protegit pecunia.* Divitias autē vix possidebūt Jesuitæ, nisi opulenta Mōasteria cōsequantur, cum Principes de aliēo, q̄ de suo, multò liberaliores esse soleant.

Id autem nequicquam sperent, si ut res est simpliciter velint eloqui, nec aliquid alicubi mendacioli adspargant ut verbis Apostoli sic de se prædicare possint: *Cum essem astutus, do- lo vos cepi.* Illud quidem satis exploratum eis videtur, suam istam Monasteriorum durissimo- rum venaturam & mendacia, quibus ea ve- nantur, non magis Deo ingrata esse, quam obsecricum Ægyptiarum commodatum Dei populo mendaciū fuisse sciūt quib⁹ propterea Deus benefecisse & domos adificasse memoratur. Nam & ipsi sibi domos amplissimas, an regi- as, ædificatas esse contuentur, & al j in Do- mo Quietis Eberndorfienſi perspicuè oracu- li illius fidem impletam intelligunt, quod Psalmi 131. Hebræa ac Græca præfert lectio: *Hæc REQVIES mea in sæculum sæculi, hic ha- bitabo, quoniam elegi eam. VENATIONEM eius benedicens benedicam. Sacerdotes eius (Vena- tores puta) induam salutari, sive nomine Jesu, quod est nomen dantis salutem, exornabo, ut JESU ITÆ seu salutare audiant. Sed de De- licijs eorum, quas Mariana nimias, nimis multas, nimisque diuturnas, ipsis denique noxias esse censet, satis iam dictum deputo. Si quis tamen sit, cuius auris isto audito non- dum impletur, facere me cogitet, quod ait Salomo: *Totum spiritum suum profert stultus: sapiens differt & reservat in posterum,* Prov. 29.*

DIVINA ORACULA DE EXITU

Societatis.

Jerem. 48. *Quia plus fecit, quam potuit, idcirco perierunt.*

Jesuitas plus facere, quam possint, sive inconcessa aut impossibilia conari, minimè est obscenum.

Volunt simul Deo & Mammonæ servire, quod esse impossibile testatur Christus Matth. 6.

Non potestis Deo & Mammonæ servire.

Volunt simul Christum & Vitellium aut Vitulum suum adorare, ac pariter gloriæ utriusque servire, quod est impossibile. Nemo enim potest duobus Dominis servire, Matth. 6. Ego Dominus, hec est nomen meum; gloriā meam alteri non dabo, Isai. 42. *Profectus est Vitulus tuus Samaria, quia artifex fecit illum, & non est Deus, Ose. 8.*

Volunt simul esse Milites Christi, & implicare se negotiis sæcularibus, quod est impossibile. Nemo enim militans Deo implicat se negotiis sæcularibus, ut ei placeat, qui se elegit, 2. Tim. 2.

Volunt simul certare in Agone coronandi, nec ab omnibus se abstinere, quod est impossibile. Omnis enim qui in Agone contentit, ab omnibus se abstinet, ut corruptibilem coronam accipiat, 1. Cor. 9. *Qui certat in Agone, non coronabitur nisi legitime certaverit, 2. Tim. 2. id est,*

G 7

nisi

nisi secundum leges Agonisticas à multis rebus placitis abstinuerit.

Volunt simul multos erudire, sive ad faciendos fructus pœnitentia dignos impellere, & animæ suæ suaves esse, nec eam ieiunijs multis affigere, quod est impossibile. Ut enim Eccl. 37. scriptum est: *Vir astutus multos erudiuit, & anima sua suavis est. Omni re defraudabitur (id est, frustra laborabit) non est enim illi data à Domino gratia.*

Volunt simul sapientiam acquirere, & multis actibus seu vitæ negotiosæ se dedere, quod est impossibile. Quia *Sapientia Scriba est in tempore vacuitatis, & qui minoratur actu, sapientiam percipiet*, Eccl. 30. id est, *Scriba doctus ad regnum calorum & idoneus novi Testamenti minister totam vitam contemplationi depurare, & omne tempus vacuum habere, minusque actuosus esse debet.*

Volunt simul esse Arborès frugiferæ, nec tamen plantari secus decursus aquarum de sanctuario egredientium, quod est impossibile. Nam homines tantum contemplativi, quorum voluntas est in lege Domini, in eaque dies & noctes meditantur, sunt talia ligna fructifera, quorum fructus sive opera sint in cibum, *Bolia* verò sive verba sint in animorum medicinam, Psal. 1. Ezech. 47. cum alij sint vel *myrica in deserto* (Jer. 17.) vel *Salices torrentis* (Job. 40.) quoniam aquis sapientiæ salutaris aut nunquam,

quam, aut minus sæpè irrigantur, id est, Contemplationem rerum divinarum aut prorsus missam faciunt, aut pro Exercitio tantum habent, non pro officio, pro Medio, & non Fine. Aut etiam sunt *Arundines vento agitata* (Matth. 11) quippe quos humani fauoris aura paulo momento huc illuc impellar, ut modo spe gratiæ iucunda & hominibus placentia loquantur, modo offensæ metu ingrata, quamvis hominum salutis necessaria, æticeant, & utrouis modo plurimum hominibus noceant.

Volunt simul rapere regnum Dei, nec tamen esse in seiplos violenti, quemadmodum Johannes Baptista, Christus & Apostoli fuerunt, quod est impossibile. *A diebus enim Iohannis usque nunc regnum Dei vim patitur, & violenti rapiunt illud*, Matth. 11. Violentia verò usus fuit Johannes, cum *venit nec manducans panem, nec bibens vinum, nec vestitus mollibus, nec in domibus regum vivens*. Christus etiam in se violentus fuit, ut *expectaret cor eius improperium & miseriam* (Psalm. 68.) & cuperet saturari opprobriis (Thren. 3) & tantæ paupertatis effect, ut non haberet ubi caput reponeret (Luc. 19.) effectque vir dolorum & sciens infirmitates, vulneratus propter iniquitates nostras, & attritus propter scelera nostra, sicut Agnus coram tondente se obmutuit & non aperuit os suum (Isai. 53. Apo-

Apostolorum in seipso violentiam sic describit Paulus 1. Cor. 4. *Deus nos Apostolos novissimos ostendit, tanquam morti destinatos. Nos stulti, infirmi & ignobiles sumus propter Christum. Vique in hanc horam & esurimus, & sitimus, & nudi & instabiles sumus, siue nullum domicilium, multo minus Collegium magnificentum habemus; laboramus operantes manibus nostris, & quamvis egeamus, nulli onerosi aut graves sumus, sed sine onere nos hominibus servamus. 2. Cor. 11.) maledicimur, blasphemamur, colaphis cœdimur, tanquam purgamenta huius mundi facti sumus. Vos autem Clerici Regulares, quos ego in Christo Iesu per Evangelium genui, quos Deus vocavit in Societatem filii eius Iesu (1. Corinth. 1.) iam saturati estis, iam divites facti estis, sine nobis regnatis (id est, sine ulla violentiæ Apostolicæ imitatione) & utinam regnaretis (ac non potius) dominareremini hominum fidei, quos devoratis, in faciem caditis, in servitutem redegitis (2. Cor. 1. & 11.) Rogo vos imitatores mei estote, sicut & ego Christi, 2. Cor. 4, 6. & 11. Exhibeamus nos sicut Dei ministros in multa sapientia, in necessitatibus in laboribus, in vigiliis & ieiuniis multis, in fame & siti, in frigore & nuditate.*

Volunt simul casti manere, nec uti medicina ieiunij, quod est impossibile, cum illi, quibus in die ventrem carnibus præcipuè vinoque onerant, Seminarium libidinis in corpore

pore suo habeant. Sic enim scribit S. Hieronymus adversus Iovinianum. Nos quorum conver-
 satio in caelis est, repugnantem carnem & ad libidi-
 num incenti va rapientem inedia subingamus. Esus
 carniū & potus vini. ventrisque saturitas, Se-
 minarium est libidinis. Illi arbitrantur carnes
 sanitati congruas, qui volunt abuti libidine,
 & in cænum demersi voluptatum ad coitum
 semper exestuant. Frustra SIMULANT Sal-
 va fide & pudicitia & mentis integritate se ab-
 uti voluptatibus, cum contra naturam sit,
 copijs voluptatum sine voluptate perfrui. Et
 S. Thomas Opusc. 18. cap. 9. Oportet Conti-
 nentia viam assumentes carnem propriam abstra-
 hīs deliciis, vigiliis & Ieiuniis, & huiusmodi Ex-
 ercitiis castigare. Et S. Bern. super Cantica:
 Abstinebo à vino, quia in vino luxuria est, aut si
 infirmus sum, modico utar iuxta concilium Apo-
 stoli. Abstinebo & à Carnibus, ne dum nimis mihi
 Carnem nutriunt, simul & carnis nutrant vitia.
 Panem quoque ipsum cum mensura sumere studebo,
 ne onerato ventre stare ad orandum tadeat. Et S.
 Chrysostomus in Matth. 16. Iohannes velut
 purus homo indigebat medicina Ieiunii. **CHRIS-**
TVS DEVS erat, & non purus homo,
 & ideo Ieiunio non indigebat. Hinc conse-
 quitur, Jesuitas non esse puros, sed vel
 Deos, vel impuros homines, qui Ieiunij &
 Abstinentiæ medicina se nō indigere putent,
 non plus quidem ieiunent, aut à carnibus ab-
 sti-

stineant, quam omnes alij Catholici, mulierum consuetudine libidini suæ medentes.

Volunt simul in rerum divinarum Contemplatione occupari multumque proficere, nec ramentum contemplationis & scientiæ impedimenta missa facere, quod est impossibile. Ut enim Job. 28. scriptum est : *Sapientia non invenitur in terra suaviter viventium.* Quæ verba explanans S. Gregorius, *Qui* (inquit) *huius vitæ voluptatibus pascitur, ab æterna sapientia intellectu separatur.* Et S. Basilius Homilia in Psal. 29. *Iure meam extenuo ac macero carnem, nec meo sanguini parco, qui in carnem coagulari solet, nemini ad veritatis cognitionem sit impediendo.* Et S. Hieronymus adversus Iovinianum. *Sapientia operam dare non possumus si mensa abundantiam cogitemus, qua labore nimio & cura indiget. Quod si quis existimat & abundantia ciborum portionumque se perfrui, & vacare posse sapientiæ, hoc est & versari in deliciis, & deliciarum vitiis non teneri, se ipsum decipit.* Et S. Thomas 2. quæst. 147. art. 1. *Assumitur Ieiunium ad hoc, ut mens liberius elevetur ad sublimia contemplanda. Vnde dicitur Daniel 10. quod post ieiunium trium hebdomadarum Daniel revelationem accepit à D. o. Sic enim ibi legitur : Ego iugebam trium hebdomadarum diebus panem desiderabilem non comedi, & Caro & Vinum non introierunt in os meum. Et dixit ad me Angelus : Ex die primo, quo posuisti cor tuum ad intelli-*
gen-

gendum, ut te affligeres in conspectu Dei tui, ex audita sunt verba tua. Similiter autem & Salomo ad contemplandum discendumq; se comparavit, de quo ipse Eccl. 1. Cogitavi in corde meo abstrahere à vino carnem meam, ut animum meum transferrem ad sapientiam, de vitaremq; stultitiam, donec viderem quid esset utile filiis hominum. Sed Jesuitis unis hoc datum est, ut quotidie bis vino carnisque satui i plus quam cæteri hominum sapere & genus humanum docere possint, & in unum quemvis eorum convenit illud Ezech. 28. Ecce sapientior es tu Danielo: omne secretum non est absconditum à te. Et hoc Luc. 11. Ecce plus quam Salomon hic.

Volunt simul fideles seu Christiani esse, & de rebus ad victum & amictum pertinentibus nimiam curam gerere, quod est impossibile. Sic enim Christus ipse docet Matth. 6. & Luc. 12. Si fœnum Deus vestit, quanto magis vos pusilla fidei? Nolite ergo solliciti esse dicentes: Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur; Hæc enim omnia gentes mundi querunt (sive infideles, paternam Dei providentiam non credentes) Pater autem vester scit, quoniam his indigetis. Nolite ergo solliciti esse in crastinum. Huic Christi monito quo modo parandum sit, & Ignati^o & Xaveri^o exemplo suo Jesuitas docuerat: Ignati^o enim Hierosolymā profectur^o nee
viati-

viaticum, nec comitem admittere voluit, quod à divina providentia pendere usquequaque cuperet. Perspiciebat enim, si peregrinanti sibi adversi quippiam evenisset, fieri non posse, quin aliqua salutem ex parte comitis presidio fideique confideret: proinde quicquid in ei spei locasset, id utique ex ea detractum in fiducia, quam totam in uno Deo clementissimo parente ac rectore vellet asse repositam ut auctor est in vita eius Maffei, qui pariter de Xaverio scribit: Omne commeatus & viatici genus in Indias ad predicandum Christum profecturus reiecit, cum ita diceret: Suscepto paupertatis voto, & unius Dei causam agenti sibi nequaquam esse de crastino laborandum. Quis iam non videat, quam longè hodierni Jesuitæ à Jesu & Ignatii cum doctrina, cum exemplo desciverint, ut sive Gentilium, sive Pharisæorū nomē multò meliori iure, quàm Christianorum in eos conveniat, si tamen fasputamus S. Agustino credere, cuius verba sunt in libro de Eleemosyna: Tu Christiano, tu Dei servo, tu bonis operibus dedito tu Domino tuo caro aliquid putas defuturum? An putas, qui Christum pascit, à Christo ipso non pascitur? An putas terrena deerunt, quibus cœlestia & divina tribuuntur? Vnde hac incredula cogitatio? Vnde impia & sacrilega ista meditatio? Quid facit in domo Dei perfidum pectus? Quid qui Christo OMNINO NON CREDIT appellatur & dicitur Christianus? Pharisei sibi magis congruit nomen.

Volunt simul divites fieri, & non incidere in laqueum Diaboli, quod est impossibile. Sicut enim docet Paulus 1. Timoth. 6. *Veritate privati sunt, qui existimant questum esse pietatem. Habentes alimenta & quibus tegamur, his contenti sumus. Nam qui volunt divites fieri (id est qui ex ministerio Ecclesiæ plus petunt quàm alimenta & tegumenta) incidunt in tentationem & laqueum Diaboli, & desideria multa inutilia & nociva, qua mergunt homines in interitum & perditionem* Et Salomo Proverb. 28. *Qui festinat ditari, non erit innocens.*

Volunt simul in Aulis Principum se calefacere, & Christum non negare, quod est impossibile. Exemplo est Petrus, qui quamvis esset Princeps Apostolorum & Beati appellatione ab ipso Christo honoratus, postquam tamen cum Aulicis ad sedem ad ignem & calefecit se, ter Christum negavit. quo exemplo Claudius Aquaviva Jesuitas omnes teneri voluit in sua *Instructiōe pro Superioribus ad augendum in Societate Spiritum* cap. 5. pag. 38. Et propter negandi Christi periculum, secundæ Congregationis Generalis Canon Jesuitas Aulis omnibus exesse sic iubet: *Nec Principibus, nec Dominis alijs secularibus aut Ecclesiasticis assignari debet aliquis ex nostris Religiosis, qui Aulas eorum sequatur, & in eis habitet, ut Confessarii, aut Theologi, aut alio quovis munere fungatur, nisi forte ad perbreve tempus unius vel*
duo-

duorum mensur. Sin iliter in libro, qui inscribi-
tur *Instructiones ad Provinciales & Superiores So-*
cietatis, Instruct. 14 pag 86. caput septimum
hoc est: *De cautela adhibenda, ne Principium at-*
Magnatum Aula nostris obsint. Satis prespectum
fuerit, si mala praeveniantur, cum apparent futu-
ra, & praecidantur initio familiaritates ista cum
Principibus antequam adolescant & radices agant,
quae Societati nostrae, nisi fortiter obsistamus, gra-
viter mixtantur, praecipue cum Superiores
conniunt.

Volunt simul turbari erga plurima, & op-
timam partem eligere, quod est impossibile,
velut Marthae & Mariae exemplo, & Christi
ipsius sententia docemur. Luc. 10. Mar-
tha excepit Iesum in domum suam, & soror eius
Maria sedebat secus pedes Domini ut audiret
verbum illius. Martha autem satagebat circa fre-
quens Ministerium, & ait, Domine, non est tibi
cura quod Soror mea relinquit me solam ministrare.
Dic ergo illi, ut me adiuvet. Et respondens dixit
illi Dominus, Martha, Martha, sollicita es & tur-
baris erga plurima. Porro unum est necessarium.
Maria optimam partem elegit, quae non auferetur
ab ea. Similiter Jesuitae sunt satagei & negoti-
osi, turbanturque circa plurima, & de Mo-
nachis queruntur, quod otiosi desideant sibi
tantum ac Deo vacantes, sed nullum pro
Haeticorum conversione & Catholicorum
perfectione laborem capientes. Sed in

scribi-
iores So-
cimum
ipsum ac
spectum
futuro
cum
sagant,
s, gra-
uperiores

, & op-
stibile,
Christi
Mar-
ror eius
audiret
erca fre-
est tibi
nistrare.
s dixit
& tur-
tarium.
feretur
egotile
le Mo-
nant sibi
m pro
corum
Sed in
co

eo sive ipsi plurimum falluntur, sive alios sal-
tem fallere conantur. Monachi enim opti-
mam partem elegerunt, assiduam nempe di-
vinæ pulchritudinis contemplationem, per
quam cum ipsi plus perficiuntur & amore
Dei magis inflammantur, tum proximos iu-
vandi longè maiorem voluntatem & faculta-
tem, quàm Jesuitæ, consequuntur. Cum
enim ex adpectu amor existat, quo plus quis
Deum contempletur, tantò plus Deum, &
illius causa imagines & filios ejus, sive proxi-
mos amat adiuutos atque ad imaginem Dei re-
formatos cupit. Cumque plus quis Deum
amat, tantò plus ab illo diligatur, sic fit, ut
contemplativi velut gratiosissimi eius famili-
ares omnia apud illum possint, imò etiam ut
Deus nihil possit contra ipsorum non modò
vota ac preces, sed etiam cogitationes. Exem-
plo est Loth, G-nes. 19. vers. 22. Moyse
Exod. 32 v. 10. Josue Jos. 10. v. 14. Job. Job.
42. v. 8. Hac de re sic testatur David Psal. 9.
*Desiderium pauperum exaudivit Dominus prepa-
rationem cordis eorum audivit auris tua.* Et Psal.
144. *Voluntatem timendum se faciet, & deprec-
ationem eorum exaudiet.* Quatuor porò modis
homines Contemplativi proximorum salu-
tem & perfectionem audiuvant. Primus
modus est Oratio cogitata, recitata &
cantata. Et hic homines iuvandi modus
est longè cæteris efficacior, ac vel solus

conversionis, perfectionis & salutis gratiam aliis conficit, Iacob. 5. *Orate pro invicem, ut salvemini. multum enim valet* (ad salvandos alios) *deprecatio iusti assidua.* Exemplo est Stephanus, qui fecit quidem signa magna & prodigia in populo, disputavit cum omnium Raborum doctissimis, ita ut non possent resistere sapientia & spiritui, qui in illo loquebatur, visus fuit facie tanquam Angeli, longa concione in concilio Judæos docuit & arguit, his tamen modis omnibus nihil apud Paulum profecit, sed postquam velut homo Contemplativus vidit gloriam Dei, & pro persecutoribus oravit, conversionis & perfectionis gratiam Paulo impetravit Act. 6. & 7. Sic Epaphras suis orationibus perfectionem Colossensibus obtinere studuit, de quo Paulus Colos. 4. *Epaphras servus Christi semper sollicitus est pro vobis in orationibus, ut stetis perfecti & pleni in omni voluntate Dei. Testimonium enim illi perhibeo, quod habet multum laborem pro vobis.* Sic discimus, Contemplativos minimè otiosos esse, sed multum pro aliorum salute & perfectione laborem capere, quod tamen Dillingenses Jesuitæ negant, quos S. Augustinus in libro de moribus Ecclesiæ ita confutat: *Videntur nonnulli res humanas plus quam oporteret deseruisse, nō intelligentibus, quantum nobis animus eorum in orationibus profit, & vita ad exemplum, quorum corpora videre non finimur. Sed nemo luculenti-*

tius illud Diligens mendacium convincit,
 quam clari nominis Jesuita Ludovicus de
 Ponte, cuius verba sunt Tomo 3. de Perfecti-
 one, Tract. 4. c. 3. §. 3. Neque oratio dat solum
 verbum & exemplis Religiosorum efficacitatem, sed
 ipsa etiam SOLA potens est hanc apud Deum vo-
 cationem impetrare, Et quamvis ipsi in Ere-
 mo versentur, nec habeant consuetudinem cum seculari-
 bus hominibus, nec ab eis videantur, poterunt suis
 orationibus à Deo obtinere, ut pulset tangatque
 multorum fidelium corda, ut ad suam familiam
 augendam ac dilatandam accedant. De S. Domini-
 co scribitur, quod petentibus suis Monachis orave-
 rit Deum, ut Magistrum quendam Reginaldum
 ad ipsius Ordinem vocaret, & cum nec verbo cum
 eo hac de re actum esset, sequenti tamen die venit
 Reginaldus, & petijt Ordinis illius habitum. Se-
 cundus modus, quo Contemplativi proximo-
 rum salutem adjuvant, est Evangelizatio ope-
 ris, seu plenitudinis & virtutis multæ, quæ est
 muta prædicatio, hoc est vitæ & conversatio-
 nis sanctitas, signum Dei, ex quo ministri
 eius velut ex manu aut chirographo Dei, à
 gentilibus & hæreticis cognosci possunt: de
 quo sermo est Psal. 67. Dabit verbum Evange-
 lizantibus virtutem multa. Et Act. 4. Apostoli vir-
 tute magna testimonium reddebant Christo. Et I.
 Thess. 1. & 2. Introitus noster ad vos non inanis
 fuit: & Evangelium nostrum non fuit ad

vos in sermone tantum, sed in virtute & in Spiritu Sancto, & in plenitudine multa. Et Ela. 66. Assumam ex eis in Sacerdotes & Levitas, & ponam in eis signum, & mittam ad Gentes, & annuntiabunt gloriam meam gentibus, & adducent omnes fratres vestros de cunctis gentibus, & cognoscetur manus Domini servis eius. Hoc signum Dei exhibuit Paulus in carne sua, & sic homines movit, ut antequam illum eis verbum loquerentur, iam eicere lerent tanquam Angelo seu Legato Dei. 2. Corinth. 12. Signa Apostolatus mei facta sunt supra vos in omni patientia. Galat. 4. Scitis quia per infirmitatem carnis (sive per passiones in corpore meo) evangelizari vobis prius, & experimentum mei in carne mea non sprevisse, sed sicut Angelum Dei recepistis me 1. Thes. 2. Scitis introitum nostrum ad vos, quia non inaniter fuit, sed multa ante passi & contumeliis affecti fiduciam habuimus loqui ad vos Evangelium. Huiusmodi signi exhibitio ac multa evangelizatio longè efficacior est, quam verbi prædicatio, ac propterea multò melius de aliorum salute meretur, qui opere prædicat, mortificationem Iesu & stigmata Christi semper in suo corpore portans (2. Corinth. 4. Galat. 6.) quam qui vocem fidem Christi prædicat. Talis enim multa, sed potens prædicatio est Lux magna, quam etiam illi vident & intelligunt, qui procul in umbra mortis sedent, cum Prædicationem vocis animales homines non intelligant

ac pro stultitia habeant (1. Cor. 2.) Itaque qui opere & conversatione prædicat, etiam sine verbi prædicatione homines ad Christum potest convertere. Sic enim perspicue docet Petrus: *Siqui non credunt verbo, sine verbo lucrifiant considerantes sanctam conversationem vestram* 1. Petr. 3. Et iterum 1. Petr. 2. *Conversationem inter Gentes habete bonam, ut ex bonis operibus vos considerantes glorificent Deum in die visitationis seu conversionis sue.* Atque hunc huiusce prædicationis effectum Christus prædixerat Matth. 5. *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in coelis est.* Ita planum est, Monachos Cortemplativos, ex Regum & suar præscripto viventes, & Apostolorum viæ asperitatem imitantes, longè hominibus utiles esse, quàm quorum inanis est introitus, quique sine tali signo & sine experimento sui in carne sua fiduciam habent loqui hominibus evangelium. Tertius modus, quo Contemplativi hominum salutem & perfectionem adjuvant, est prædicatione calami seu styli, longè generalior & diuturnior prædicatione vocis. Nam per eam omnes populi, atque ipsi etiam eorum Doctores, plus quam uno sæculo docentur. De hac legimus Isai. 30. *Scribe super buxum, & in libro diligenter exara illud, & erit in die novissimo in testimonium usque in æternum.* Et Hab. 2. *Super-*

audiam meam stabo, & contemplabor, ut videam quid dicatur mihi (sive ut audiam quid loquatur in me Dominus Deus, Psal. 84.) & quid respondeam ad arguentem me. Et respondit mihi Dominus & dixit, Scribe visum (quod tibi contemplanti revelavero) & explana eum super tabulas, ut percurrat qui legerit eum. E. Apoc. 10. Accepi librum de manu Angeli, & devoravi eum (id est, ab Angelo revelante in libro scribenda didici) Et cum devorasssem eum, amaricatus est venter meus) ut vomiturirem, id est, in chartam revelata emovere seu perscribere cuperem) Et dixit mihi Angelus, Oportet te iterum prophetare Gentibus, & populo, & linguis & Regibus multis. Nempe Johannes hodiè quoque prophetat seu prædicat illis, qui revelationes ei factas in libro eius legunt, quomodo & *Isaias* hodiè quoque clamat, teste Paulo Rom. 9. Non est ergò dubium, quin plurimi Contemplativi, à Deo ipsis revelata & literis consignata perscribentes, per os prædicatorum plurimis sæculis munere prædicationis fungantur, plurimumque in iuvanda hominum salute occupentur, similes Seraphinis Angelos multò se inferiores illuminantibus. Quartus modus est Prædicatio vocis seu sermonis, quâ funguntur etiam Contemplativi sive semper, sive quoties hominum necessitas postulat, aut superiorum iussus imperitat. Itaque Benedictini prædicato Evangelio omnem se-

re Europam Christo subiecerunt, quod iesu-
etiam Iesuitæ confiteri cogantur. Quia igitur
fronte quidam eorum nunc contendunt, Monachos
sibi tantum ac Deo vacare, proximorum verò salutis causa nihil laboris ex-
petere, ac propterea Iesuitas meliorem partem ele-
gisse, quippe quibus propositum sit, non modo
seipsum, sed & alios salvos facere? At enim
iam ostendimus, idem ipsum non minus Mo-
nachos propositum habere, quibus etiam Ie-
suitas Regulam suam exactissime quamvis
observantes multis partibus inferiores esse,
nullo negotio demonstrari potest. Primum
Eius ratione non esse eos cum Monachis
comparabiles, S. Thomæ auctoritas & ratio
facile persuaserit, cuius verba sunt, *Quod*
lib. 3. quæst. 6. art. 17. ad 6. Esi procura-
rare salutem aliorum sit maius, quàm intendere
sibi soli, loquendo in genere: tamen non quocunque
modo intendere salutem aliorum præfertur ei, quod
est quocunque modo intendere sua salutem. Si enim
aliquis totaliter & perfecte intendit sua salutem,
multò maius est, quàm si aliquis multa particula-
ria opera agat ad salutem aliorum. salutem propria
sufficienter quidem non tamen perfecte intendens.
Iesuitæ verò quamvis multa particularia ope-
ra agant ad salutem aliorum, propriæ tamen
salutis sufficienter quidem, non tamen perfe-
ctè intendunt, quippe qui animam suam
contemplationi non applicent, adeoque

adhuc absint à perfectione caritatis. Vt enim
 idem Thomas docet. 2. 2. quæst. 24. art. 8.
 Quando aliquis studium suum deputat ad vacan-
 dum Deo & rebus divinis, prætermis-
 sis aliis, nisi quantum necessitas præsentis
 vite requirit, ista est perfectio caritatis,
 quæ est possibilis in via, non ta-
 men est communis omnibus caritatem habentibus,
 quales sunt Jesuitæ, sed boni atque ex formu-
 la viventes seu Regulam suam observantes. Et
 mox art. 9. Quando homo ad hoc principaliter in-
 tendit, ut Deo inhæreat & eo fruatur, hoc perti-
 net ad perfectos, qui cupiunt dissolvi & esse cum
 Christo. Et 2. 2. quæst. 182. art. 2. ad 1. Labor
 exterior (versus proximum, ut labor in Eccle-
 siis & Scholis docendi) toleratus propter Chri-
 stum, est quoddam signum charitatis. Sed multò ex-
 pressius caritatis signum est, quod aliquis præter-
 missis omnibus, quæ ad hanc vitam pertinent,
 SOLI Contemplationi divinæ vacare delectetur.
 Ita perspicuè docemur Monachorū Contem-
 plationi soli deditorum longè perfectiores
 Dei veritatem esse, quam Jesuitarum quan-
 to seu quælibet labores in Scholis & Ecclesiis do-
 cendi propter Christum tolerantiam, quis
 scilicet Monachi perfectè & totaliter suæ salutis
 intendunt. Jesuitæ vero, sicut & alii Clerici
 Regulares (ut quorum merè Activa est vita,
 in multis particularibus proximorum causa
 agendis occupata) sufficienter quidem non ta-
 men perfectè, nec totaliter suæ salutis intendunt;
 adeo.

adeoque Sacrificium Deo non requè grati-
offerunt. Ut enim ibidem demonstrat Tho-
mas: *Quantò homo animam suam, vel alterius,
propinquius Deo coniungit, tantò sacrificium est
Deo magis acceptum. Vnde magis acceptum est
Deo, quod aliquis animam suam & aliorum ap-
plicet Contemplationi. Nec habent J. Suitæ, cur
eo confugiant, ut se gloriantur Actioni simul
& Contemplationi animam suam addicere,
nec minùs Contemplativos, quàm Activos
esse.* Hoc enim effugium sic eis idem Tho-
mas 2. 2. quæst. 81. art. 1. ad 3. præcludit:
*Contemplativi dicentur, non qui contemplantur,
sed qui Contemplationi totam vitam suam depu-
tant.* Jesuitæ verò aperte fatentur, suam vi-
tam esse, totam vitam aliene salutis impen-
dere. Sic enim Dillingenses in *Iusta defen-
sione* scribunt pag. 203. *Societas ad eum finem
instituta est, ut TOTAM se, non suam, ut Mo-
nachi, sed) proximorum spirituale salutem impen-
dat.* hoc est, ut labores exteriores propter
Christum toiceret, quod mal è minoris Ca-
ritatis propositum est, quàm Soli Contem-
plationi divinæ vacare velle, velut sibi propo-
nant Monachi, suæ salutis perfectè ac totali-
ter intenti. Deinde Mediorum quoque ra-
tione, quibus J. Suitæ ad proximos iuvandos
utuntur, longissimo intervallo à Monachorū

H. 4. absunt

abfunt perfectione, cum & eorum ad Deum
 orationes ac preces fint fine vociferatione, &
 prædicationes fine luce & cruce, five, cum
 nec *Exultationes Dei* habeant in gutture, nec
Gladios ancipites (verbi fimul & Operis) in ma-
 nibus, fine quibus non poffunt fieri vindictæ in-
 nationibus nec increpationes in populis, nec alliga-
 ri Reges, five in captivitatem redigi in obfequium
 Chrifti, Pfal. 149. & 1. Corinth. 10. Primum
 enim Orationes eorum non habent coniun-
 ctæ duo Sacrificij genera longè Deo acceptifi-
 fimæ. Vnum eft sacrificium animæ ad contem-
 plationem applicatæ, & propius Deo con-
 iunctæ, quod sacrificium eft *vociferatio mentis*,
 etiam fi vox oris nulla audiat: quomodo
 Exod. 14. *Dixit Dominus ad Moysen, Quid clama-*
mas ad me? cum tamen Moyses nullam vocem
 miffet, fed nimirum in homine contempla-
 tivo Deus defiderium & præparationem cor-
 dis eius exaudierat. Hoc autem modo Iefuitæ
 clamare non poffunt, cum Contemplativi
 non fint. Alterum eft Sacrificium laudis, five
 psalmodia, aut vociferatio cantus, cuius tan-
 tior maior vis eft, quanto plures eadem amoris
 divini flammâ ardentes id sacrificium immo-
 lant, de quo ipfe Pfal. 49. *Immola Deo sacrifici-*
um laudis. Sacrificium laudis honorificabit me. Ab
 hoc verò Sacrificij genere custodia, conser-
 vatio & falus Ecclefie militantis. dependet:
 ut docemur Ifai. 62. *Super montes tuos, Ierufale-*
lem.

*lem; constitui custodes, qui tota die & tota nocte
 in perpetuum non tacebunt, sed semper me psal-
 mis cantandis laudabunt. Qui reminiscimini
 Domini, ne taceatis, & ne aeris silentium ei (id
 est, ne sinatis Deum quiescere, nec designatis
 aures eius hymnodia vestra pulsare) donec sta-
 biliat & donec ponat Ierusalem laudem in terra,
 id est, donec stabilis sit & gloriosus Ecclesiae
 status. Isai. 60. Occupabit sicut muros tuos, &
 portas tuas laudatio: Sed non Deum modò, ve-
 rum & homines Psalmodia moveret, maxima-
 que ad homines Purgandos & perficiendos vi-
 res habe, velut S. Iulianus Martyr, S. Augu-
 stinus & S. I. Thomas distinctè ostendunt, quo-
 rum verba videri possunt in Apologia pro
 Monachis adversus Jesuitas *Nugiae test. An-
 ria Carmelita* proposit. 13. quae *Contra* *liber*
 & super *Ravennipurgi* invectis & *pastoralibus*
Jesuitis & eorum patronis atque amicis mani-
 fa fuit: unde disci potest, ipsius Ecclesiae Ro-
 manae iudicio Jesuitarum orationes illis re-
 bus carere, quibus Dei & hominum mentes
 moveri possunt, adeoque cum *Monachorum*
orationibus sine manifesta *stupiditate* ne
 comparari quidem posse. Deinde per *declatio*
Jesuitarum & *sine* *claud*, cum vidus eorum
 & amicus nihil ab aliorum honestorum ho-
 minum more discreper. Itaque signum Dei
 omnem nempe *perpetuum* carni molestiarum pa-
 tientiam, & sui ipsius crucificationem, aut mor-*

rificationem & stigmata Jesu in carne sua,
 oculis non exhibent, nec sermo eorum est in-
 plenitudine multa, sed inanis, adeoque debilis
 & inefficax ad eos, qui verbo non credunt,
 sine verbo lucrificandos. Vix proinde effugi-
 unt, quin Sophistæ exstimentur, & omnibus
 sint odio, tanquam philosophi homines senten-
 tia, ignava opera, inisque verum fiat, quod
 Eccl. 37. scriptum est: *Et vir astutus, multo-
 rum eruditor, sed anima sua suavia est. Quia So-
 phistice loquitur, odibilis est. Omne defraudabi-
 tur. Non est enim illi data à Domino gratia, alios
 scilicet illuminandi, purgandi & perficiendi.*
 Nec abest periculum, ne in eos conferatur il-
 lud S. Gregorii lib. 7. Moral. cap. 12: *Esse hu-
 miles volunt, sed tamen sine despectu: esse con-
 tenti propriis, sed sine necessitate: esse casti, sed si-
 ne maceratione corporis: esse patientes, sed sine con-
 tumeliis. Cumque adipisci virtutes quarunt, sed
 labores virtutum fugiunt: quid aliud quam exhi-
 bere bellicetamina in campo nesciunt, & trium-
 phare in viris, de bello concupiscunt?* Post eundem
 prædicationem eorum sive calami, sive sermonis,
 est sine Luce, hoc est, sine revelatione interna
 Contemplationis, nec Nova de thesauro suo
 proferunt, sed Vetera tantum, quæ legendis
 Sacris literis & SS. Patrum ac Monachorum
 libris & operibus didicerunt, quod memorizæ
 opus est, non scilicet à Deo haustæ, adeo-
 que imperfectum Prædicatorem arguit, ve-
 bat.

sut disertim S. Gregorius Magnus docet lib. 3. in Exposit. 1. Reg. 7. ita scribens : *Quicquid subditis Doctor proponit ad normam rectitudinis, aut de exemplis electorum accipit, aut de doctrina sacri eloqui, aut ex revelatione interna contemplationis. Si solent exempla bonorum noverit, aut si sacra Scriptura etiam quis eruditus sit, & contemplationis revelatione caruerit (quia scilicet Contemplativus non fuit, nec totam vitam contemplationi deputavit) in ordine predicationis vir PERFECTUS NON ERIT. Deus namque debet esse docibilis (sive Θεοδιδάκτος) qui suscepto predicationis officio docere homines cupit. Atque hoc ipsum Christus nos docet Matt. 13. OMNIS Scriba doctus ad regnum cœlorum (Omnis prædicator, quem Deus docuit ut annunciet regnum cœlorum, fecitq; idoneum Ministrum novi testamenti, 2. Corinth. 3.) similis est homini patrifamiliâs, qui profert de thesauro suo nova & vetera. Qui ergo Nova sibi primum revelata proferre non potest, sed vetera modò vaticinatur, non est Scriba doctus ad regnum cœlorum, nec idoneus Minister novi testamenti, tanquam carens revelatione interna Contemplationis. Quod ipsum Spiritus Sanctus per os Annæ sic affirmat 1. Reg. 2. Nolite multiplicateloqui sublimia gloriantes. (Id est, predicatio vestra non sit in sublimitate sermonis, nec in persuasibilibus humana-*

sapientia verbis; 1. Corint. 2. recedant vetera de ore vestro, quia Deus scientiarum Dominus est, & ipse preparat adinventiones suas, nempe hominibus Contemplativis, plus alijs cum diligentijs, ut Paulus docet 1. Corint. 2. Sapientiam loquimur in mysterio absconditam, quam praeordinavit Deus in gloriam nostram, quam nemo Principum huius seculi cognovit (qui Principes ignorarunt voces Prophetarum, quae per omne Sabbathum leguntur, id est, verum earum sensum non intellexerunt, Act. 13.) nobis autem verum intellectum prophetiarum revelavit per Spiritum suum, sicut scriptum est, Quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quae preparavit Deus illis, qui diligunt illum. Istae adinventiones Dei novae, nunquam prius visae, nec auditae aut cogitatae, non sunt opiniones aut sententiae, aut fidei capita sive articuli, sed novi scripturae sensus atque intellectus spirituales, quibus Ecclesiae doctrinam iam receptam confirmatur, errores iam damnati aut damnandi arguuntur, boni mores docentur, vitiosi castigantur. Tales sensus revelat Deus ijs, qui totam vitam Contemplationi & sacrarum literarum meditationi deputant Philip. 1 & Colos. 1. Oro ut caritas vestra magis ac magis abundet in scientia & in omni sensu atque intellectu spirituali. 2. Timoth. 3. Ab infantia sacras literas nosti, quae te possunt instruere ad salutem. Omnis enim scriptura divinitus in-

Spiritus utilis est: ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in iustitia, ne PERFECTVS sit homo Dei, ad omne opus bonum instructus. Et si ergo Dilligentes Jesuitæ glori-
antur, suæ Societatis homines maiorem, quàm Monachos, à Deo gratiam accipere, & in se ipsis EXPERIRI, itaq; meliorem partem elegisse videri volunt, cùm tamen satis iam constet, eos Contemplationi totam vitam suam non deputare, nec sacrificium Deo acceptissimum offerre, & animæ suæ suaves esse, nec eam fame, siti, vigiliis, ieiuniis, frigore & nuditate affligere, eoque pacto acceptam Dei gratiam non adiuvare, quod tamen Dei ministris faciendum esse Paulus docet. 2. Corinth. 6. eos nec in ordine prædicationis viros perfectos, nec ad omne opus bonum instructos esse, sed multis rebus, quæ Monachis adsunt defici nemini porro dubium esse potest, Perspicuè enim de Doctore, qui talis est, Spiritum Sanctum pronunciantem audivimus: *Sophisticè loquitur: odibilis est: omne defraudabitur. non est enim illi data à Domino gratia.* Quantum vis ergo in ædificanda Dei domo negotiosos se præbeant, non tamen aberit, quin suo quoque exemplo confirmet, quod est in Psalmo: *Vanum est vobis ante lucem surgere. In vanum laboraverunt, qui aedificant eam.* Et Sapient. 3. *Vacua est spes illorum, & labores sine fructu, & inutilia opera eorum.*

Volunt scientes in Monachos veterum Ordinum mentiri, ut eos Patrum suorum hereditatibus evertant, nec tamen esse falsi testes; quod est impossibile. Vt enim ait Salomo Prov. 14. *Testis fidelis non mentietur: proferat autem mendacium dolosus testis.* E Prov. 12. *Qui mentitur, testis est fraudulentus.* Itaque cum Rex Achab vineam Naboth possidere velleret, hereditate Patrum eius in se translata, *submissi fuerunt duo viri, filii Diaboli, qui ut viri Diaboli ei dixerunt falsum testimonium contra Naboth, quasi Deo & Regi male dixisset.* 3. Reg. 21. Similiter Jesuitæ cum intellexerint veterum Ordinum Monachos nolle Monasteria suorum Ordinum à Protestantibus recuperata ad Societatem Jesu transferri, sed verba illa Naboth sua facere, *Tropitius mihi sit Dominus: non dem hereditatem Patrum meorum tibi:* propterea duc testes, viros Diabolicos submiserunt, id est, *iudicia duorum Theologorum Romæ & in Aula Cæsaris exhibuerunt, plena mendaciorum in Monachos, quasi sceleribus suis omnium Hæresion & calamitatum publicarum causam præbuisset ac propterea Monasteriis suis spoliari digni essent.* quod ipsum paulò post fecerunt duobus libris Dillinge editis, quorum alter *Placita Disceptatio*, alter *Iusta Defensio* inscribitur: quibus si creditur, veterum Ordinum Monachi hodiè quoque sàm nequiter vivunt, ut non modò Monasteria

ria à Protestantibus recuperare non debeant, sed etiam illis quæ adhuc retinuerint, iure perire possint. Sed eos ut viros Diabolicos sceleratè in Monachos mentiri, ipsius Adami Conzen confessione docetur, cuius verba sunt lib. 6. Politic. cap. 11. *Veteres familia Religiosorum pristinam integritatem rigoremque receperunt. Et indies magis magisque efflorescunt, magna spe meliorum temporum, eam tam sancta fortia, Deo sacratissima (Monachorum) pectora caliginoso saculo monstrant contemnere saculi pompas, Et se se pro nobis apud Deum interponant, quoniam scilicet tamquam Moyses propter sanctitatem Deo sunt acceptissimi. Deinde Serenissima & sanctæ memoriæ Princeps Guilielmus Bavarix Dux falsum illud Jesuitarum de Monachis testimonium suis ad fratrem Coloniensem Electorem literis luculentissimè refellit, dum se velut oculatum testem iōge aliud comperisse totidem verbis testatur: Nuper in Suevia maiorem partem. Et præcipuorum quidem Monasteriorum meū ipse oculis tali modo reformata, Et in tam egregio statu vidi, ut magna inde lætitia cor mihi perfusum fuerit. Quoties ad eiusmodi benè reformatum Monasterium deveni, visus mihi sum videre verè priscam Regulam Et veterem Zelum ac pietatem, sicut sine dubio sub ipsa fuit initia, quando fuerunt instituta, Et sicut in*

veritibus libris descriptum invenitur. Has Principis eius literas in Iulæ defensionis Auctori recitat P. Laumannus Jesuita, cuius inter alia longè plurima perimpudens est mendacium; dum negat Conzenium fateri, quod veteres Ordines pristinam integritatem, legemque receperint. Sed hac omni de re diffinitio & ubertas disputatum invenies in libro Germanico nuper edito, qui inscribitur *Actio per duellionis adversus legitimas iuratos Imperii hostes.*

Volunt utilitatis suæ causa in Pontifice dominandi libidinem insinudare, nec tamen esse adulatorem, quod est impossibile. Adulator enim *lequitur placentia* (Isaï 30.) & *per lingua blandimenta decibit* (Prov. 28.) quis est *confutarius in semetipso*, (Eccl. 27.) si vult *lauder*, unde ad se lucra aliquid deducum sperat. Iam Pontifices veluti homines vix possunt quin imperio & dominatione gaudeant, eiusque dalcidine facile transverto aguntur, ut se pro Domino gerant, non pro Se vivo, id est, ut in actionibus suis appetitis potius agant, quam ratione, nec prius considerent, quid liceat, quid deceat, quid expedit. Quod eorum periculum expendens S. Bartholæus ad Eugenium Papam scribens, de Considerat. 1. *Nullum venenum, nullum gradum plus ubi formido, quam libidinem dominandi.* Dominatur verò, seu pro Domino se gerit Pontifex (ut idem Bartholæus)

nardus docet (si faciat voluntatem suam, non
 eius qui misit eum. Si potestate utatur, quam
 non habet, id est, si auctoritatem Apostoli-
 cam ad ea conferat, quæ potius dissipationis
 & destructionis sunt, quàm ædificationis,
 verbi gratia, Si leges & Canones nulla vel ne-
 cessitate, vel magna Ecclesiæ utilitate solvat,
 aut dispenset: cùm Christus ne Apostolis
 quidem ullam potestatem dederit, nisi quæ
 ædificaret animarumque saluti & statui Ec-
 clesiæ conducere. Iam Jesuitæ ut opulentis
 aliquot Monasterijs potiantur, & in conse-
 su Procerum Imperij locum & suffragij feren-
 dius Societati, magnam verò amplitudinem
 & dignitatem Vitellio Patriarchæ suo con-
 ficiant, suadere Pontifici non dubitant, ut
 potestate sua utatur in destructionem, utq;
 crudeliter potius dissipet, quàm rationabiliter
 dispenset, hoc est, ut pro Domino se g. rat,
 fervumque se oblitus leges & Canones con-
 temnat, & iura sibi nata neget. Hoc autem
 ut illi persuadeant, Carnem & sanguinem
 auxilio advocant, occasionem ei ostendentes
 propinquos suos Monasteriorum opib⁹ col-
 locuplexandi, Si scilicet Monasteria quædam
 partim eis commendet, sive in commendam
 det, partim pensionum annuarum eis præ-
 standi necessitate oneret. Sic enim scribunt in
 Placida Discepratione pag. 24. Cur agrè ferro-
 reus Ordinas, quædam Monasteria commendari i

Cæsa.

Cardinalibus? E pag. 15. Ex Monasteriis succur-
ritur Episcopis: dantur Commendæ bene me-
ritis. Accipiuntur quod sacrilegio deputare est ho-
mini leges ignorantis: id est, Nequaquam legi-
bus vetitum est, Monasteria in alios, quam
quos conditores voluerunt, usus convertere,
& Cardinalibus in prædam dare, ut in bonis
dies suos ducere, & vectigalibus sacris aucti
familiam numerosam alere, sumptuumque
dapsiliter factorum profusione vel magnos
Principes provocare possint. Odio cum sua
religione seu scrupolositate dignus est, qui
opes, Dei cultui & pauperum alimoniz con-
secratas, sine sacrilegio putat nec dari in tam
profanos usus, nec accipi posse. Quis autem
istam Jesuitarum cantilenam non agnoscat Pon-
tificis constantiam tentari, ut consanguinor-
um caritate victus & labefactus Sacrilegii
societatem cum Jesuitis coëat? quo ne facere
velit, sic cum divina sapientia præmonendum
& præmaniendum censuit Prov. 1 Filii mi, si te
lactaverint peccatores, ne acquiescas eis. Si dixe-
rint, Veni nobiscum, insidemur sanguini
(qui est Panis egentium, quem in Mona-
steriis habent hereditarium, adeoque
qui panem illum defraudat, homo sanguinis
est, sive homicidii reus, Eccl. 34) abscon-
damus tendiculas contra insontem frustra
(contra Ordinem puta S. Benedicti)
Deglutiamus eum sicut infernus viventem,
Et in

Integrum quasi descendente in lacum. O-
 mnium pretiosam substantiam reperiemus : im-
 plebimus domos nostras spoliis. Soritem mitto
 vobiscum. Marsupium unum sit omnium vo-
 strum. Filii, ne ambules cum eis : prohibe
 pedem tuum à seruitis eorum, nec velut ipsi Sa-
 crilegio piacularis fiat. Pedes enim illorum
 ad malum currunt, & festinant ut effundant
 sanguinem (live, ut panem pauperibus
 debitum præcipiant Monasteriis in potesta-
 tem suam redactis) Frustra autem incitur
 rete ante oculos pennatorum. id est, qui
 oculis utitur & catus est, positas sibi
 insidias intelligit, nec eiusmodi adulatorum
 ad utilitatem suam omnia revo-
 cantium suaseriis se in fraudem illici pa-
 nitur. Sic oculatum & pennatum esse Vr-
 banum VIII. iactumque à Jesuitis rete
 perspicere & effugere, summa eius erudi-
 tio, præcipueque sacrorum Canonum
 scientia nos dubitare vetant. Primum enim
 haudquaquam eum præterire potest, Spiritui
 Sancto & Symmacho Pontifici cum sexta
 Synodo visum ita fuisse, magnum nefas con-
 trahere & grandi sacrilegio obstringi
 Principes, qui tantum permittunt, nec
 impediunt bonorum pro expian-
 dis peccatis DEO consecratorum
 in alios usus conversionem. Decreti

Aposto-

Apostolici & Synodici verba sunt: Valde in-
 quam & ingens sacrilegium est, ut quacumq; vel
 pro remedio peccatorum, vel pro salute vel requie
 animarum suarum uni quisq; Ecclesia contulerit,
 aut cerè reliquerit, ab his, quibus hac servare
 maximè convenit, Christianis & Deum timen-
 tibus hominibus, & super omnia à Principibus in
 aliud transferri vel conferri permittatur. Quanta
 ergo iniquitatis Sacrilégium fore putabimus,
 Si Pontifex Jesuitarum Infortijs acquiescens
 & obsecundans sortem cum eis mitteret,
 omnem pretiosam substantiam in Mona-
 stijs involaret, eorum spolijs contangueo-
 rum domos impleret, eoque pacto velut si-
 gnum alijs ad sacra legenda tolleret? Deinde
 hoc etiam Pontifex nequaquam ignorare po-
 test, Spiritui Sancto & Ecclesiæ ita visum esse,
 Ecclesias & Monasteria non posse cuiquam
 commendari, siue etiam Administratorio ti-
 tulo committi, sine destructione gravique
 eorum atque etiam Ecclesiæ Romanæ fraude
 ac damno. Sic enim sancit Lateranense Con-
 ciliū sub Leone X. celebratum Sess. 9. cap. 3.
Quoniam ex Commendis Monasteriorum Mona-
stria ipsa tam in spiritualibus quàm in temporali-
bus graviter laduntur, quippe quorum ædificia par-
tim Commendatoriorum negligentia, partim a-
varitia, vel incuria collabuntur, & indies divinus
cultus in eis magis diminuitur: volumus &
SANCTIMVS, ut cum illa per obitum Abba-
tum,

sum, qui illis praeerant, vacaverint, nullo modo possint commendari, sed de persona idonea eis ita provideatur, ut illis idonei abbates prout decet praefuturi sint. Eadem est Concilij Tridentini sanctio Sess. 25. cap. 21. Clementis similiter quinti Constitutio Juri Canonico inserta omnibus Commendis & Administrationibus securim hoc modo impingit: Nonnullis Clericis & personis Ecclesiasticis religiosis & secularibus Patriarchales & Archiepiscopales Ecclesias, ac Monasteria destituta Pastoribus, sub Commenda, vel Custodia seu Cura, vel Guardia aut Administrationis titulo nomineve notabili duximus perpetuo ad vitam, seu ad certi temporis spatium committenda. Verum ab hoc sub diligenti examine direximus aciem nostram mentis, demumque EVIDENTER perspeximus, quod Ecclesiarum & Monasteriorum eorundem cura negligitur, bona & inra dissipantur ipsorum, ac subiectis eis personis & populo spiritualiter plurimum & temporaliter derogatur; nam opes pauperibus alendis & hospitibus suscipiendis destinatae ipsis crudeliter praeripiuntur, ut Administrator vel Commendarius Principis splendorem magna Aulicorum cohorte, equorum canumque venaticorum numero praestare, tum Baccho & Veneri, Dijs magnis sacra pollucibiliter facere possit. Animabimus verò cum vivorum, tum defunctorum multiplex praedicationis, hymnodiae, sacrificiorum, aliorumque bonorum

rum operum fructus deperit, cum multorum Sacerdotum & Monachorum alimenta unus Commendatarii vel Administratoris avidissimis faucibus ingeruntur; Ecclesiis ac Monasteriis redundant ad noxam, qua dicebantur cedere ad profectum, ac nedum ipsis, sed etiam Romanam matri Ecclesiam, qua disponente Domino ipsorum caput fore dignoscitur & magistra, graviora inde futura timentur pericula. Nolentes igitur in tot & tantis dispendiis ulterius causam relinquere, sed volentes potius oportunitatem ac debitum in hac parte remedium adhibere, omnes & singulas provisiones huiusmodi per NOS ut premititur factas quibuscumque cuiuscumque Ordinis, dignitatis aut Status, sed etiam S. R. E. Cardinalibus quorumque modo vel tempore facta negotiantur, auctoritate Apostolica ex nunc ex certa scientia renunciamus, cassamus & annullamus, & decernimus de cetero non habere aliquam roboris firmitatem. Sic ipsius Spiritus Sancti sententiam Conciliorum & Pontificis voce declaratam habemus, usum Commendarum & Administrationum EVIDENTAR esse in destructionem, & in gravem fraudem seu preiudicium animarum & corporum, nec solum Monasteriorum, sed etiam ipsius Ecclesie Romanae. Et tamen audent Jesuitae illi, in quorum ore Spiritus immundus loquitur, etiam nunc querere: Cur agere ferrent Ordines quadam Monasteria commendari Cardinalibus? Inceper Domi,

minus in te Satan. Præterea probe Pontifex novit, Sacros Canones summa cum prudentia statuisse, ut nullum Monasterium cuiuscunque Ordinis sit, ita mutari possit, ut Monasterium esse desinat, etsi non verum, quin auctoritate Apostolica ab uno Ordine Monachorum ad alium Ordinem Monachorum propter aliquam necessitatem aut magnam utilitatem publicam transferantur. Scit tamen hoc præcipuum & singulare esse Ordinis Benedictini, quod Canones permittant quidem, ut aliorum Ordinem Monasteria propter graves causas ad Benedictinos transferantur, sed generaliter prohibeant, ne ullum Benedictinorum Monasterium ad ullum alium Monachorum Ordinem quibuscunque de causis transferatur. Cuius privilegii causas, quæ plures necl. ves sunt, hoc loco afferre longum sit. Scit etiam Pontifex, Innocentium III. divini humanique iuris consultissimum ac verè sanctum Pontificem, iam docuisse, quod auctoritas Apostolica sedis non tam late porrigatur, ut etiam propter maiorem Dei gloriam ex Monasterio possit facere Clericorum Collegium, immò ne Episcopatum quidem, quod tamen longè quovis ludi magistrorum Collegio præstantius est. Hæc omnia quàm verè à me dicantur, licet cognoscere ex Innocentij

ope-

operibus Coloniae editis, cuius Tomo 2. pag. 53. epistola extat ad Guilelmum Cardinalem Rhemensem Archiepiscopum, in qua est: *Pervenit ad audientiam nostram, quod ad ampliationem divini cultus & honorem Ecclesiae Gallicanae, in castro suo Mosobni in Abbatia eiusdem castri disposuisti novum Episcopatum erigere. Nos ut in praedicta Abbatia Episcopatum erigere valeas, liberam tibi concedimus auctoritate Apostolica facultatem, ita tamen ut ab eodem Monasterio Monachi nullatenus excludantur: ne forte venire contra sanctiones Canonicas videremur, quibus provida fuit deliberatione statutum, ut quae SEMEL Deo dedicata sunt Monasteria, SEMPER maneant Monasteria: cum & hodie generaliter statuatur, ut ORDO Monasticus, qui in aliquo Monasterio secundum Benedicti Regulam dignoscitur institutus, PERPETUIS ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Hic planissime affirmantem habemus Pontificem, peccaturum contra Canones, si etiam propter ampliationem cultus divini & honorem Ecclesiae ex Monasterio faciat Episcopatum ad alium Ordinem transferat. Et tamen Dillingenses Jesuitae omni vi pugnant, Pontifici nullam legem obstare, quin etiam Benedictina Monasteria ad alios transferat, vel in Scholas aut Collegia convertat. Ita suae utilitatis causa irregularitatem & sacrilegium suadere Pontifici non dubitant. Sed Pontifex ne hoc quidem* igno-

ignorare potest, iam Cœlestini III. & eiusdem Innocentii III. epistolis decretalib. ita statutum esse, si quis Pontifex ex Monasterio aliquo Benedictinos etiam pertinacis vitiositatis reos, eijciat, tum *Irregularitatem ab eo committi*, cum id ei facere neque per Canones liceat, nec deceat, nec Ecclesiæ expediat: & Pontificem eius successorem id factum debere irritare, & infringere, seu rescindere, & Monasterium illud Ordini restituere, alijsq; probos eiusdem Ordinis Monachos ibi introducere. Hac de re Cœlestini tabulæ videri possunt apud Baronium anno 1179. & Innocentij in posteriore operum eius Tomo pag. 142: quas referre hic nimis longum fuerit.

Volunt esse Patres, nec tamen filijs thesaurizare aut impendere, sed sibi ab illis thesaurizari: quod est impossibile. Sic quippe Paulus scribit 1. Corinth. 1. 3. & 4. & 2. Corinth. 1. 2. 10. 11. & 12. *Cum essem apud vos, & egerem rebus ad victum & amictum necessarijs, nulli onerosus fui, nec à quoquam eleemosynam petij, sed in OMNIBVS sine onere me vobis servavi & servabo, & cum tertio venero ad vos, non ero gravis vobis. Non enim quero quæ vestra sunt, sed vos.* (id est, non prædico vobis Christum, ut opes vestras: mihi, sed ut animas vestras Christo lucrifaciam) *Nec enim debent filij parentibus thesaurizare, sed parentes filijs. Ego autem libentissimè impendam* (sive impensas de

I meo

meo faciam, id est, de pecuniis, quas aut ex
 op. refaciundo, sive ex laboribus inanuum
 mearum penes me habuero) & superimpendar
 ipse (vitamque ponam), pro animabus vestris, li-
 cet plus vos diligens minus diligar. Quod autem
 facio, & faciam posthac (ne cuiquam oneri
 sim, hoc facio, ut amputem occasionem eorum,
 qui velunt occasionem lucri magni ex Ecclesie
 ministerio faciendi: ut in quo gloriantur, in-
 veniantur sicut & nos dicere: ne scilicet: Quod
 nos facimus, idem & Paulus facit, & iis quibus
 praeceat cenerosus est) Nam eiusmodi Pseudo-
 apostoli sunt operarii subdoli, transfigurantes se in
 Apostolos Christi Et non mirum. Ipse enim Sata-
 na transfigurat se in Angelum lucis. Non est ergo
 magnum si ministri eius transfigurentur velut mi-
 nistri iustitiae: quorum finis erit secundum operari-
 orum. Multi gloriantur secundum carnem, quod
 Hebraei sint, & Israelitae & semen Abrahae. Glori-
 antur etiam in alienis laboribus: & postulant vi-
 deri Patres vestri, cum ego unus sim ille, qui
 per Evangelium vos genui in Christo Iesu, & ve-
 lut sapiens architectus fundamentum in vobis po-
 sui ist. au. en. superadificant, & non Patres, sed
 Paedagogi sunt. Nam si decem millia Paedagogo-
 rum habeatis in Christo, non tamen habetis mul-
 tos Patres. Et isti Paedagogi vocati à Deo in So-
 cietatem filii eius Iesu, iam saturati sunt, iam divites
 facti sunt: sine nobis id est, sine ulla Apostoli-
 cae vitae imitatione, regnant: atque utinam regna-
 rent,

vent, nec tyrannidem in vos exercerent, & do-
 minarentur fidei vestra, ambulantes in astutia &
 capponantes seu questui habentes verbum Dei.
 Et vos tamquam bonæ fugi vervecēs sustine-
 tis, si quis vos in servitutem redigit si quis devorat,
 si quis accipit si quis extollitur (ac magnus Aposto-
 lus videri postulans præ se alios contemnit,
 ac de me ipso Christi Apostolo dicere audeat:
 Præsentia corporis infirma est, & sermo contemti-
 bilis) si denique quis in faciem vos cadit, vestraque
 patientia non aliter ac si adhuc pueri essetis
 ab utitur, sua vobis beneficia in faciem expro-
 brans, aut pudorem vestrum in oculis habitan-
 tem semper poscendo gravans, ita ut propter
 dysopiam seu frontis infirmitatem ei præci-
 dere ac negare nequaquam audeatis. Rursum
 de se Paulus ita prædicat 1. Corinth. 9. Habeo
 quidem potestatem manducandi & bibendi, &
 mulierem sororem circumducendi, quæ mihi mi-
 nistret. Dominus enim ordinavit iis, qui Evange-
 lium annunciant de Evangelio vivere. Ego tamen
 non usus sum hac potestate vivendi de Evangelio
 & stipendium ab iis, quibus prædico, accipi-
 endum: sed sine sumtu auditorum pono Evange-
 lium, ut non abutar potestate mea in Evangelio: &
 omnia sustineo (etiam inopiam seu de-fectum
 rerum ad vitam necessarium) ne quod offendi-
 culum dem Evangelio Christi. Cum liber
 essem ex omnibus, omnium me servum faci,
 ut plures lucrificarem. 2. Thess. 3 Non loquere-
 I 2 fui.

uimus inter vos, neque gratis panem manducari-
 mus ab aliquo; sed in labore & in fatigatione nocte
 & die, operantes, ne quem vestrum gravaremus.
 Non quasi non habuerimus potestatem (gravandi
 auditores) sed ut nosmetipsos formam daremus ad
 imitandum nos. 1. Thess. 2. Sicut probati sumus
 à Deo, ita loquimur: non quasi hominibus placent-
 es sed Deo qui probat corda nostra. Neque enim
 aliquando fuimus in sermone adulationis, sicut sci-
 tis: neque in occasione avaritia, Deus testis est:
 nec quærentes ab hominibus gloriam, neq; à vobis,
 neq; ab aliis. Cum possemus vobis oneri esse, ut
 Christi Apostoli, facti sumus in medio vestrum,
 tamquam si nutrix foreat filios suos maximos
 labores nulla cum gratiæ aut lucris spe perfe-
 rens) ita desiderantes (non vestra sed) Vos, cu-
 pide volebanus tradere vobis non solum Evange-
 lium Dei, sed etiam animas nostras, quoniam ca-
 rissimi nobis facti estis. Memores enim estis laboris
 nostri & fatigationis. Nocte & die operantes, ne
 quem vestrum gravaremus, predicavimus in vo-
 bis Evangelium Dei. Act. 20. sic idem de se
 Paulus memorat: Per triennium nocte & die non
 cessavi, cum lacrymis monens unumquodque ve-
 strum. Argentum aut aurum aut vestem nullius
 concupivi. Ipsi scitis quod ad ea, que mihi opus
 erant & Sociis hu, qui mecum erant, ministra-
 verunt manus istæ (id est labore manuum me-
 arum mihi & Sociis victum quæsi, ut vos
 Sacerdotes idem facere exemplo meo disce-

rex) Omnia ostendi vobis, quod sic laborantes
 OPORTET suscipere infirmos, ac meminisse verbi,
 quod dixit Iesus. Beatius est magis dare, quam ac-
 cipere. Sed Jesuitæ, op nor, Paulum centent
 litetas nescisse, qui inter continuum trienni-
 um sibi & Sociis invidendæ molis Collegium,
 & tria talerorum millia annua fundis nomini-
 busque deposita conficere nesciverit, nec
 multò plus sententiæ illius. Diu atque ipso Io-
 ve digna meminerit, quam ex Timocle Poeta
 Comico Athenæus recitat: Ἀνὴρ ὁ δίδως,
 εὐλογεῖς δ' ὁ λαμβάνων, Inscitus est, qui dat; beatus
 qui accipit. Lectoris verò nunc esto iudicium,
 utris Jesuitæ sint similiore, Paulone Apосто-
 lo, an Clericis illis Corinthiorum in Societa-
 tem Jesu vocatis, sed transgressis postea in
 Soc etatem eius, qui non est, (Joh. 18.) u. ef-
 ferunt ministri & Socij Sathanæ. Rursus tamen
 Lector velim meminerit, plurimos in Socie-
 tate ab eiusmodi culpis innoxios inveniri,
 qui gemant ac dôleant super cunctis abominationi-
 bus, quæ sunt in medio eius (Ezech. 9.) quibus
 iniquum foret Jesuitæ nomen fraudi esse cum
 hic locus sit ei, quod Antiphanes dixit Comi-
 cus: οἰμὴν ἅμα τένομα. Βλάπτει τοῖς τρόποις,
 ὄντας ὃν καλὸν hoc ceteri nomen quidem Reapse
 pulchrum moribus infamant suis.

Volunt esse servi Christi Ecclesiæ utilissimi,
 & verbis ac libris cum ijs, qui resistent, con-
 tendere, quod est impossibile. Contentio

I 3 2 enim

enim & alteratio eum , qui contendit deprav-
 var , alterum adversus quem contendit irritat
 & in errore obfirmat , ceteros pro quibus aut
 coram quibus contendit , multis modis offen-
 dit deterioresque reddit , ut scilicet vel con-
 tendentem pro impatiente stultoque habe-
 ant , vel de ipsa veritate , pro qua contendit ,
 dubitare incipiant , vel adversario eius tam-
 quam plus nervorum habenti faveant , sicque
 à veritate averrantur. Nihil proinde diligen-
 tius Sermonè Deinterdicatur , quam conten-
 tiones & pugnæ verborum , quippè quæ Ca-
 num magis referant , quàm Ovem. Christus
 autem cum exemplo , iū n verbo Ecclesiæ mi-
 nistros Ovium , non Canum similitudinem
 gerere docuit. Isai. 43. *Quasi agnus coram ton-*
dente se obmutescet , & sicut ovia non aperiet os su-
um. Isai. 50. ipse de se hoc modo prædicat :
Dominus dedit mihi linguam pascua seu disciplina-
tam , ut sciam oportune loqui laqueo verbo. Dominus
aperuit mihi aurem , ego autem non contradi-
co (adversariis n̄ eis , sed patientia eos vinco ,
nec vereor , ne silentio meo videar causa cecidi-
disse , aut ingenio , doctura aut eloquentia
inferior v. tuique discedere. Hac enim pati-
entia mea & fallax infamæ contemptu Deum
mihi facio commilitonem , adeoque certus
sum , adversarios meos propediem victum iri
prorsusque interituros) Corpus meum dedi per-
cutientibus , & genas meas vellentibus : faciem
meam non averti ab increpantibus & conspuentibus

bui in me. Dominus auxiliator meus, idè non sum confusus. Iuxta est qui iustificat me, quis contra dicet mihi? Stemus simul. Quis est adversarius meus? accedat ad me. Ecce omnes (adversarii) quasi vestimentum conterentur, tinea comedet eos. Eiusdem verba sunt, quæ Psal. 37. legimus: Qui inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates & dolos tota die meditabantur. Ego autem tanquam surdus non audiebam, & sicut mutus non aperiens os suum? & factus sum sicut homo non audiens, & non habens in ore suo redargutiones, quoniam in te Domine speravi, te causæ tuæ nimè defuturum, etiam si ego dolis & vanitatibus inimicorum nihil respondissem. De Christo etiam Deus Pater Isai. 42. & prædicat: Ecce servus meus, in quo complacuit sibi anima mea. Non contendet, neque clamabit, neque audiet aliquis in plateis vocem eius. Non erit tristis, neque turbulentus, ut aperiat oculos caecorum, & educat de conclusionibus vincitum, de domo carceris sedentes in tenebris, quod docemur, mansuetudinem medium sive adiumentum esse, ad homines à caligine errorum ad lucem veritatis perducendos, sed Stentoreos illos Jesuram in Scholis boatus, vix homini, qui verum sit, decoros, similiterque liberos maledictis, cavillis & amaris in adversarios historiæ refertos esse ab eius persona, in quo Dei anima sibi complacuit, & ab hominum salute alienos. M. 11. 10. & 11. & Luc. 2. Christi nimis suos à Canina iracundia, impatientia &

malediscentia ad mansuetudinem erga Lupos præstandam hoc modo revocat: Ecce ego mitto vos (non sicut Canes molossos, dentatos, mordaces & vocales, sed) sicut Oves in medio Luporum. Discite ergo à me, quod mitis sum & humilis corde. Eritis odio omnibus propter nomen meum. Si me patrem familiars Beelzebub vocaverunt, quanto magis vos domesticos meos? In patientia vestra possidebitis animas vestras. sive, ut Isai. 30. dictum fuerat, In silentio & in spe erit fortitudo vestra Jacob. 3. Quis sapiens & disciplinatus inter vos? (quis habet linguam disciplinatam instar Christi?) Ostendat ex bona conversatione operationem suam in mansuetudine sapientia. Quod si Zelum amarum habetis, & contentiones in cordibus vestris: nolite gloriari & mendaces esse adversus veritatem) ut dicatis, vos Dei servos esse, quibus ipse dederit spiritum suum, os ac sapientiam, cui non possint resistere: & contradicere omnes adversarii vestri velut daturum se promisit Luc. 21.) Non est enim ista contentiosa vestra sapientia de sursum descendens sed terrena, animalis, diabolica. Vbi enim Zelus & contentio, ibi inconstantia & omne opus prævium. 1. Corinth. 3. Cum sit Zelus & contentio inter vos, nonne carnales estis, & secundum hominem ambulatis? 2 Tim. 2. Noli contendere verbis. ad nihil enim utile est, nisi ad subversionem audientium. Profana & inaniloquia de visa (nec alteracandi occasionem præbe adversariis, ut ea præ-

præferribus alijs aut legentibus argumentis
 defensa probabilitatis speciem acquirant)
 multum enim proficiunt ad impietatem, & sermo
 eorum ut cancer serpit, multoque plures corpo-
 ris Christi partes corripit. *Serui?* & sine discipli-
 na quæstiones de vita (nec ad disputationem admit-
 te) sciens quod generant lites. *Servum autem Do-*
mini non oportet litigare, sed mansuetum esse ad
omnes, didacticum seu docibilem, patientem, cum
modestia corripientem eos, qui resistunt veritati,
si forte Deus det illis poenitentiam ad cognoscendam
veritatem, & respiciant à Diaboli laqueis, à quo
captivi tenentur ad ipsius voluntatem. Sic doce-
 mur, ut Hæretici ad veritatis cognitionem
 reduci possint, necessarium esse, ut Doctor sit
 Didacticus & patient, non Eristicus aut Con-
 tritiosus. *Didacticus* est, qui docet, hoc est, cuius
 finis est mentem informare, ut sciat: impel-
 lere voluntatem, ut faciat. *Eristicus*, qui con-
 tendit, hoc est, cuius finis est vincere, nec aut
 causam ingenuam vel doctrinæ opatione infe-
 riorem videri. Hic impatiens est, nec æquo
 ferat animo, ut ipse credatur nihil adversario
 respondere potuisse. Sic qui per rationem pu-
 tat: Si nihil respondero, credent homines, me non
 posse causam meam defendere, nec adversario pa-
 rem esse. Itaque suam, non Dei causam agit.
 Nam Dei causam non nisi lingua temperata
 seu disciplinata au. bene norata, mansuetu-
 dine & patientia defenditur, estque in ipso &

I. S. filen.

silentio fortitudo eius. 2. Timot. 4. Eris tem-
 pus cum sanam doctrinam non sustinebunt, sed ad
 sua desideria coacervabunt sibi magistros prurien-
 tes auribus, & à veritate quæ deum auditum aver-
 tent, ad fabulas autem convertentur. Quid au-
 tem servo Dei faciendum sit, ne tales Magi-
 stri fabulas suas hominibus persuadeant, ita
 præmonstrat: Tu ergò vigila, in omnibus labo-
 ra, ministerium tuum imple, opus fac Evangelista,
 prædica verbum, argue, obsecra, increpa, in O-
 MNi patientia & doctrina. Patientia enim opus
 perfectum habet, ut servi Christi sint perfecti &
 integri in nullo deficientes, ait Apostolus Jac. ob.
 1. ac propterea Patientiam Paulus signum
 Apostolatus vocat 2. Corint. 12. Signa Aposto-
 latus mei facta sunt supra vos. in omni patientia.
 Et 2. Corinth. 6. Exhibeamus nos sicuti Dei mi-
 nistros in multa patientia, per infamiam (sine
 culpa ulla nostra) & per bonam famam, ut sedu-
 citores, & veraces. Id est, etiam si adversarii nos
 infament tamquam mendaces & impostores,
 nos tamen minimè decet id impatienter fer-
 re, & mendacii culpam in eos retorquere, si-
 cut Jesuitæ in omnibus ferè libris unice stu-
 dent, ut si nihil unquam mentiri videantur,
 sed non ordiuntur se strenuè remordent. in hanc
 semper sententiam respondent es Tu mentiri
 per gulam & à spiritu immundo agitaris. Men-
 dax & infamis nebulo mihi eris, donec quod de
 manu de. Societate scripsisti docueris aut proba-
 veris.

veris. Et huc ferè tendunt omnes Jesuitarum
 libri, quos in Adversarios suos emittunt: quia
 scilicet verentur, ne velut edentuli & ignavi
 Canes esse & offa priventur, & nulla nova
 Collegia, nulla opulenta Monasteria, nulla
 uncta patrimonialia posthac sibi conficere pos-
 sint, nisi velut furiosi molossi mordicus alios
 invadant. Christus quidem Johan. 8. cum
 ait: *Ecce ego mittam in te prophetas & sapientes & scribas*
*in te: & occides eos, & lapidas eos. Tu autem
 dicis: Non occides prophetas, & lapidas eos. Tu
 autem facis contra legem & prophetas, quia
 patres tui occiderunt prophetas, & lapidaverunt
 eos. Tu autem dicis: Non occides prophetas, &
 lapidas eos. Tu autem facis contra legem & prophetas.*
 Nonne bene dicitur nos, quia Samaritani
 eratis, & *Demonium habes?* nihil aliud re-
 spondit, nisi hoc: *Ego demonium non habeo,*
sed honorifico Patrem meum: & vos inhonoratis
me. Hoc erat uti lingua pedia, & non contradicere.
 De Samaritanis non hil responderet, quia in
 maioris id esset infamiae, quam si quis ulli in Je-
 su tam Pæderastam hodie diceret. Quod si
 Iesus ex Societate Jesu fuisset, Deum immor-
 talem, quid ille non egisset, ut Judæos in co-
 mentitiosos, & iniuriam sibi intingitè fa-
 ctam privatis publicisque tabulis hoc clenter
 evinceret? Nihillet scilicet ad Cæturonem illi-
 lum in Capharnaum, cuius servum curaverat
 fidemque prædicaverat, ut velut homo Ro-
 manus nomina Josephi & Mariæ matris suæ
 in commentariis Actusque publicis profusio-
 nis Cyreno præ hoc factæ inquirenda,
 eiusque rei testimonium auctoritate
 publica faciendum curaret. In Na-
 zarethetiam Urbe sua complures testes,
 quibus ipse à puero, & parentes ac

I & pro-

propinqui notissimi fuissent, iureiurando
 adegisset vera comperta dicturos, quibus te
 Judæum, Judæis natum, non Samaritanum esse
 comprobaret. Ac ne quis hanc eius in revin-
 cendo mendacitatem aperro diligentiā velut
 putidiusculam planeque otiosam & superva-
 cuam irrideret, breviorisque ac neque in falsa
 infamia, vel sugillatione potius latis firmi ac
 patientis animi argumentum putaret. libro
 Dillingæ aut Ingolstadtij edito demonstan-
 dum suscepisset, *ad maiorem Dei gloriam* ma-
 gnoperè pertinere, ne ipsi homines Sama-
 ritani crederent, eiusque doctrinam audi-
 bu respuerent, & alpernarentur. Scinquam
 fecisset, si Jesuita, non Jesus fuisset, *cum cor-*
 (ut ipse de se Psal. 68. proficitur) *improprium*
expectabas & miseriam, paratu que erat dare
percutienti se maxillam, & *saturari opprobrijs*,
 Thren. 53. Ita que *cum malediceretur*, non ma-
 ledicebat: *cum pateretur*, non *comminabatur*,
 (1. Petr. 2.) quemadmodum Jesuitas facere
 videmus, qui unum maledictum decem alijs
 remunerantur, & malam rem magnam, Pon-
 tificis præcipuè Cæsarisque animadversio-
 nem eis committuntur, quemadmodum vel
 in Dilligensium *lussa defensione* videre est, li-
 bro omnibus impatientiæ, levitatis, iracun-
 diæ arrogantis & maledicentiæ notis infi-
 gni, quo nō h. ltr viali & solutissimi oris scurra
 dignius à multis iam annis exuisse puto, ex quo
 qui

quisola excerpere: consicim ac maledicta voluerat, facile iustum volumen expleverit, ut minime dubium sit, quin hominum istorum ferè terrena, animalis & diabolica sit. sapientia, qui tam parùm memores se probent, quid à suis Christus exigat Matth. 5. *Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos, & orate pro persequentibus & calumniantibus vos, ut sitis filii Patris vestri qui in caelis est.* Nimirum satis conticii sibi sunt, nullam se calumniam sustinere, nec propter Christum, aut iustitiam à quoquam oppugnati vel persecutionem pati, sed propter Singularitatem, quam vocant, ambitionem & avaritiam, quæ Deo & hominibus, nisi quos assentione sua fascinarunt, invidios reddunt, quod Mariana libro de Morb. s. Societatis cap. 19. totidem verbis confiteatur: *Homines scandalizantur, murmurant nosque persequuntur NON aliam ob causam. quàm quod nos adeò SINGULARES & INTERESSATOS vident, (omnia scilicet ad nostrum emolumentum & honorem referentes, tamque penitus moribus & institutis nostris omnium aliorum Religiosorum dissimiles.) Multi Ordines Religiosi, post nostrum. aut paulò prius fundati fuerunt: nihilo minus omnes simul non sustinent tantam persecutionem, quantam sola Societas nostra sustinet.* Et quia persecutionis huius causa non est Christus aut regnum eius, minime mirandum est, quod illi vexatores ac per-

secutores maledictis & malefamis ulcisci, eo-
 que pacto metum alij incurere, sibi verò se-
 curitatem parare tentant. Est ergò cur meri-
 to suo idem, quod eorum maiores, à Christo
 audiant; Vos ex Patre Diabolo estis, & desideria
 Patri vestri vultu facere. Ille homicida erat ab ini-
 tio & in veritate non leuit. Et vos queritis inter-
 ficere hominem, & Pontifici, Cæsari, Principi-
 b⁹ Episcopis in visum facere) qui veritatem vobis
 loquitur, ut vos Christo luceatur, & ad sta-
 Prætorium imitatione abducat. Et tamen
 adhuc de isto omnium fere qua Catholice eorum
 qua Hæreticorum erga se odio magis se
 gloriantur, eiusque patientia mereri se putant,
 ut non modò alijs Religiosis, sed ipsi etiam
 Apostolo Paulo & Eliæ Prophetæ anteponan-
 tur, ut videre est in libro, quem Polonia Je-
 suitæ ediderunt, quemque Nicolaus à Jesu
 Maria in Apologia Romæ & Ravensburgi nu-
 per edita confutavit proposit. 48. 49. & 50.
 Etiam Moguntinæ provincie Patres epistola
 in Regiam Cæsaris missa in eandem sententi-
 am scribunt; Nō vi probè sanctam nostram Socie-
 tatem multos ac potentes sentire amulos, invidos,
 adversarios: nec male in precabor, ominor tamen
 (ac tamquam prophetico spiritu, quo San-
 cta Societas plena est, testor ac prædico) fore
 ut illi posterique eorum sentiant Deum ultorem ma-
 lefactorum: atque utinam non cum æterna salutis
 dispendio experiantur, se divini oculi pupillam
 (id)

(id est, Societatem) *laxasse*. Si videremus, quo modo eos ulciscantur, qui sacrilegæ eorum cupiditati obstant, Cæsarique suadent, ut Monasteria ijdem Ordinibus reddantur, quibus ea Protestantes ademerant, nec ea invitis conditorum voluntatibus ad Jesuitas transferri patiatur. Hos Jesuitæ condemnant invidiæ & ac occisissima in Deum iniuriæ, quam meruerunt, ut ipsi & posteri eorum omnia huius & futuræ vitæ supplicia persolvant. In eadem epistola scribunt: *Paucos Roma amicos numeramus, qui benevolenos audiant, ac propte ea postulant, ut, Imperator Monasterium Claravallense occupet, & clam Pontifice atque omnibus alijs inopinantibus Desubito Societati donet, nequid Roma obijciatur impedimenti*. Et adhuc Sacrilegi Sacrilegiorum magistri ac suaflores se invitos esse, ac neque Pontificem & Romanos habere propitios conqueruntur? *Venit hora* (scribunt Moravia Jesuitæ, ad magni meriti & nominis Antistitem) *in qua arbitratur QVISQUE obsequium se prestare Deo, cum de Jesuitis mala OMNIA suspicatur, & sentit & loquitur Nec Religiosus pœne ullus, nec politicus, nec hereticus Jesuitas aut religiose vivere aut veritatem loqui existimat*. At enim *Caritas non cogitat malum*, ait Paulus 1. Corinth. 13. & *Sapientia qua de sursum est, plena est misericordia, & non iudicat*, Jacob. 3. Itaque Jesuitarum iudicio vix ullus est Religiosus aut.

ac Politicus inter Catholicos, qui non pa-
 riter cum Hæreticis ignem æternum meae-
 tur. Qui enim malè cogitat & iudicat fratrem
 non diligit. *Qui non diligit, manet in morte. Om-
 nis qui edis fratrem suum, homicida est: & omnis
 homicida non habet vitam æternam in semetipso
 manentem.* 1. Johan. 3. Soli ergò homines Je-
 suæ sunt digni: Christo discipuli & Carita-
 tem, vitæ æteræ pignus habent. Sed Hære-
 tici, Catholici Politici (id est, qui non per
 omnia Jesuæ obsecundant) Religiosi ferè
 omnes, & Romani paucis demtis, atque ipse
 Pontifex, tamquam Caritæ erga Jesuitas va-
 cut, omniaque de ipsis mala sentientes, nec
 Monasteria eis suffragio suo transcribentes;
 sunt homicidæ, & ex patre Dæbolo, & ibunt
 in ignem æternum, qui paratus est Dæbolo & An-
 gelis eius. Hoc specimen esto Patientiæ Jesui-
 tæ: undè patet, quanta eorum Sapientia
 sit, dilucescit. Quid enim fieri posset dēmen-
 tius, quam in eo opere suam profiteri operam,
 cuiusque conficiendi sibi provinciam dari po-
 stuleri, cuius instrumēto maximè necessa-
 rio carere se fateatur? In negotio quipræ sa-
 lus alienæ tam necessaria est Bona Fama,
 quàm in negotio salutis propriæ Bona Vita:
 & sicut sine bona vita nemo seipsum, ita sine
 bona Fama nemo alios potest salvo facere.
 Et quæ sententiam S. Augustinus scribit:
Quæque à criminibus flagitiorum atque famo-

*nam vitam suam custodit. sibi bene facit (sive se-
 ipsum salvat) quicquid autem præter vitam se-
 am etiam Famam custodit, hic & in alios mise-
 ricors est Nobis enim necessaria est vita nostra, aliis
 Fama nostra. Nec verò alia fuit S. Ignacij sen-
 tentia, de quo in vita eius Maffæus scribit
 lib. 2. cap. 8. Omnium qui ad Rempublicam acce-
 dunt rationes, non Veritate solum, sed etiam Fa-
 maniti cõsebat. Atq; hæc ob causã Bonæ famæ
 studium tam accuratè Spiritus Sanctus com-
 mendat. Phil. 4. Quacunque sunt amabilia,
 quacunque bona fama, si qua virtus (bona vita)
 si qua laus (bona fama) hanc cogitate, Proverb.
 22. Melius est nomen bonum, quam divitiæ mul-
 tæ: super aurum & argentum gratius bona. Ecc. 7.
 Melius est nomen bonum, quam unguenta pretia-
 sa. Bonus enim vitæ odor homines ad bene-
 volentiam allicit & ad audiendum ac creden-
 dum paratos facit Eccl. 41. Curam habere bo-
 no nomine. Hoc enim magis permanebit tibi quàm
 mille thesauri pretiosi & magni Rom. 11. Benedi-
 cite tersequentibus vos: benedicite, & nolite male-
 dicere. Nulli malum pro malo reddentes Provi-
 dentes bona non tantum coram Deo, sed etiam coram
 omnibus hominibus. Non vosmetipsos defen-
 dentes, sed date locum ira (ut Deus inimicis ve-
 stris iratus retribuat, sive in iram vobis fa-
 ctam uideatur) Noli vinci à malo (ut alienis
 maledicas) sed vince in bono malum. Hoc est
 sincerè doctrinam Christi ornare in omnibus,*

Tit. 2 *Ne nomen Domini & doctrina blasphemetur*, 1. Timoth. 6 *Quam bonæ famæ curam*
 1. Th fl 5. Paulus ira commendat. *Ab omni*
mala specie vos abstinete. Et 2. Corinth. 6. *Ad-*
iuuate ne in vacuum Dei gratiam recipiatis, nemi-
ni dantes illam offensionem, ut non vituperetur
ministerium nostrum. Huius recipite & formam
 dedit Paulus. 2. Cor. 8 *Ordinatus est ab Ecclesiis*
 (rogatus meo) *comes peregrinationis nostræ in*
hanc gratiam, quæ ministratur à nobis (id est, ad
 perferendam Hierosolymas magnam pecu-
 niæ vim in Achaia & Macedonia collectam in
 pauperum alimoniam) *Devitantes ne quis nos*
vituperet in hac plenitudine (id est, ne cui de me
 suspitioni locus esset, quasi de tanta pecunia
 aliquid defraudassem, nec integrè pertulis-
 sem, propterea curavi, ut homo spectatæ fi-
 dei mihi comes adiungeretur) *Providemus*
enim bona non solum coram Deo, sed etiam coram
hominibus. Id est, minimè satis mihi est, me
 Deum innocentiam habere conscium, sed etià
 suspicionem malam à me exclusam ac segre-
 garam volo, quoniam qui Avaritiæ & pecu-
 niæ publicæ non satis fideliter tractatæ sus-
 pectus est ac se ipsum quærere creditur, is mini-
 sterium suum vituperat, eiusque gratiam in
 vacuum accepit, nec idoneus novi Testamen-
 ti minister est. Suspicio enim velut malus
 odor homines ab eo avertit, ut eum
 propiorem sibi fieri aspernentur. Propter
 hanc

hanc ergò in amovenda à se suspitione cau-
tionem ac boni nominis curam de seipso præ-
dicat 1. Corinth. 1. Deo gratias, qui odorem no-
titia sua manifestat per nos in omni loco, qui Chrè-
sti bonus odor sumus, odor vite in vitamitis, qui
salvi fiunt. Non enim sumus sicut plures, cau-
nantes verbum Dei (hæc quæsum putantes piera-
tem, nec contenti alimenta & quibus regantur ex
Verbi ministerio percipere, sed volentes fieri
divites & supervacua: ossidere, 1. Timor. 6)
sed ex sinceritate, sed sicut ex Deo coram Deo in
Christo loquimur. Cùm ergò Jesuitas manife-
stum sit cauponari verbum Dei, ac necessa-
riis ad vitam minimè contentos, sed Principi-
bus & civitatibus & multis privatorum graves
& onerosos, nimisque pretiosos esse, mini-
mè tam mirandum est, eos Hircum olere ac
Mephitis exhalare, hoc est, summa apud
omnium ordinum homines infamia flagitare,
adeoque ad manifestandam Dei notiam non
magis aptos esse, quam Asinum ad lyram aut
Bovem ad cliteillas. Manifesta proindè eo-
rum est stoliditas, cùm Monasteria nequa-
quam Monachis restituenda, sed sibi, velut
hominibus ad iuvandam spiritualem proxi-
morum salutem aptissimis, imindè protus ne-
cessarijs, donanda esse contendunt: & ta-
mè tam aperte fiunt, se ipsi etià Pontifici & Ro-
mæ in visos esse & quasi omnes viros R. ligi-
tæ OMNIA MALA de Jesuitis suspicari, scire
& loquū

Equi, omninoque persuasum habere, neminem Jesuitarum *aut religiose vivere, aut veritatem loqui*. In quo etsi multò maiori Societatis parti fit iniuria, id tamen certissimum est, eos qui sive propter suum, sive propter Sociorum culpam in tanta sunt infamia, ad Ecclesiæ ministerium penitus esse inutiles. Quis enim ullius rei fidem illis habeat, quos Papa, quos Romani, quos omnes frè Religiosi recreligiose vivere, nec veritatem loqui persuasum habent? Quis etiam quicquam cum contumelia in Jesuitas scribi iure indiget, aut Famosi Libelli faciat invidiam cum Jurisconsulti negent, *personam Infamem ulterius infamari posse?* cumque omnes bonos manibus & pedibus enixè omnia facere deceat, ut qui maximè: necessarid homines ad fidem & pietatem impellendi instrumento careant, procul habeantur, nec ad eam admissi provinciam alios eius rectè gerendi facultatem habentes impediât? Sic cenè Salomof. cit, notique exemplum, quod imitemur, reliqui Prov. 2. verbis hisce: *Si intraverit sapientia cor tuum, prudentia servabit te, ut eruaris à via mala, ab homine qui perversa loquitur qui relinquent iter rectum quæd dicat, Pa ris Igna i iustitutum*) *Et ambulat per vias tenebrosas* semper sub persona vivunt, nec ulli simpliciter ostendere se audent, avaritiam suam privatæq; utilitatis studium & simulationum ac dissimulationum involu-

nemi-
verita-
tietatis
est, eos
iorum
fiam
s enim
, quos
, nec re-
sua sum
contu-
ar, aut
se ōsul-
famari
& pedi-
axiandē
em im-
ab can-
ios eius
pediāt?
nplum,
verbis
videntur
mine qui
m qua-
ambu-
lona vi-
auden-
tudium
ram in-
volu-

volucris obtegentes) quorum via perversa sunt,
& INFAMES gressus eorum, gravi omnium con-
vicio ubique terrarum etiam à Religiosis va-
pulantes. Similiter Paulus Philip. 1. & 3. Vide-
te (sive observate & cavete) CANES (id est, Re-
ligiosos custodiam domus Dei profitentes,
sed Canum plus in alijs rebus similes, quales
sunt, aviditas, insatietas, invidia, iracundia,
mordacitas, impudentia, curiositas in odo-
randis aliorum occultis dedecorum, ad vomitum
suum reversio, dum quas agnita iustitia via
coinquinationes mundi, seu sæcularia negotia
reliquerant, his rursus implicantur, retrorsum con-
versi ab eo, quod illis traditum est, sancto manda-
to, 2. Petr. 2. videte malos operarios, inimicos
Crucis Christi (seu mortificationis, vitæ duræ
& operæ) qui terrena sapiunt, quorum Deus Ven-
ter est, qui Christum quidem prædicant, non tamen
propter bonam voluntatem, sed per occasionem
(id est, lucri aut inanis gloriæ causa) & pro-
pter invidiam atque ex contentione, existimantes
pressuram se suscitare vinculis meis, ne quisquam
ad me victum audiendi Evangelij causa ven-
titer, nec tribulationibus meis communicet in-
usum mihi præbens, aut ad victum necessaria
subministrans. Ambulans quippe recto itinere &
timens Deum despicitur ab eo, qui infami graditur
via. Proverb. 14. Omnes igitur bona fide Ca-
tholici, publicum Ecclesiæ bonum amantes
& Jesuitarum salutis cupidi, præcipue verò
Reli-

Religiosæ professionis homines, hoc Pauli & Salomonis exemplo omne hominum genus, in primisq; Principes & Magnates monere debent, ut ætatis nostræ Canes malosque operarios etiam atque etiam videant, ab infami eorum gressu caveant, à via eorum mala & tenebrosa se custodiant, nec uxores, liberos & domesticos suos eorum fidei permittant, quoad in ædum iter, quod reliquerint, redierint, Hircumque olere deficiant, & Oves Christi, quàm Canes, in medio Luporum esse maluerint, quàm etiam *Vulpes in deserto de strage inter Gallinas danda, live de exadificandis aut pellendis Virginibus Deo sacris capita conferentes* quàm d-nique *Arctes & Hirci in pascuis & pratis, infirma pecora lateribus & humeris impingentes, cornibusq; ventilantes, donec foras dispergantur, Ez. ch. 13. & 34.* Hoc pacto via Societatis sapietur spinis, & sapietur maceria, & semitas suas non inveniet, & dicit, *Vadam & revertar ad virum meum priorem: quia benè mihi erat tunc magis, quam nunc.* Et cavet iuxta dies iuventutis sue, & carmen istud, quod ex ore eius hodiè solum auditur, *Aspend iutu intus sibi canere desinet, manumittet etiam duas illas Sanguisuga filias, dicentes, Affer, affer, Prov. 30. Ose. 2.* Hoc quidem ut eveniat, ex animo voco, nec labori meo parco, ut posthac neq; bonos & innocentes, quos in Societate multò plurimos inveniri credo, in-

vi lia factis paucorum conflata premat diutius;
 & Societas ad dies adolescentiæ suæ reversa,
 bonoque nomine recuperato notitiæ Christi
 odorem in omni loco manifestare possit. In-
 terea verò qui ex Societate de Infamia sua
 gloriantur, eiusque perpersione se venditant,
 ac Prophetis & Apostolis propè maiores pror-
 susque Martyrij palma dignoscunt, eos si-
 bi ab Apostolorum principe dictum meminisse
 velim. *Chrissimi, Si exprobramini nomine
 Christi, beateritis. Nemo autem vestrum patia-
 tur (aut infametur) ut homicida, aut fur, aut
 maledictus, aut alienorum (maximè Monaste-
 riorum) appetitor. Si autem ut Christianus, non
 erubescat: glorificet autem Deum in isto nomine.*
 Si ergò Jesuæ in nomine Christi exprobari
 seputant, habent cur beatitudinem ipse sibi de-
 spondeant, patientiam animique firmitatem
 in maledictis præstando. Sed maledicta convi-
 ciis remunerantes, cum spem suam faciunt
 irritam, cum mala impatentiæ specialios
 offendunt, & ipsam etiam, cui patrocina-
 tur, veritatem suspectam & invisam faciunt.
 Vtenim Prover. 14. docemur: *Qui patiens est,
 multa gubernatur prudentia: qui impatiens est,
 exaltat ac manifestat stulticiam suam.* Et prover.
 18. *Honor est homini, qui separat vel abstinet se à
 contentionsibus: omnes autem stulti miscentur con-
 tumeliis.* Prov. 19. *Doctrina viri per patientiā no-
 scitur,*

*scitur, & gloria ejus est iniqua pratergredi, nec omnia adversus se dicta aut scripta responsio excipere. Eccl. 6. Verbum dulce multiplicat amicos, & mitigat inimicos. Proverb. 27. Sicut ferrum ferro acuitur, sic homo (verbis pugnans) exacuit faciem amici sui, sive irritat. Proverb. 15. Responsio mollis frangit iram, sermo durus suscitatur furor. Vir iracundus provocat rixas: qui patiens est, mitigat suscitatas. Proverb. 25. Patientia lenietur Princeps, & lingua mollis confringet duritiem. Ex istis omnibus nemini paulum modò intelligenti dubium esse potest, quin tot Eristici & contentiosissimi Hæreticos libri, de quibus Jesuitæ gloriantur, eoq; nomine Monachis multò Ecclesiæ utiliores magisque necessarii videri postulant, ipsorum quidem stulticiam exaltaverint, adversarios verò exacuerint, furorem suscitaverint, rixas provocaverint, & Ecclesiæ inimicos multiplicaverint, ut in ipsis non minus locum habeat, quod de Canonibus & malis operariis Paulus scribit Philip. 3. *Quorum gloria in confusione ipsorum.* id est, qui de illis rebus gloriantur, quarum causa, si sciperent, erubescere eos oportebat, Boni enim operarii, quale Christus mittit, sunt Oves in medio Luporum, similes Paulo sic de se prædicanti 1. Corinth. 2. *Ego cum venissem ad vos, in infirmitate, & timore & tremore multo fui apud vos (ut Ovem à Christo ad Lupos missam agnoscere in me liceret) non in**

sublimitate sermonis aut sapientie annunciaui vobis testimonium Christi. Predicatio mea non fuit in persuasibilibus humana sapientia verbis, sed in ostensione spiritus & virtutis. Mali verò operarii sunt Canes non minùs, quàm Lupi, rictu dentium fideantes, arinos autem validiores, clunes quidem non æquè infractas gerentes, hoc est, homines ingenio, literis, & eloquentia ac maledicendi facultate Hæreticis aut pares aut superiores. Boni etiam operarii sunt Parvuli, de quibus Christus Matth. 11. Abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus, & revelasti ea parvulis. Et Isa. 60. Opus manus meæ ad glorificandum (id est, Sacerdotes quos mittam ut gloriam meam gentibus annuncient, Isa. 66. de quibus Isa. 29. dixerat: Cùm viderit Iacob sive Ecclesia filios suos, opera manuum mearum in medio sui sanctificantes nomen meum pervitæ sanctitatem & predicantes Deum Israel, scient errantes spiritu intellectum, & missitatores discant legem, id est Hæretici convertentur, cum Ecclesiæ ministri verbo pariter & opere doceant) Eorum minimus erit in mille, & parvulus in gentem fortissimam. id est, tales Sacerdotes etiam ad eruditionem & eloquentiam sint contenti atque infantes, innumeros tamen in Christo filios gignent. Jerem. 49. & 50. de Ecclesiæ inimicis: Consilium Domini adversus eos ut deiiciat eos parvuli gregis, ut dissipent cum eis habitaculum eorum. Psal. 8. Exore infantium & la-

*Scientiū perficisti laudem, ut destruas inimicū & ul-
 scerem. Pl. 63. Protexisti me à conventu malignan-
 tium. Accedet homo ad cor altum, & exaltabitur
 Deus (id est Ecclesiæ hostes in sublime tollen-
 tur, magnamque habebunt in viribus inge-
 nij sui fiduciam, sed Dei potentia multo ap-
 parebit sublimior, cū eos per homines in-
 fantia sermonis despicabiles devicerit) Sagit-
 te parvulorum facta sunt plaga eorum, & infirma-
 te sunt contra eos lingua eorum, ita ut isti sermo-
 ne tam potentes coram parvulis obmutescere
 cogentur. Hos enim parvulos Deus doce-
 cet scientiam. Psal. 18. Testimonium Domini fi-
 dele, sapientiam præbens parvulus. Isa. 28. Quem
 docebit scientiam? & quem intelligere faciet audi-
 tum? Ablattatos à lacte, avulsos ab uberibus. Sed
 iis qui præ parvulis illis Gigantes & in bello
 invicti videntur, nec scientiam Deus, ne vi-
 ctoriam impertitur Psal. 33. Gigas non salvabi-
 tur in multitudine virtutis sue. Baruch. 3. Ibi fue-
 runt Gigantes nominati (seu magni nominis)
 statura magna, scientes bellum. Non hos elegit
 Dominus, neque viam disciplina invenerunt. Et
 quoniam non habuerunt sapientiam, interierunt
 propter suam insipientiam. Boni etiam Operarii
 sunt lumenta placabilia & mansueta, sicut
 Psal. 72. docemur: ad nihilum redactus sum, &
 nescivi: ut lumentum factus sum apud te. & ego
 semper tecum, ut annunciem omnes predicationes
 tuas in portu filia Sion. id est, ut predicem verbum,
 arguam;*

arguam; obsecrem, increpem in omni patientia & doctrina. Talia lumenta suos Christus esse iubet. Mat. h. 11. *Discite à me, quod mitis sim & humilis corde.* Tollite super vos iugum meum, & onus meum, velut asini dorсуarii, aut sagmarum. Similiter & Isa. 32. Prædicatores ita describuntur: *Beati qui seminati super omnes aquas* (id est, qui omnib. populis verbum Dei prædicatis. Nam qui seminat, verbum seminat, Marc. 4. & Semen est verbum Dei, Luc. 8. *Aqua, populi sunt & gentes, & lingua,* Apoc. 17. Beati ergo estis, qui sem natis, immittentes pedem bovis & asini. hoc est, bovis & asini mansuetudinem ac patientiam exhibentes. Et Isa. 1. *Cognovit bos possessorem suum, & asinus præsepe Domini sui.* Utenim Proverb. 19. scriptum est, *Doctrina Viri per patientiam noscitur.* Id est, ex patientia apparet, an aliquis sit Doctor, qui in schola Christi didicerit, ibique Doctoratus gradu potitus fuerit. Mali vicissim operarii sunt lumenta ferocia parumque domita, sicut Mulus & Equus, quibus non est intellectus, quorum maxillas in campo & freno constringere multisq. flagellis domare oportet, ut approximent monerique fiant, Psal. 31. *Sicut Equus impetu vadunt ad prælium,* Jerem. 8. & sicut Taurus sylvestris, cuius dissimilem esse oportet, qui operam salutis aliorum navare cupit, ut Ecc'e. 6. moneatur: *Non te extollas in cogitatione anime tue velut Taurus,* ne forte elidatur virtus tua

per stultitiā (Id est, ne Sapiencia huius mundi quæ
 stultitia est apud Deum, prædicationem tuam
 evacuet, ut in vanum labores. 1. Cor. 3.) &
 folia tua comedat & fructus tuos perdat, & relin-
 quaris velut lignum aridum in eremo quod non
 videbit, cum veneris bonum (Jerem. 17.) id est,
 omni oprato successu frustrabitur. quod ipsi
 iis, qui Equorum se similes præbent, eventu-
 rum esse sic docemur Psal. 32. Fallax equus ad
 salutem, in abundantia virtutis sua non salvabi-
 tur. Et Psal. 146 Non in fortitudine Equi volun-
 tatem habet Dominus. Iam verò Jesuitas velut
 Canes, Tauros, Equos aut & gautes sibi de
 robore, de multitudine virtutis suæ, de statu-
 ra magna, deque scientia belli, hoc est, de suis
 ingenii, doctrinæ & eloquentiæ præditiis ma-
 gnopere placere, ac propterea à Deo non effi-
 gi ad utilem animabus operam navandam,
 sed velut gloriæ divinæ fures & improbi-
 mos de pecculatores impediri & sterilitate da-
 mnari, Alfonsus Rodericius, spectatissimæ
 pietatis & doctrinæ Jesuita, dolentissimè de-
 plorat Exercitii Perfectionis parte 2 tract. 3.
 cap. 4. de Humilitate. Ignatius (inquit) pri-
 mus Ordinis nostri parens non in verborum cultu,
 sed in ostensione spiritus ac virtutis momentum rei
 collocabat. Hic equidem nescio ego, an ista cordis
 flamma adhuc in filiorum pectoribus exarsuet, an
 verò contra potius facti DIAGENES, institutionis

nostra CAPUT sit humana prudentia, litera, doctrina ostentatio, uno verbo ROBOR BRACHII NOSTRI, intelligentiaque naturalis & eloquentia: quibus dum nos vanissime JACTAMUS, ridet ex alto Deus, quasi sic nos JESUS allequens: Bene habet, jactabunde. Faciam ego dum tu calamistratus illis fucatisque eloquentia stylique verbis incesseris, elatus, tumidus, typho superbia velut quadrigis in vectus, NIHIL proficias, impleaturque in te ac tui similibus, quod Oseas olim Propheta prae dixit: Da eis Domine. quid dabis eis? Da eis vulvam sine liberis, & ubera a lactentia. Quasi diceret: Efficiam te matrem sterilem, matrem inquam solo ac nudo nomine. Audies quidem concionator, audies Spiritualis Pater: sed filios non habebis. NIHIL bonae frugis produces. Nimirum hic arrogantia tua partus est, furtique quod in vindicandis tibi donis bonisque Dei commisisti. Intumescens in donis gratia, ut quod Sanctus sit, quod fructum in animis mortalium faciat, ille demum INFAMIS latro seu fur est, divinique honoris ac glorie turpissimus depeculator. Hac enim Dei sunt gemma, quae tanto constiterit, ut eas sempiternus Dei filius pretio sui sanguinis debuerit mercari. Quanto plus nobis arrogamus, tanto plus Deo suffragamur. Ex qua insolentissima arrogatione illud sequitur, ut NIHIL PENITUS solidi fructus referamus, quod utinam interdum non a quo experiremur.

Hoc loco venit in mentem, quod de Cre-

tensibus Paulus scribit Tit. 1. Dixit quidam ex illis

illis, proprii ipsorum Propheta: Cretenses semper mendaces, mala bestiae & ventres pigri. Testimonium hoc verum est. Quam ob causam increpa illos dure. An ergo reculabunt Ieiuitae, quin hoc de illis testimonium verum sit, cum quidam ex illis proprii ipsorum Propheta id dixerit, cuius illi libros plus octies prelo subicerunt & Latine conuersos publicauerunt? Quod si recusare id nequeant, non minus illud ratum esse volent, quod subiicit: *Quam ob causam increpa illos dure.* Cuius praecepti vis est, duram hominum huiusmodi increpationem salutis eorum non modò conducibilem, sed etiam omninò esse necessariam, propterea quae ab eo, qui saluos eos praestare debet, sine peccato praetermittere non posse. Haec porò Principum cura esse debet, qui Iuoras sibi viæ ad caelum duces, arcumorum ab eis & contubernia adoptant. Hi enim nisi provideant, nã agno fortasse malo suo aliquando experientur, quid sit illud Mat. 1. *Principes tui impieles socii tui.* Et Psal 49. *Si videbas furẽ, curres cum eo* quod tamen non eo venim ac ipse quod ipse tales esse suspicer, sed quod illi aut ex ea nota credantur, occasione aliis præbeant. Cùm enim haud ignorent, quod iam lippi omnes ac consores norunt, Ieiuitas quo iure quaque injuria publicè Infames esse & ab omni pripe genere humano pessimè audire, primariorum quoque sui Ordinis homi-

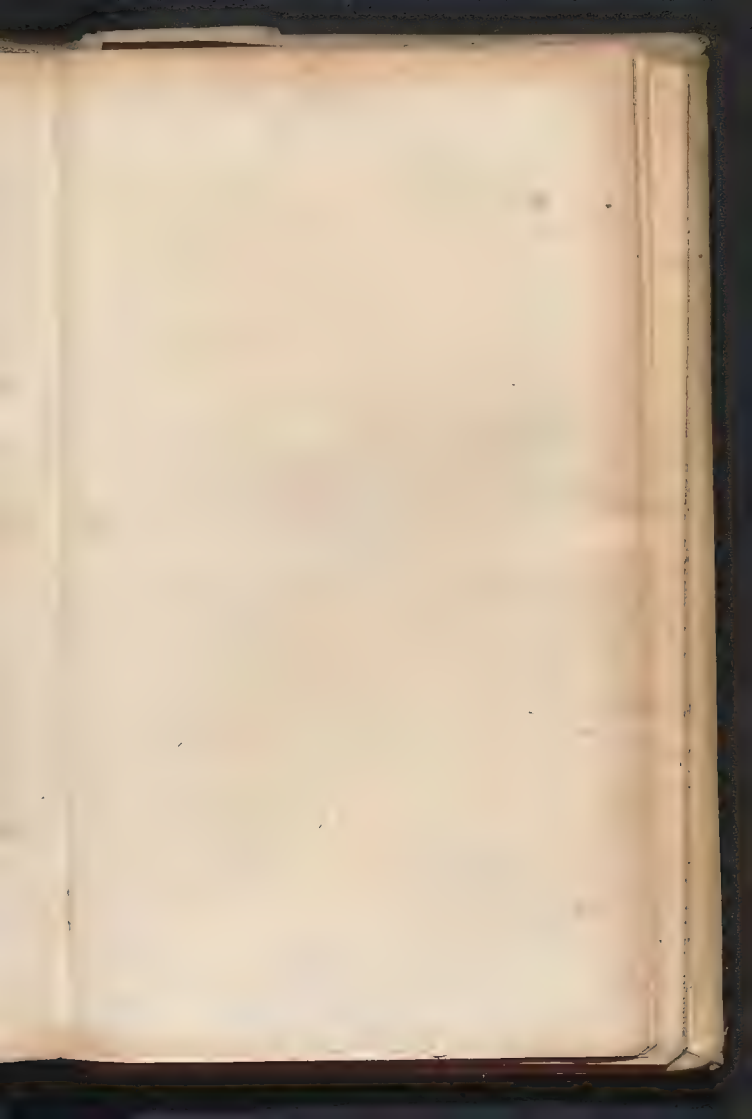
num Aquavivæ, Marianæ & Rodericii stylo
 non tralatitè vapulare, abesse non potest
 quin *picem tangentes inquinentur ab ea*, & ex
 illam Infamia, quorum consortium
 omnium Religiosorum consuetudini ante-
 ponunt, aliqua existimationi eorum labes
 adspargatur. Universè Spiritus sanctus pro-
 nunciat: *Qui cum sapientibus graditur, sa-
 piens erit: amicus stultorum, similis efficietur.*
 Proverb. 13. In quam sententiam Seneca,
Vnum, inquit, exemplum luxurie aut avaritie,
multum mali facit. Convictor delicatus pau-
latim enervat & emollit: vicinus dives co-
pidinatem irritat malignus comes quantum vis-
candido & simplicirubiginem suam affricuit. Et
 Epictetus: *Fieri nullo modo potest, quin si quis*
cum fulgine oppleto versetur, & ipse fuliginosus eva-
das. Nullus proinde æquè ac Principum cum
 ad honorem & existimationem, tum vel ma-
 ximè ad animæ salutem interest, ut Jesuitæ
 benè ab omnibus audiant, quorum illi non
 tantam familiari consuetudine, sed etiam
 in agisterio & in rebus omnium maximis con-
 siliouuntur.

*Liber hic ad Sacra Romana Ecclesia tribunal stat:
 ibi se judicari oportere adversus omnes proclamat.*

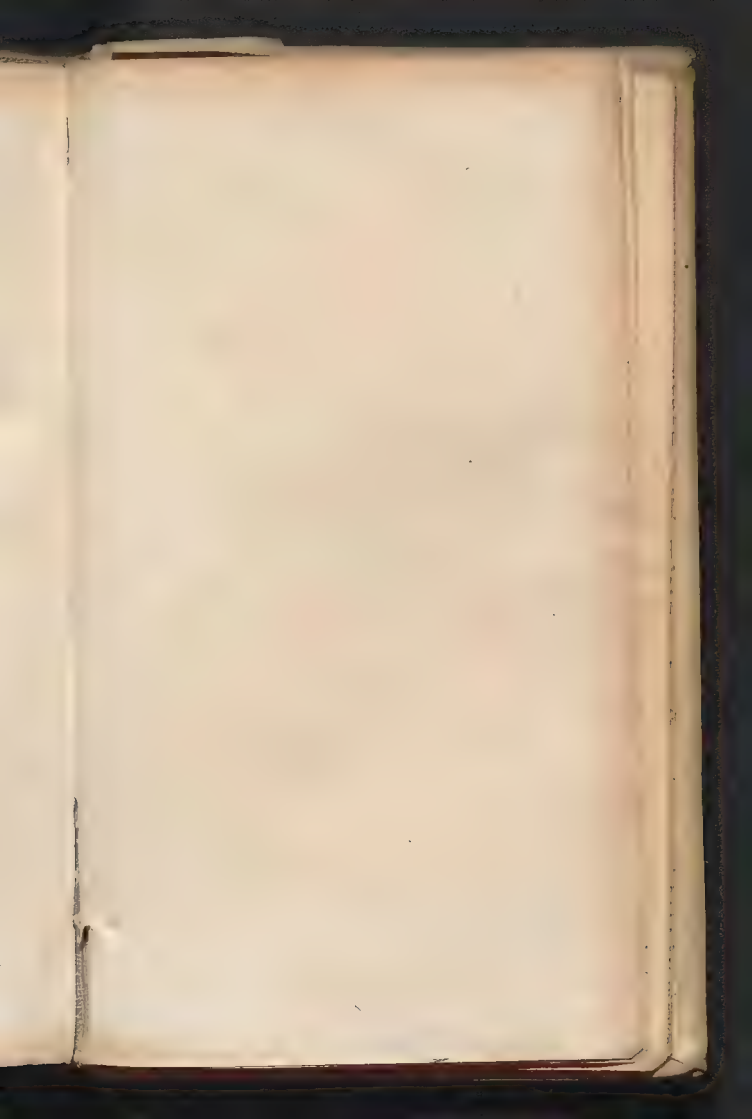

F I B N S

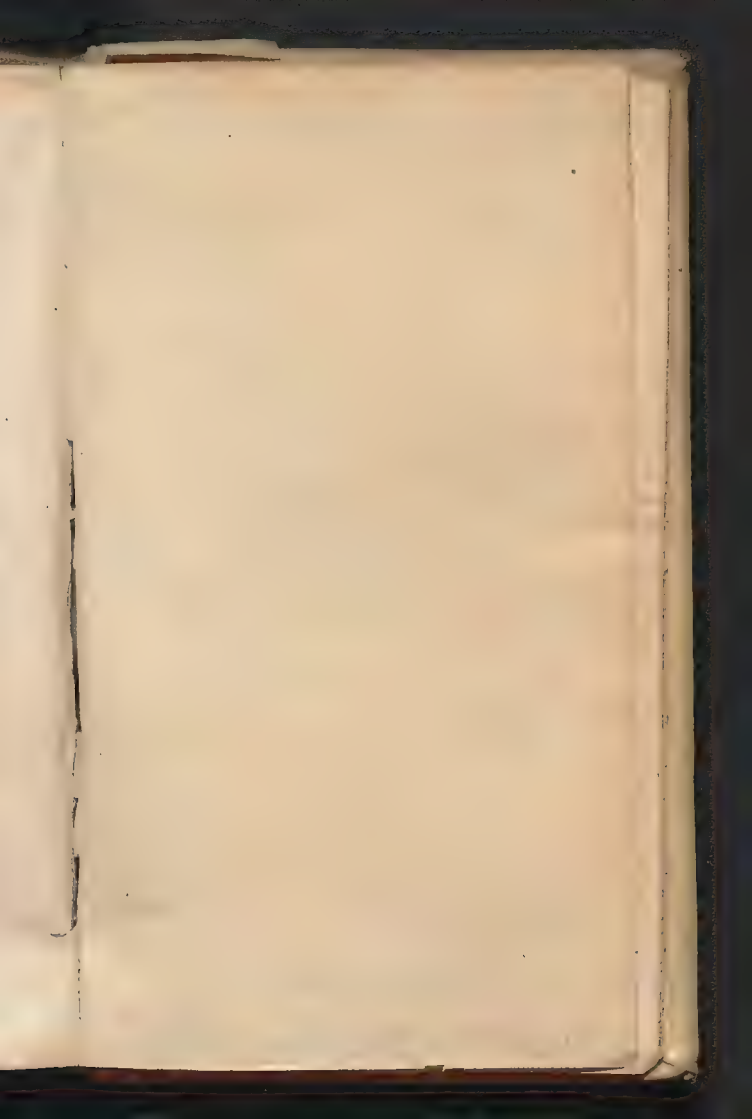

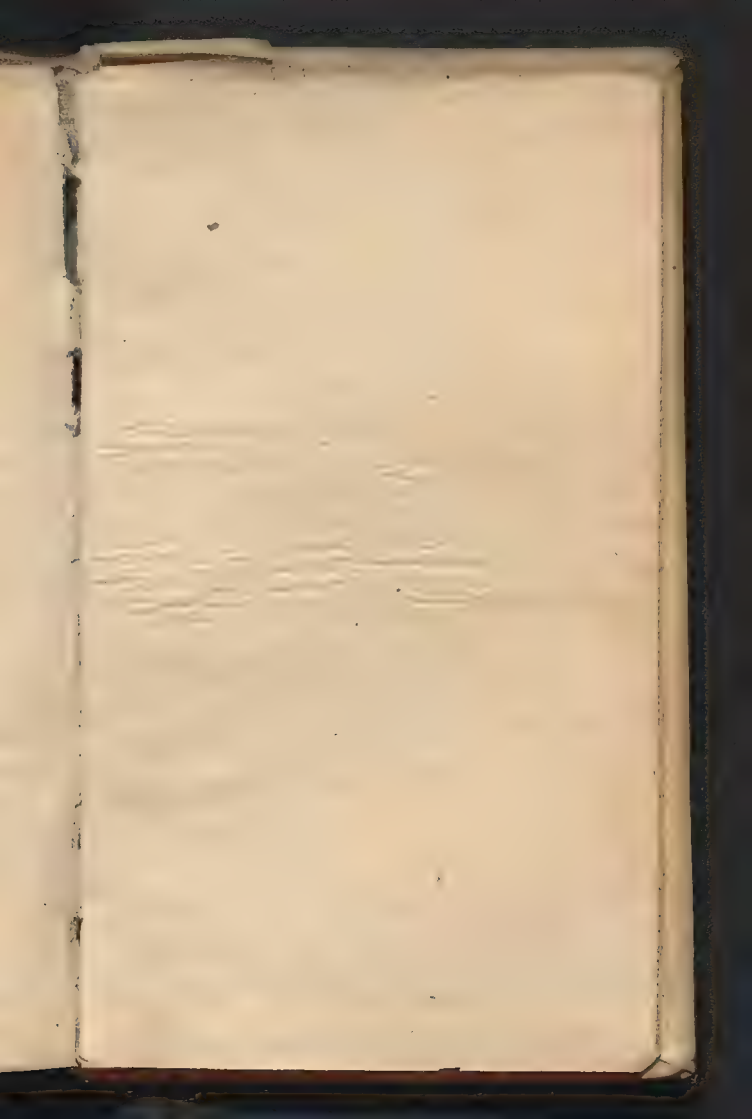

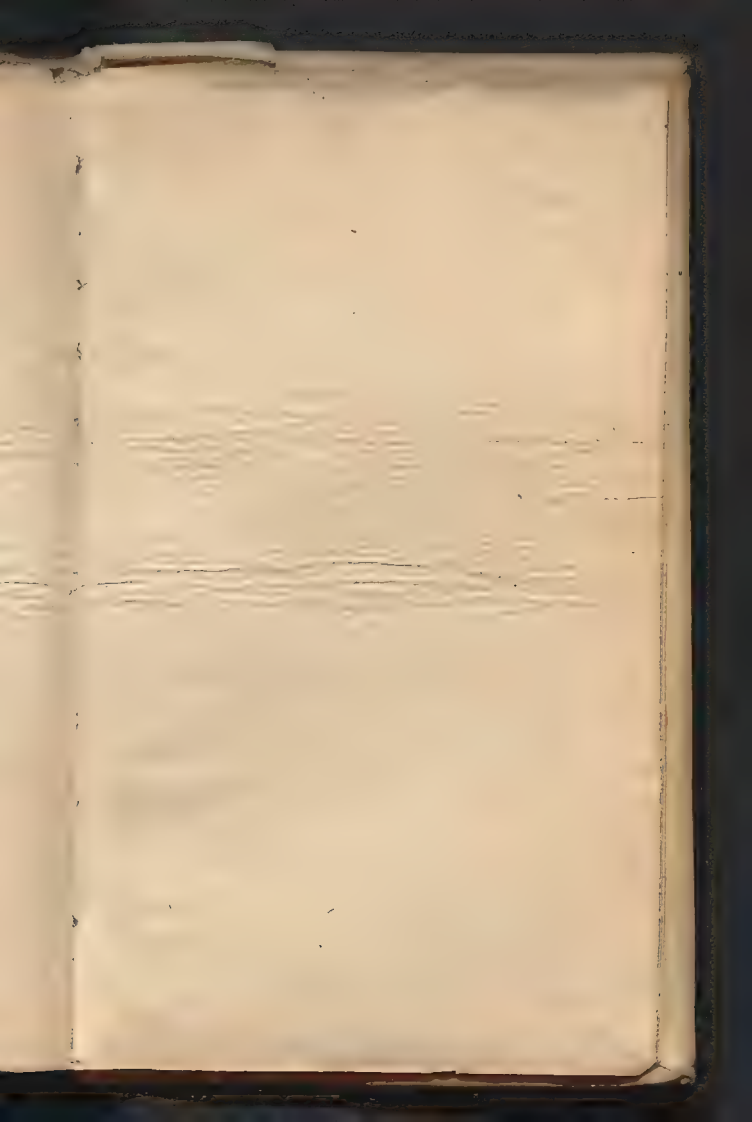

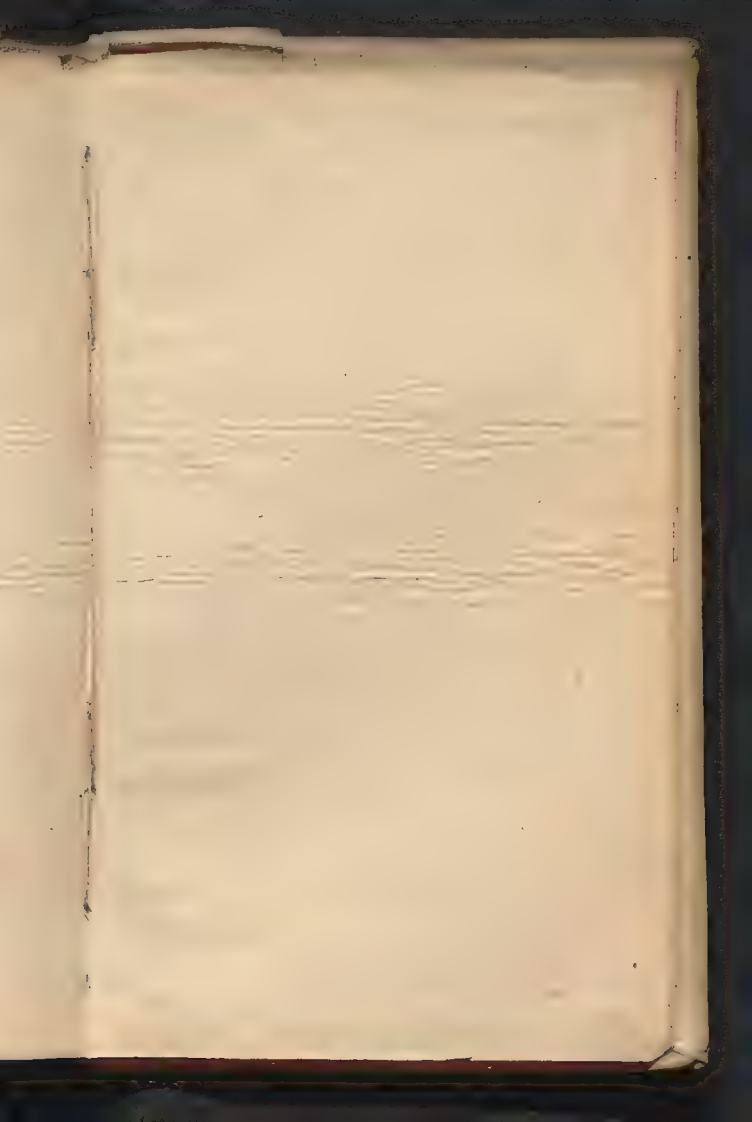

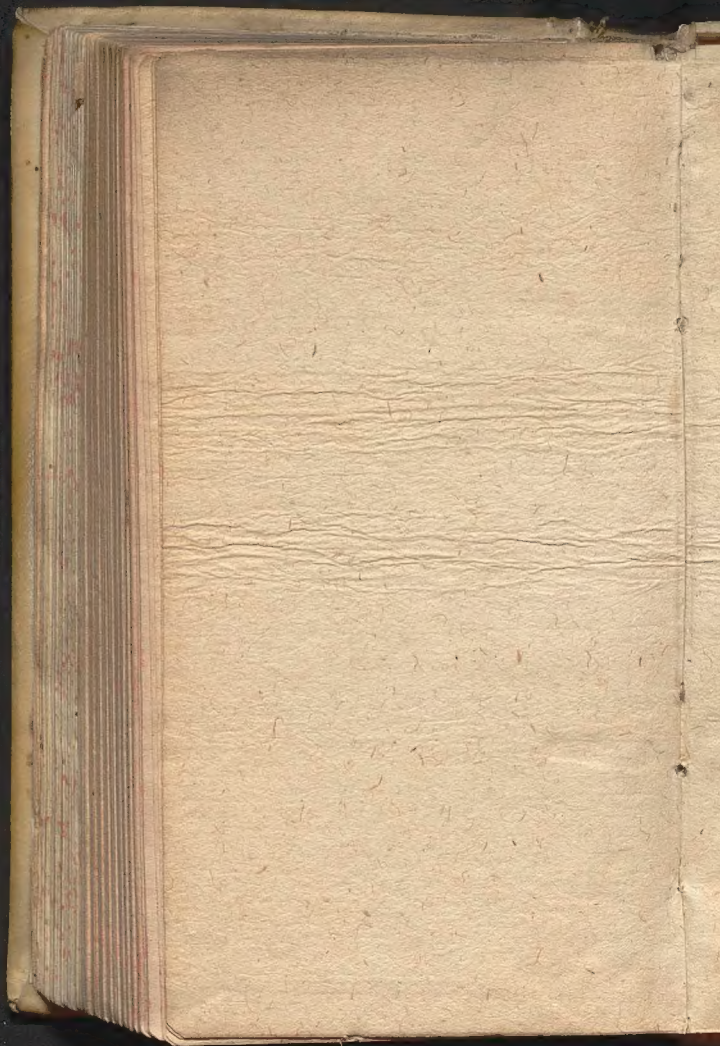

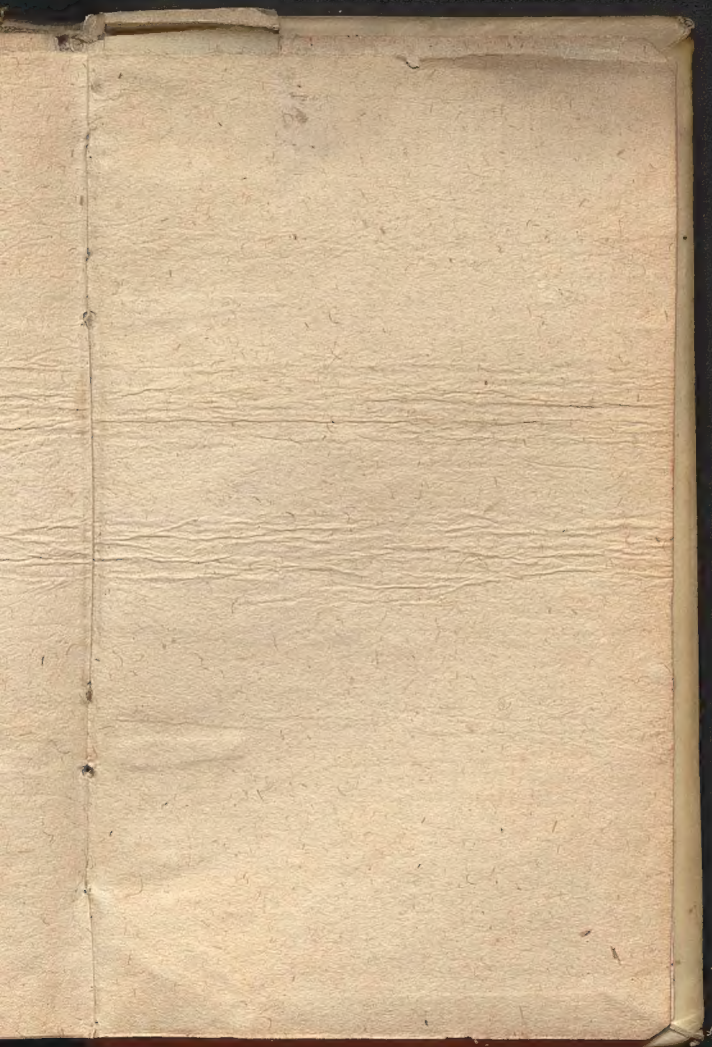

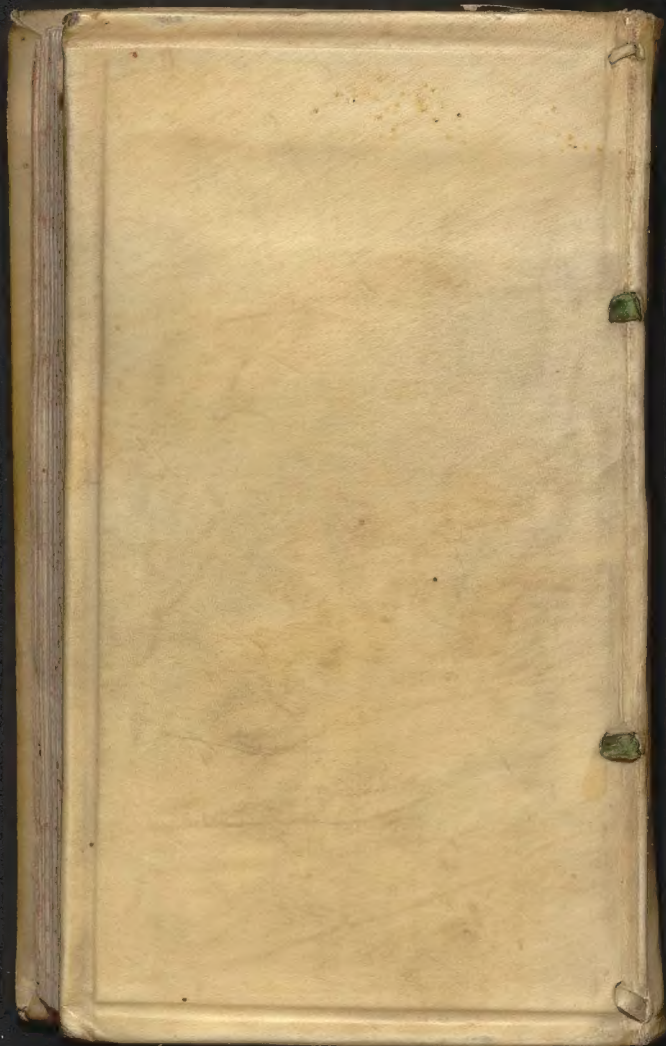

Val

Valeri